

ALMANACH

1997-2016

Festival ostravských čínoherních divadel

ENCYKLOPEDICKÉ HESLO OST-RA-VAR

Festival v roce 1997 založili režiséři Juraj Deák a Radovan Lipus a dramaturgové Marek Pivovar a Alice Taussiková. Do roku 1999 probíhal pod názvem Festival ostravských divadel, název OST-RA-VAR, odkazující k tradičnímu ostravskému pivu a zároveň evokující intenzivní divadelní vření, byl poprvé použit v roce 2000, společně s podtitulem Festival ostravských činoherních divadel. Akci pořádá činohra Národního divadla moravskoslezského ve spolupráci s Komorní scénou Aréna, Divadlem Petra Bezruče a dalšími spřátelenými subjekty (Janáčkova konzervatoř Ostrava, Cooltour Ostrava, Stará aréna Ostrava. . .). Do roku 2012 se OST-RA-VARu také pravidelně účastnilo Divadlo loutek Ostrava, které se počínaje rokem 2013 rozhodlo na vlastní přání přehlídku opustit.

Festival ostravských činoherních divadel vytváří prostor pro kritickou reflexi současného divadla. Je určen českým a slovenským divadelním pedagogům, kritikům a teoretikům, kulturním redaktorům a divadelníkům, stejně jako studentům vysokých divadelních škol (praktických i teoretických) – tedy všem těm, kdo mají divadlo jako hlavní náplň pracovní či studijní. Smyslem OST-RA-VARu je v několika dnech nabídnout reprezentativní průřez tvorbou ostravských profesionálních činoherních souborů daného roku (14–16 inscenací). Stěžejní část festivalu tvoří rozborové semináře, na kterých vždy dvojice zkušený kritik – student rozebere zhlédnutou inscenaci a tyto kritické rozborů jsou vstupem k následným diskusím všech účastníků. Jedná se o jediný festival svého typu v České republice, který se zařadil mezi renomované tuzemské divadelní akce.

Milý jubilant Ost-ra-var,

možno si na začiatku svojho zrodu ani netušil, že sa dožiješ takéhoto pekného 20-ročného jubilea. Dokázal si už pri svojom vzniku, vďaka svojim krstným rodičom, upútať na seba pozornosť a dotiahnuť k svojej blízkosti osobnosti divadelnej kritiky. Som presvedčený, že sa Ti to podarilo hlavne vďaka svojej kvalite, pohostinnosti a samozrejme aj vďaka finančnej podpore Tvojho rodného mesta Ostravy. V období svojho dozrievania Ti však profesionálna kritická obec nestačila a rozhodol si sa, že budeš každoročne na divadelných hodoch hostiť aj veľmi početnú obec študentov a pedagógov. A to nielen z umeleckých škôl českých, ale aj slovenských. Študentská, často preexponovaná kritičnosť, euforičnosť v hľadisku Ti niekedy poriadne dala zabráť. A to nielen Tebe, ale hlavne umelcom na scéne či rozborovom seminári. Ale Ty si to ustál, a každú Tvoju novú sezónu otváraš vždy umelecky na úrovni a pripravený aj na chválu, búrlivý potlesk, ale aj na kritickú platformu.

Do ďalších rokov Ti úprimne želim, aby každá kritická poznámka na Tvoju adresu bola pre všetkých hercov vždy motivujúcou spätnou väzbou a čo najobjektívnejšou reflexiou. A nasledujúce stránky almanachu prijmi ako malý darček a pripomenutie Tvojho významu, nech je pre Teba ohliadnutím do minulosti, ale aj impulzom do neznámej budúcnosti.

Všetko nejlepší Ost-ra-var!

Tvoj Peter Gábor

Ostrava? Proč? Tam přece nic není! Všichni ti, kteří něco uměli, už odtamtud odešli nebo umřeli... Takovéto a podobné odpovědi jsem slýchal od svých starších kolegů, když jsem se s nimi na počátku 90. let minulého století radil, kam mám jakožto mladý a začínající režisér zamířit a co mám dělat dál. Hledal jsem tehdy zajímavé a vzrušující místo pro svoji práci i bydlení pro čerstvou rodinu. A Ostrava se ukázala – jak jsem zjistil již při svém

hostování – jako vskutku uhrančivá. Tam, kde je nyní proslulá Stodolní ulice, se tenkrát ještě nacházela prázdná a vybydlená čtvrť s podivnými dvorky a pavlačemi, které před lety někdo snad jen tak narychlo opustil – a zapomněl sundat vyprané prádlo, jež tam pak dlouhé roky osaměle viselo, vybledlé a zkostnatělé... Koksárna už tehdy nestála jako dříve doslova uprostřed města, ale po ostravských ulicích stále ještě chodili a po hospodách vysedávali chlapi s černě podmalovanými spodními víčky, herci ze scény všedního dne (a nejednalo se o transy ani o gaye!). A také tu všude panovala mlha, na okraji i v městském centru, mlha specifických barev a vůní... A rozjžděla se tu tenkrát i nová univerzita, a tak do Ostravy přicházeli budoucí studenti a pedagogové. Prostě to vše dohromady představovalo cosi jako osvobozený a značně bizarní sociálně ekologický kotel. Kdo by něčemu takovému odolal?

Ale nejdůležitější se jeví lidé, které jsem potkal ve zdejším kamenném divadle, což bylo něco jako obrovský, nemotorný, čtyřsouborový divadelní kolos – pro mě do té doby úplná neznámá. A kdesi uprostřed jeho srdce: činoherní soubor. Chlapi a ženy –

herci vyhladověli po práci. Táhli za sebou velké dědictví Kovala s Kačerem, zdálo se jim, že už nějakou chvíli stagnují, a chtěli, ba přímo bažili na toto dědictví navazovat. Toužili dokázat, že i oni dokážou. A tak jsme se společně pustili do díla: tenkrát ještě úplně mladičký režisér Lipus a já, sice trochu služebně starší a zkušenější, ale jako šéf pořád ještě ucho zelené – moudrem a zkušenostmi nám vypomáhal doyen dramaturgie Vojtěch Kabeláč. Drze a nadšeně jsme se zakousli, někteří museli odejít, jiní naopak přišli, ale srdce souboru divoce táhlo káru dál. Bylo to dobrodružné a vzrušující. A časem jsme seznali, že děláme docela dobré divadlo, ale nikdo o tom moc nevěděl, protože z kulturních center na tohle podivné, průmyslem zdevastované město ležící kdesi daleko až za moravskými Hranicemi nebylo zkrátka vidět. Ostrava tenkrát tak trochu trpěla – jak jsem již naznačil v úvodu – zvláštním syndromem: nějak se mělo za to, že co je v Ostravě, nemůže být dobré, protože kdyby to vskutku dobré bylo, už by se to z Ostravy dávno odstěhovalo pryč... A tudíž se pan Lipus spravedlivě rozčiloval, že lidé z kulturních center jsou líní, že nemají rádi vlaky a jejich ochota objevovat dobré divadlo i za hranicemi tradičních divadelních bašt je pramalá. I herci z toho byli smutní, i když to hrdě nedávali najevo. A mě to všechno samozřejmě také trátilo, a tak jsem obešel pár teatrologů a kritiků a optal se jich, zdali je pro ně ta Ostrava vážně tak nesnesitelně daleko – a oni odpověděli, že ano. A že přijet na otočku kvůli jednomu představení je pro ně nevýhodné, protože člověk ztratí půl dne ve vlaku už jenom cestou tam, že v noci se zase kodrcá zpátky domů a dopoledne následujícího dne je pak výkonný asi jako jedinec v kocovině... Ale zájem měli a přislíbili, že dorazí, když to v té Ostravě nějak rozumně vymyslíme.

A tak jsme to do roka a do dne vymysleli: domluvili jsme se s ostatními ostravskými divadly, do tří dnů soustředili několikero představení, rozeslali jsme pozvánky a čekali. A to ostatní už znáte. Jen jsme se nepřestávali každým dalším rokem divit, jak zájem o festival neustále roste, až se paní Spurná, anděl strážný

celého Ost-ra-varu, dobrácky rozčilovala, že to všechno už musíme nějak omezit, jinak se nevejdeme takříkajíc „do kapacit“ – tedy ne do hotelů, ale do divadel...

Vhodnou formu festivalu jsme s pány Lipusem a Pivovarem dlouho promýšleli a cizelovali, ale jedno nám bylo jasné od počátku: že ho chceme koncipovat jako dílnu a jako pokus o začlenění ostravské scény do kontextu české divadelní kultury. Po několika letech pak kluci vymysleli název Ost-ra-var, a tak se tady ve třetím největším městě republiky už dvacet let nad konkrétními inscenacemi schází a debatuje česká teoretická elita s divadelním potěrem. Což je neobyčejně skvělé a radostné! A lze tedy závěrem jen popřát tomuto festivalu i do budoucna hodně štěstí a zdraví!!!

Juraj Deák

Tak tedy jen vět pár o tom, jak vznikal kdysi, hluboko v devonu a karbonu, dnešní Ost-ra-var. Původním nápadem Juraje Deáka bylo na pár dnů kritiky a novináře do Ostravy nalákat, aby překonali svou vytrvalou pohodlnost, omamnou neznalost či sebevědomou skepsi, přijeli, viděli a pak průběžně docházelo na reflexi toho, čeho všeho je mocna činohra Národního divadla moravskoslezského.

Poté jsme s Markem Pivovarem přidali každý něco svého – já jsem prosadil do programu přivvání dalších ostravských divadel, a aby ten festival i pro vysoké školy inspirační smysl měl, byli Markem pohotově pozváni studenti DAMU, JAMU, VŠMU a s nimi taky hned posluchači rozmanitých divadelních věd. Z těchto tří složek, NDM + další ostravská divadla + kritici a studenti, začal se rodit kolotavý a hlučný svět, někdy problematický, jindy zářící nadšením a zdarem, z jarního Festivalu ostravských činoherních divadel stal se postupně respektovaným předadventním Ost-ra-varem. Rostla účast, publicita i zájem. Objevily se semináře, výstavy, oficiálně seriózní i divoké alternativní zpravodaje...

Shrnuto: díky Ost-ra-varu se o zdejších divadlech za moravskoslezskými humny jistě už mnohem víc a lépe ví. Jenže tento text není bezmeznou slavobránou se zpěvy. Zároveň se bohužel ani za 20 let nepodařilo to, oč jsme na začátku velmi stáli, aby zejména novináři, kritici či studenti z Prahy a Brna ostravskou scénu průběžně a systematicky sledovali. Takto soustavně jich sem mimo festival vskutku stále jezdí míň než pár, ostatní pohodlně a spokojeně čekají na svůj každoroční jednorázový

Big Mac Ost-ra-var, který ležérně zkonsumují s hranolky a kečupem doprovodných programů, do hledišť divadel se někteří z nich často vracejí víc než jen znavení rovnou ze Stodolní po ránu. . .

Zkrátka mám na Ost-ra-var názor jako na sametovou revoluci v listopadu 1989, jíž jsem byl dychtivým a nadšeným studentským účastníkem, byť takřka nemine den, abych na tuto zásadní událost nevzpomněl s jistou nostalgií a velkým díkem: vše, co dnes žijeme, přece také není hodno jen čirého nadšení a bezmezné chvály.

Ost-ra-var? Je to jednoznačně neskonale lepší, než to bylo předtím, ale stále ještě mnohem horší, než jsme si tehdy vysnili a přáli.

Radovan Lipus

Když přišel Juraj Deák s nápadem uspořádat festival činohry Národního divadla moravskoslezského, byl jsem i při svém vrozeném optimismu značně pochybovačný stran zájmu, který by tato akce mohla eventuálně vyvolat. Ale poté, co Radovan Lipus doplnil původní plán v tom smyslu, že by mělo jít o festival všech ostravských profesionálních divadel, už se mi vše zdálo poněkud reálnější, takže jsem taky přispěl svou troškou do mlýna

a navrhl hodnotící semináře k jednotlivým představením. Alice Taussiková pak díky své od přírody dané prozíravé skepsi zbavila tuto ještě neexistující akci všelijakých fantastických nápadů i zcela nereálných návrhů, až bylo posléze možno celé to festivalové břímě uvalit na bedra Hany Spurné, aby se s ním nějak popasovala. A tenhle základ zůstal stejný i po dvaceti letech, ač změny se průběžně dějí a jistě ještě dít budou.

Ale jedna věc mě v současnosti trápí: nemohu se zbavit dojmu, že kdysi jsme se dokázali povznést i nad ty kritické rýpance a reflexe, které nám připadaly značně nespravedlivé. Zato dnes už se pomalu nedovedeme vyrovnat ani s těmi oprávněnými (což píšu i při vědomí oné bíd, v níž se současná česká divadelní kritika nachází). Říkám-li „nedovedeme“, mám na mysli režiséry, dramaturgy i herce bez rozdílu. Zdá se mi, že se mnohdy snažíme tak trochu zakonzervovat do svých ulit, přičemž každé vyrušení nás bolí. Stylizujeme se do jakési podivné netýkávé instituce: málo radosti, málo skromnosti a hodně uražené ješitnosti. Takže nám všem přeji, aby nás to přešlo.

Marek Pivovar

0. ročník

13. - 16. 3. 1997

PRŮBĚŽNÁ O(S)TRAVA KRVE

S LÁSKOU NEJSOU ŽÁDNÉ ŽERTY

KRÁL LEAR

TŘI VELKÉ ŽENY

0. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH DIVADEL

čtvrtek 13. března 1997

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **KRÁL LEAR**
režie: Juraj Deák
- 15:00 Divadlo loutek Ostrava
Adolf Wenig: **ČERT A KÁČA**
režie: Marián Pecko
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Alfred de Musset: **S LÁSKOU NEJSOU ŽÁDNÉ ŽERTY**
režie: Radovan Lipus

pátek 14. března 1997

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Ladislav Stroupežnický: **NAŠI FURIANTI**
režie: Janusz Klimsza
- 13:30–14:30 Foyer Komorní scény Aréna
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Komorní scéna Aréna
A. P. Čechov: **VIŠŇOVÝ SAD**
režie: Oxana Meleshkina-Smilková
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Milan Uhde, Miloš Štědroň: **BALADA PRO BANDITU**
režie: Peter Gábor
- 22:30 Komorní scéna Aréna
Radovan Lipus, Petr Hruška: **PRŮBĚŽNÁ O(S)TRAVA KRVE**
režie: Radovan Lipus

sobota 15. března 1997

- 10:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Edward Albee: **TŘI VELKÉ ŽENY**
režie: Josef Janík
- 11:30–13:00 Divadelní klub Divadelní společnosti Petra Bezruče
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Šolom Alejchem: **ŠUMAŘ NA STŘEŠE**
režie: Juraj Deák
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Stendhal: **ČERVENÝ A ČERNÝ**
režie: Radovan Lipus
- 22:00 NDM | Foyer Divadla Antonína Dvořáka
PRÁTELSKÉ SETKÁNÍ

neděle 16. března 1997

- 10:00–12:00 Foyer Komorní scény Aréna
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 12:00 Komorní scéna Aréna
Karel Hynek Mácha: **MÁJ**
režie: Tomáš Jirman

ZAČÍNÁME OD NULY

V roce 1997 se v hlavách několika nadšenců z Národního divadla moravskoslezského – konkrétně tehdejšího šéfa souboru činohry Juraje Deáka, režiséra Radovana Lipuse a dramaturgů Marka Pivovara a Alice Taussikové – zrodil nápad uspořádat v Ostravě přehlídku činoherních souborů všech čtyř profesionálních divadel, která ve městě sídlí. „*Cítíme jistou izolaci Ostravy jako kulturního centra, která je dána absencí příslušných teoretických oborů na zdejší univerzitě i vzdáleností Prahy a Brna,*“ poznamenal ke vzniku akce Juraj Deák. O ostravských divadlech se tehdy v celostátním tisku referovalo jen zřídka, a tak se místní divadelníci rozhodli nabídnout českým kritikům – tvrdícím, že „Ostrava je strašně daleko“ – své představení soustředěná do programu několika dnů. Smyslem přehlídky měla být jednak vzájemná konfrontace toho nejlepšího, co na jednotlivých scénách během roku vzniklo, zároveň šlo o to přilákat do Ostravy divadelní odborníky i studenty teoretických a praktických divadelních škol a zviditelnit tak místní divadla v rámci České republiky.

Národní divadlo moravskoslezské coby hlavní pořadatel oslovilo Komorní scénu Aréna, Divadelní společnost Petra Bezruče a Divadlo loutek a pod názvem **Festival ostravských divadel** se ve dnech 13. – 16. března 1997 v Ostravě uskutečnil zkušební nultý ročník, který během čtyř dnů představil výběr z tvorby těchto profesionálních scén. S šesti tituly se uvedlo pořadatelské Národní divadlo moravskoslezské, se třemi pak Komorní scéna Aréna a po jednom představení odehrály Divadlo loutek a Divadelní společnost Petra Bezruče. Důvodem malého zastoupení posledně zmíněného souboru a druhého největšího profesionálního ostravského divadla byla tehdy kolize termínu s plánovanými zájezdy „Bezručů“ na Slovensko, které se ale kvůli stávce slovenských divadel nakonec neuskutečnily. O přehlídku byl velký zájem, který předčil očekávání pořadatelů: na nultý ročník se přihlásilo více než osmdesát hostů.

Festival znamenal určitý „zátěžový experiment“ také pro samotné herce. Např. jedna z nejmladších členek činoherního souboru Národního divadla moravskoslezského

Tereza Bebarová měla v původně navrhovaném programu – vzhledem ke svému hostování v Komorní scéně Aréna – sehrát dokonce čtyři představení během jednoho dne. Po tomto zjištění došlo v harmonogramu přehlídky k přesunu a herečka se v pátek objevila před publikem „pouze“ tříkrát.

Zásadní součástí festivalu se staly rozborové semináře prostoupené inspirativní atmosférou s otevřenou výměnou názorů. Zatímco teatrologové a kritici se vyjadřovali k inscenacím a práci jednotlivých souborů spíše s uznáním a respektem, studenti byli mnohdy kritičtější. „*Jedenáct inscenací poskytlo dostatečný prostor k diskuzím. Na semináře zbývalo sice málo času, ale o to víc se diskuze proluly do kuloárů, klubů a foyerů divadel – často do velmi pozdních či spíše ranních hodin. A bylo o čem hovořit,*“ popsala atmosféru Radmila Hrdinová v deníku Právo.

Účastníci festivalu pak také odeslali na Slovensko provolání k tehdy stávkujícím slovenským umělcům a studentům. Podpořili v něm snahu o zachování platnosti demokratických principů ve společnosti a odsoudili brutální zákrok policie proti poslancům Národní rady Slovenské republiky, novinářům a zástupcům kulturní obce.

Vysoký standard ostravské činohry

Hitem březnové přehlídky se stala **Průběžná O(s)trava krve** – scénická škytavka neboli pokus o duši města uváděná v Komorní scéně Aréna. Tu např. Marie Reslová v Lidových novinách charakterizovala takto: „*K duchovním kořenům Ostravy se obracela kabaretní koláž textů inspirovaných zdejší mentalitou, historií, faktografií i každodenností. Představení uchvacující invencí, černým humorem i vstřícností ke svéráznému a nesnadnému světu ostravských „chacharů“ objevilo vedle drsných čísel i autentickou poezii místního nářečí a písní.*“

Právě tvorbu před nedávnem vzniklé Komorní scény Aréna kritici nejčastěji označovali jako nejzajímavější a nejinspirativnější. Nejinak tomu bylo i v případě

Višňového sadu, který nastudovala ukrajinská režisérka Oxana Meleshkina-Smilková. „Její inscenace je díky způsobu, jakým text přečetla a interpretovala, velmi inspirativní pro celé české divadlo. Nezvykle mladé obsazení je plné energie, která však slouží nejčastěji k tomu, aby překryla a překřčila krizi, v níž se hrdinové nalézají a o níž nechťejí nic vědět. Představení klade úplně jiné otázky než obvyklé čechovovské inscenace na českých scénách. Staví na scénu nejen lidi neschopné se navzájem slyšet a domluvit, ale natolik povrchní a lehkomyšlné, byť svým způsobem i milé, že je o jejich osudu rozhodnuto vlastně dříve, než se výsek z jejich života začne před divákem odvíjet,“ napsala o titulu v deníku Slovo Jaroslava Suchomelová.

Višňový sad, ale i další titul Arény **Máj** chválila i Marie Reslová: „Mladí herci s někdy až fascinující bezprostředností objevovali v Čechovově textu „svoje“ téma – zvláštní, umanuté, křečovitě veselí zakřikující úzkost z existence. S podobným nepředsudčným viděním se stejný ansámbl pokouší rovněž o autentické „přečtení“ *Máje*.“

Hodnocení ostatních inscenací bylo také více než příznivé, kritikové vskutku nešetřili uznáním a v jednotlivých recenzích vyslovovali především nadšení. „Zážitkem z moderního divadla byli pro mě *Naši furianti* v režii a úpravě (spolu s Alicí Taussikovou) hostujícího Janusze Klimszy. Nápaditě podané charaktery dávného dramatu a lehce ironický tón dodávaly inscenaci svěžest, a když jí navíc režisér vtiskl jemný rytmus hodinkového stroje, pevný tvar a přesnou míru nadhledu, neuškodilo jí ani neustále děj komentující publikum,“ liboval si v Divadelních novinách jinak velmi přísný Vladimír Hulec.

Podle Marie Reslové pak „skutečný úžas vzbudily interpretační výkony ostravských činoherců v oboru muzikálu. Vedle trošku pohádkově laděné *Ballady pro banditu* vynikla precizní, emocionálně silná inscenace slavného muzikálu *Šumař na střese* (režie Juraj Deák). *Exodus židovských obyvatel z ruského městečka* byl tlumočen s tak citlivou naléhavostí, že konkrétní osudy rodiny mlékaře *Tovjeho* (suverénní Jan Filip) přerostly v aktuální podobenství o absurditě etnické nesnášenlivosti i o respektu k vlastním tradicím.“

NAŠI FURIANTI

VIŠŇOVÝ SAD

ČERVENÝ A ČERNÝ

Luboše Marečka z MF DNES zaujaly dvě inscenace Radovana Lipuse, v nichž se režisér skrze klasické tituly pokouší o současnou interpretaci: „*Odvažně dramaturgicky upravený Mussetův dramatický text S láskou nejsou žádné žerty i scénografickou velkorysostí pojatý Stendhalův Červený a černý* prokázaly, že se v ostravském Národním divadle nebojí ani razantněji inscenovaných projektů.“

„Ostravská divadelní přehlídka pro mne byla především uvědoměním si velkého hereckého potenciálu, jímž severomoravská metropole disponuje,“ připomněla v Právu Radmila Hrdinová a dodala: „Bylo nesmírně zajímavé sledovat osobnosti ostravské činohry v proměnách, jimiž během přehlídky procházely – vždyť někteří herci se představili ve třech i čtyřech stěžejních rolích. Osobnosti typu Jana Filipa, Stanislava Šárského, Terezy Bebarové, Anny Cónové, Veroniky Forejtové, Tomáše Jirmana, Apoleny Veldové, Jana Fišara, Vladimíra Čapky, Karla Čepka a dalších může Praha ostravskému publiku jen závidět.“

Mělo to smysl, na shledanou za rok...

To, že setkání splnilo svůj účel, potvrdil jak dramaturg Marek Pivovar, tak šéf činohry Juraj Deák, který pro deník Svoboda prohlásil: „*Jsem velmi potěšen přístupem kritiků a jejich žáků, ale také kolegů režisérů, dramaturgů. Nebyl konfrontační, ale laskavý, snažili se nám pomoci, což je pro nás velmi důležité v dalším tvůrčím hledání. Budeme se snažit uspořádat v příštím roce další festival, který by měl potvrdit, že naše práce je na slušné úrovni.*“

1. ročník

19. - 22. 2. 1998

KOČÍČÍ HRA

LÁSKA JEST HOVADSTVÍ

REVIZOR

STRÝČEK VÁŇA

1. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH DIVADEL

čtvrtek 19. února 1998

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Auguste Anicet-Bourgeois, Paul Féval: **HRBÁČ**
režie: Radovan Lipus
- 13:30 Komorní scéna Aréna
Ladislav Klíma, Silvester Lavrík: **LÁSKA JEST HOVADSTVÍ**
režie: Silvester Lavrík
- 16:00 Divadlo loutek Ostrava
Julian Tuwim: **ZÁZRAKY A DIVY ***
režie: Zoja Mikotová
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **REVIZOR**
režie: Zdeněk Kaloč
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Tracy Letts: **ZABIJÁK JOE**
režie: Josef Janík

pátek 20. února 1998

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Karel Poláček: **VŠE PRO FIRMU**
režie: Ivo Krobot
- 13:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Niccolò Machiavelli: **MANDRAGORA**
režie: Václav Klemens
- 16:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Vašek Káňa, Marek Pivovar, Radovan Lipus: **RYCHLÉ FRÉZY**
režie: Radovan Lipus
- 18:00 Bílé divadlo v Klubu Atlantik || host festivalu
Vladimír Holan, Vladimír Machek, Jan Číhal: **DŮM MĚ MATKY**
režie: Jan Číhal
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
István Örkény: **KOČIČÍ HRA**
režie: Juraj Deák
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Uršula Kurková, Zbigniew Czudek: **MÁMA MÁ LUPY**
režie: Zbigniew Czudek

sobota 21. února 1998

- 9:30–13:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **ZKROCNÍ ZLÉ ŽENY**
režie: Juraj Deák
- 18:00 Bílé divadlo na Janáčkově konzervatoři v Ostravě || host festivalu
TV, KTERÝ LYŽUJEŠ
režie: Bílé divadlo
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Anton Pavlovič Čechov: **STRÝČEK VÁŇA**
režie: Oxana Meleshkina-Smilková
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 22. února 1998

- 10:00–12:00 Foyer Komorní scéna Aréna
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 12:00 Komorní scéna Aréna
William Shakespeare: **KROCNÍ ŽENY**
režie: Pavel Císovský

* Náhrada za původně nasazený titul *Ondráš* (r. Vlastimil Peška), který nemohl být odehrán kvůli chřipkové epidemii.

FESTIVAL VELKÝCH OČEKÁVÁNÍ A SPLNĚNÝCH PŘÁNÍ

Po příznivém ohlasu loňského „nultého“ zkušební ročníku, který – podle slov dramaturga Národního divadla moravskoslezského Marka Pivovara – „*nasadil vysokou latku*“ a mnohé z osmdesáti akreditovaných hostů z celé republiky přesvědčil o vysoké úrovni ostravského divadelního dění, se rozhodli místní divadelníci po roce znovu představit to nejlepší ze svého současného repertoáru.

Ve dnech 19. – 22. února 1998 se tak uskutečnil regulérní 1. ročník jedinečné přehlídky, které se opět účastnily všechny čtyři domovské profesionální činoherní scény – tedy Národní divadlo moravskoslezské, Divadelní společnost Petra Bezruče, Komorní scéna Aréna a Divadlo loutek. K festivalovému maratonu přispělo dvěma představeními mimo program rovněž ostravské Bílé divadlo, a tak se původně plánovaný počet uváděných titulů rozrostl z třinácti na patnáct. „*Jestliže hlavním posláním nultého ročníku festivalu, který zde proběhl před rokem, bylo určité zviditelnění Ostravy v oblasti činoherního divadla v rámci České republiky, pak první ročník v tomto trendu pokračoval. Proto i letos přijeli na sever Moravy nejenom renomovaní teatrologové, divadelní kritici a tvůrci (Jaroslav Vostrý, Petr Pavlovský, Vladimír Just, Zuzana Sílová, Martin Porubjak, Jiří Štefanides a další), ale také studenti z uměleckých škol a univerzit z Prahy, Brna a Olomouce,*“ popsal festivalový kvas Břetislav Uhlář v deníku Svoboda.

Divadelní program i tentokrát doplnily dva rozborové semináře zaměřené na hodnocení inscenací. Jejich atmosféru popisuje v Moravskoslezském dni Tereza Davidová: „*Nutno konstatovat, že zejména sobotní dopolední diskuse v klubu Divadla Jiřího Myrona přinesla osobité pohledy studentů na tvorbu ostravských divadelníků, s nimiž nejednou polemizovaly „zralejší názory“ teoretiků. A oproti loňsku už nešlo pouze o „zdvořilostní pozitivní komentáře“ k jednotlivým inscenacím, ale padaly i kritické připomínky, když na jejich hlubší analýzu už nezbýl čas.*“

1. ročník Festivalu ostravských divadel také výrazně poznamenal napínavý průběh legendárního hokejového turnaje na Zimních olympijských hrách v japonském Naganu,

kteřý zasahoval i do chodu přehlídky. Výsledek utkání České republiky s Kanadou téměř rozložil dopolední festivalové představení půvabné Poláčkovy komedie **Vše pro firmu**, při níž dětské publikum nevěnovalo pozornost dění na jevišti, ale sledovalo vývoj zápasu na svých tranzistorových přijímačích. Také nedělní závěrečný hodnotící seminář, který začínal bezprostředně po skončení rozhodujícího finálového utkání, zprvu téměř zanikl v jásotu fanoušků a troubení klaksonů na Masarykově náměstí. . . Toto nezapomenutelné olympijské vítězství kritiky a divadelníky spojilo nebyvale pevně. . .

Ostravské divadlo žije!

„*Ostravské divadlo zaujalo loni rozvětveností a řadou výborných hereckých výkonů. Toho všeho jsme byli svědky i letos. Pokud jsme v minulém roce mohli mít nějaké výhrady, pak snad jen v tom, že přes vysokou úroveň chyběla opravdu špičková inscenace, která by výrazně zasáhla do celostátního kontextu českého divadla. Letos můžeme říci, že právě taková inscenace zde vznikla. Je jí nepochybně Strýček Váňa v režii Oxany Meleškiny-Smilkové,*“ shrnul první ročník přehlídky na závěrečném hodnotícím semináři teatrolog Jiří Štefanides. A právě Čechovova **Strýčka Váňu** kritici jednohlasně označili za absolutní vrchol přehlídky: „*Tak dobré divadlo a tak dobrého Čechova jsem neviděl už dávno, a abych brečel v divadle, to už vůbec ne,*“ prohlásil kritik Petr Pavlovský, se kterým souhlasil i Vladimír Just: „*Je to velmi vyrovnané představení, divadlo na divadle, ale je to i život, který stále prožíváme. . .*“ Konkrétněji pak titul charakterizovala Lenka Jungmannová v Divadelních novinách: „*Hrdinové se bavili. Pořádali maškarní, jezdili na kolečkových bruslích, provozovali jogging. Potřeba „probavit“ se životem je vedla ke stále bujarejším hrám. Zkusili si operu, balet, muzikál. Při baletních výstupech korunoval hlasitý smích bouřlivý potlesk na otevřené scéně, sama jsem byla tak nadšená, že bych nejraději vběhla mezi herce. Zjevil se nám Čechovem vysněný vaudeville, kde šál veselí má zakrýt neštěstí a smutek jeho protagonistů. Přehlízet hereckým kouskům nebylo*

jednoduché. Obrazy se překrývaly, herecké výkony v každé další scéně stoupaly, navíc pozornost strhávala přesná „psychologická“ hra jezevčika. Z tohoto kouzla nechtěného na mě padla úzkost nad propracovaným obrazem postsocialistického života.“

Národní divadlo moravskoslezské zaujalo i dalšími klasickými tituly. Gogolův **Revizor** v režii Zdeňka Kaloče nadchnul Vladimíra Justa, který ostravské nastudování označil za jeden ze svých nejsilnějších divadelních zážitků přehlídky. Tatáž inscenace potěšila i Lenku Jungmannovou: „V celkem tradiční režii bylo ihned zaznamatelné, kolik herecké osobitosti kdo z panstva přinese. Provinciální strach nepořádných Rusů jako by smetl, ostře vyřezal a zvýraznil výkony Hejtmana (Stanislav Šárský), jeho ženy (Veronika Forejtová), inspektora (Jan Fišar), soudce (Stanislav Malý), správce chudobince (Milan Šulc) i Dobčinského a Bobčinského (Milan Kačmarčík, Tomáš Jirman). Škoda, že stranou toho zůstala nechápající „oběť omylu“ – Chlestakov Davida Viktorý.“

Mezi nejzdařilejší tituly patřila bezesporu i slavná Ůrkényho **Kočíbí hra** v režii Juraje Deáka. „Ačkoli Ůrkényho drama nabízí hlavně jed sentimentu, v Ostravě s ním dokázali podat i lék. Ten po lžičkách servírovala Erži (Veronika Forejtová) a Viktor (Jan Filip). Trik, že jejich stárnoucí milenci často vyjadřovali právě opak toho, co „ve skutečnosti“ cítili, prostě stačil, aby vzniklo kouzlo divadla,“ poznamenala opět Jungmannová.

Pokud jde o tvůrčí počiny, pak byl zcela po zásluze oceněn autorský tandem Pivovar – Lipus. Jejich scénický komiks **Hrbáč** a zvláště pak v prostoru provaziště nápaditě rozehraná parodie na dobové téma **Rychlé frézy** vyvolaly bohatou diskusi. „Pokud velkolepý Tomáš Jirman (předák frézař Chlubna), i v montérkách okouzluje Tereza Bebarová (frézařka Polcarová) či Anna Cónová (dělnice), nemluvě o fenomenálním Janu Fišarovi (padouch JUDr. Vohryzek), hrají Káňova témata jako dada, s nadsázkou až surrealistickou, je vše v pořádku. Pokud berou Káňu vážně, hrají „reálně“ jeho situace (nešikovní inkousti), nad smíchem mi trne,“ poznamenal teatrolog Vladimír Just ve svém hodnocení v Lidových novinách.

Z nabídky dvou inscenací Komorní scény Aréna byla jednoznačně lépe přijata Lavříkova dramatizace Klímova románu Utrpení knížete Sternenhocha nazvaná

ZABIJÁK JOE

MANDRAGORA

ZKROCNÍ ZLÉ ŽENY

Láska jest hovědství, na níž kritika ocenila výborné herecké výkony, skvělou práci s gestem a celkově výraznou pohybovou propracovanost inscenace, bezchybné zvládnutí divadelního prostoru a především chvályhodnou snahu vycházet vstříc mladému publiku.

Nedávné peripetie spojené s existencí Divadla Petra Bezruče poznamenaly i umělecké snahy tohoto souboru, z jehož prezentace pak hodnotitele nejvíce zaujal Janíkův naturalistický a šokující **Zabiják Joe**, a to jak dobrými hereckými výkony (zejména Kostase Zerdaloglu), tak prací režiséra.

„Myslím si, že přehlídka splnila svůj účel stoprocentně. Nultý ročník sice nasadil vysokou latku, ale letošní přehlídka se s ním co do kvality představení dá určitě porovnat,“ usoudil po skončení festivalu dramaturg Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar. Nezbyvalo tedy, než se těšit na další ročník...

HRBÁČ

2. ročník

25. - 28. 2. 1999

LUCERNA

NÁVŠTĚVA STARÉ DÁMY

ROMANCE PRO KŘÍDLOVKU

ROMEO A JULIE

2. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH DIVADEL

čtvrtek 25. února 1999

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Carlo Gozzi: **KRÁL JELENEM**
režie: Martin Porubjak
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Carlo Gozzi: **BÝT KRÁLOVNOU V SAMANDALU**
režie: Tomáš Volkmer
- 16:00 Divadlo loutek Ostrava
Iveta Škripková: **LAVUTA – ZPÍVAJÍCÍ HOUSLIČKY**
režie: Marián Pecko
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Friedrich Dürrenmatt: **NÁVŠTĚVA STARÉ DÁMY**
režie: Zdeněk Kaloč
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Per Olov Enquist: **NOC TRIBÁDEK**
režie: Michal Przebinda

pátek 26. února 1999

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Alois Jirásek: **LUCERNA**
režie: Radovan Lipus
- 15:00 Komorní scéna Aréna
Pavel Císovský: **THYL**
režie: Pavel Císovský
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Joe Darion, Mitch Leigh, Dale Wasserman: **MUŽ Z LA MANCHY**
režie: Juraj Deák
- 22:15 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
František Hrubín, Marek Pivovar: **ROMANCE PRO KŘÍDLOVKU**
režie: Radovan Lipus
- 22:30 Komorní scéna Aréna
Roman Císar: **TAMINDIGE MONDAGE (MILOVÁNÍ JE DOBRÁ VĚC) ***
režie: Václav Klemens

sobota 27. února 1999

- 9:30–13:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Woody Allen: **SEX NOCI SVATOJÁNSKÉ**
režie: Peter Gábor
- 17:00 Komorní scéna Aréna
Tomáš Volkmer: **ČERTOVINY**
režie: Tomáš Volkmer
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **ROMEO A JULIE**
režie: Juraj Deák
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 28. února 1999

- 10:00–12:00 Foyer Komorní scény Aréna
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Morti Vizki: **V. I. P.'S CHILDREN**
režie: Janusz Klimsza

* Titul přidán do programu z důvodu omezené kapacity hlediště u představení *Romance pro křídlovku*.

PRŮBĚŽNÁ O(S)TRAVA DIVADLEM

V posledních čtyřech únorových dnech se do Ostravy již potřetí sjeli mimoostravští divadelní kritici, teoretici i posluchači vysokých divadelních škol, aby zhlédli a posoudili to nejlepší z tvorby zdejších profesionálních scén – tedy Národního divadla moravskoslezského, Divadelní společnosti Petra Bezruče, Komorní scény Aréna a Divadla loutek. „Festival se utěšeně rozrůstá, včetně studentů přijede na sto osmdesát lidí,“ komentovala pro deník MF DNES zvyšující se prestiž akce tehdejší dramaturgyně Národního divadla moravskoslezského Alice Taussiková, kterou doplnil její kolega Marek Pivovar: „Letos nás zájem o tuto akci poněkud zaskočil. Festival nám moc pomohl. Umožnil nám totiž dát o sobě vědět. Jeho význam neustále roste, přijíždějí významní hosté z řad renomovaných odborníků. Rovněž se nám otevírá plodná spolupráce s divadelními katedrami v Olomouci, Praze, Brně a pochopitelně i se zástupci významných divadel i divadelních institucí.“

Organizátoři v tomto roce zaznamenali velký zájem především ze strany studentů. Aby pak uspokojili opravdu všechny, museli v průběhu přehlídky dokonce rozšířit její program – a to o titul **Tamindige mondage (Milování je dobrá věc)** Komorní scény Aréna. Místo původních třinácti představení jich tedy festivalovým divákům nakonec nabídli celkem čtrnáct. Mimo program pak byl v pátek 26. února zařazen titul **Jak se co dělá** souboru M.A.S.H. při Hereckém studiu Mileny Asmanové.

Festival získal sebevědomější podobu

... a přinesl opět spoustu novinek. Poprvé se představil s novým logem houpacího létajícího koně – variantou městského znaku Ostravy. Jeho autorem je ostravský grafik a výtvarník Dalibor Andryšek. Organizátoři pak také pro hosty připravili malý katalog, který kromě programu přehlídky nabídl i úryvky z kritik a fotografie ke každému představení. Počínaje druhým ročníkem začal na festivalu vycházet také zpravodaj pod názvem OSTR-VAR s podtitulem „Listy festivalového vrění“.

Jeho redakce se úspěšně ujali studenti Katedry teorie a dějin dramatických umění z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kteří v něm podávali návštěvníkům kvalitní informační servis.

Velmi přínosnou součástí přehlídky byly i letos dva rozborové semináře, které se uskutečnily v divadelním klubu Jiřího Myrona. „Nejčastěji a netrpělivě svoje názory pod taktovkou teatrologa Jiřího Štefanidese vyjadřovali pražští kritikové Vladimír Just, Petr Pavlovský, Zdeněk Hořínek a Josef Herman, se kterými porovnávali své postřehy studenti pražských, olomouckých a brněnských vysokých škol,“ poznamenali v MF DNES Jiří Macháček a Martin Jiroušek. Jistou suchopárnost ovšem postřehla novinářka Jana Knižátková, která o zhodnocení úrovně seminářů požádala jejich moderátora Jiřího Štefanidese. „Snad to bylo způsobeno únavou po náročném programu, proto se mnohým možná už ani nechtělo mluvit. Ale rozpravy o divadle jsou vždycky trochu problematické, protože se sejdou lidé, kteří se většinou neznají a teprve tady se přes své názory poznávají. Na druhé straně je to ale výpověď hlediště, svědectví diváků, kteří sdělují své poznatky. Myslím, že i přes určitou chaotičnost nakonec vyplave na povrch racionální jádro. Řekl bych, že studenti byli poměrně pasivní. Čekal jsem, že při počtu, v jakém se zúčastnili, vytvoří určitou generační vrstvu,“ okomentoval atmosféru Štefanides. V každém případě divadelníci názory na svá představení vítali. „Divadelní debaty byly jedním z důvodů, proč tato přehlídka vznikla. Mám obrovskou radost v tom, že ty dvě strany, tvůrci a kritici, které musí mít vždy rozdílné soudy, se spolu domluvily velice věcně,“ řekl na závěr přehlídky dramaturg Marek Pivovar. Diskusí se tentokrát nemohl plně účastnit režisér Radovan Lipus, který prožíval přeci jen mnohem zásadnější životní okamžiky. V průběhu festivalu se mu (přesněji jeho ženě) narodila dvojčata!

Jelikož si organizátoři byli vědomi nepřesností v pojmenování festivalu, rozhodli se v průběhu druhého ročníku vyhlásit mezi účastníky festivalu konkurs na nový název. Bohužel se od hostů žádné návrhy nesešly... Prozatím... Příští ročník už jej našel...

Vrcholy a pády

Z festivalového menu největší pozornost přitáhlo nastudování **Romance pro křídlovku** v režii Radovana Lipuse. Všichni hosté se jednohlasně shodli na výjimečnosti této inscenace, jejíž detailní hodnocení ve svém nadšeném ohlasu přinesl v Literárních novinách kritik Petr Pavlovský: „*Hledištěátko, uhnížděné na točně prázdného Divadla J. Myrona, tše vozilo zmámené diváky od scény ke scéně, od pokoje k zrcadlovému splavu a od splavu k maringotkám, od řetízkového kolotoče do lesa a zpět, od opojení stařecky alkoholického k opojení mladistvě erotickému. Vysoká „strojovna“ provaziště nad našimi hlavami blikala jako letní obloha, tu se kdesi na lávce mihla divčí postava a hned zase naše smysly přitáhla akordeonová hudba od podlahy. Temné a prázdné hlediště se táhlo do nekonečné dálky, a když nakonec bílá vzpomínka na Terinu, bosýma nohama jako víla překračující z opěradla na opěradlo, odešla do prudkého bílého světla na „obzoru“, nebyl jsem určitě sám, kdo setřel slzu.“*

Druhým nejlépe hodnoceným titulem byly loutkové **Čertoviny**, které v Komorní scéně Aréna připravil režisér a scénograf Tomáš Volkmer a které podle Vladimíra Hulce působily v programové nabídce jako osvěžující oáza. „*Klasické marionetové kukátkové divadlo se spoustou neotřelých nápadů, konfrontace živého herce, jemuž však je vidět pouze hlava a ruce, s loutkami, přesně posazený rytmus včetně zatahování opon, a jaksi navíc spontánně navázaný kontakt s malými dětmi usazenými (a chvílemi stojícími) těsně před portálem, to byly doušky čiré vody prvobytné divadelnosti,*“ napsal v Divadelních novinách.

Divadelní kritici také vysoce ocenili herecké výkony Veroniky Forejtové jako Claire Zachanassisové a Stanislava Šárského coby Alfréda v Dürrenmattově **Návštěvě staré dámy**, dále pak muzikál **Muž z La Manchy** či Shakespearova **Romea a Julii**. „*Muž z La Manchy a Romeo a Julie jsou jen o krůček pozadu za Romanci pro křídlovku,*“ prohlásil Jiří Štefanides v komentáři pro Moravskoslezský den a dodal: „*Síce zaznívaly námitky ke scénografii prvního ze jmenovaných titulů, ale myslím si, že tragický příběh tu fungoval. A do titulních rolí jsou obsazeni herci skutečně nejmladší generace, což vyvolává rezonanci mezi mladými diváky. Muž z La Manchy je muzikál a vlastně se opakuje totéž. Také zpracovává závažné téma s tragickým koncem a představitelé hlavních rolí jsou mladí.*“

V. I. P.'S CHILDREN

ČERTOVINY

SEX NOCI SVATOJÁNSKÉ

KRÁL JELENEM

Jistou polemiku vzbudila také **Lucerna**, která získala řadu příznivců, ale i tvrdých odpůrců. Zastání našla např. u Vladimíra Hulce: „*Lucerna je hra obehnaná všemi ochotníky, takže k ní člověk má a priori despekt. Ovšem tím, že Lipus Lucernu nakopl a udělal ji obrovsky hravou, stala se opět přístupnou komunikaci od nejmenších dětí po starce.*“

Právě pro Hulce nejlepší inscenaci celého festivalu představovala většinou negativně hodnocená **Noc tribádek**, v níž ocenil skvělý herecký výkon Vladimíra Čapky. „*Málokdy se u nás vidí tak strhující, do detailu propracovaný herecký výkon. Čapka s obrovskou energií nasadí svého neurotického, rozdurděného, drásavě ironického i sebeironického Strindberga a za celou inscenaci neuhne ani o píď. I v tak extrémně vypjatém výkonu však dokáže odstínit Strindbergovy stavy sebevědomé suverénnosti a neohrožené šířavosti od tápavých, sebecpochybujících jízlivostí, zlobou a vztekem přebíjejících vlastní slabosti,*“ uvedl v Divadelních novinách.

Rozporuplné přijetí vyvolala též inscenace **Sex noci svatojánské**. „*Je to hráno příliš přes pudy a ta hra je spíš o komplexech, o poruchách. Představení by asi prospělo, kdyby tam bylo méně sexu a více jemnosti,*“ hodnotil titul na diskusním semináři kritik Zdeněk Hořínek.

Nejvýstižnější portrét 2. ročníku Festivalu činoherních divadel pak ve svém ohlasu pro MF DNES podal kritik Luboš Mareček: „*Přehlídka opět pomohla artikulovat charakteristiku divadelní Ostravy: tvoří ji fortelně zvládnutá klasika, odvaha k režijnímu i dramaturgickému risku a velmi vítální herectví.*“

Justa do postele, Čapku na noc!

Festival se nesl v přátelském duchu, na což vzpomíná například Vladimír Hulec v Divadelních novinách v pasáži nazvané „Justa do postele, Čapku na noc“: „*V šest ráno zvoní recepční, že prý mám na vrátnici hosta do postele. „Ať jde dál,” hrdě odvětim. Kdo to asi je? Otevřu a ve dveřích stojí, vous neupravený, vlas rozčepýřený, zrak ztemnělý: Vladimír Just. Nocí zřejmě surrealisticky naladěný, mumlá cosi o zhasnutých karburátorech a žlutých andělech. A v pokoji je jen jedna, bytí manželská postel. . . To nám to pěkně začíná. . .*“

3. ročník

2. - 5. 3. 2000

KRONIKA MĚSTA KOCOURKOVA

KYTICE

LÁSKA NA KRYMU

SKLENĚNÝ ZVĚŘINEC

3. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

čtvrtek 2. března 2000

- 10:00 NDM | Dům kultury Vítkovice
Ondřej Sekora, Marek Pivovar: **KRONIKA MĚSTA KOCOURKOVA**
režie: Radovan Lipus
- 15:00 Komorní scéna Aréna
Bohumil Hrabal: **OBSLUHOVAL JSEM ANGLICKÉHO KRÁLE**
režie: Pavel Císovský
- 19:00 NDM | Dům kultury Vítkovice
Lina Wertmüllerová: **LÁSKA A MAGIE V MAMINČINĚ KUCHYNI**
režie: Peter Gábor
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Agnieszka Osiecká: **VLCI**
režie: André Hübner-Ochodlo

pátek 3. března 2000

- 10:00 NDM | Dům kultury Vítkovice
Joe Orton: **KLÍČOVOU DÍRKOU**
režie: Juraj Deák
- 13:30 Divadlo loutek Ostrava
Karel Jaromír Erben: **KYTICE**
režie: Petr Nosálek
- 15:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
William Shakespeare: **HAMLET**
režie: Jiří Josek
- 19:00 NDM | Dům kultury Vítkovice
Wolfgang Amadeus Mozart: **BASTIEN A BASTIENKA ***
režie: Luděk Golat
- 22:00 Komorní scéna Aréna
René de Obaldia: **VÍTR VE VĚTVÍCH SASAFRASU**
režie: Radovan Lipus

sobota 4. března 2000

- 10:00–13:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Jean Giraudoux: **ONDINA**
režie: Peter Gábor
- 18:30 NDM | Dům kultury Vítkovice
Sławomir Mrożek: **LÁSKA NA KRYMU**
režie: Janusz Klimsza

neděle 5. března 2000

- 10:00–13:30 Komorní scéna Aréna
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 Janáčkova konzervatoř v Komorní scéně Aréna || host festivalu
Tennessee Williams: **SKLENĚNÝ ZVĚŘINEC**
režie: Janusz Klimsza

* Náhrada za původně nasazený titul *Nepřítel lidu* (r. Zdeněk Kaloč), který nemohl být odehrán pro onemocnění v souboru.

KVALITA, ALE ŽÁDNÉ VELKÉ PŘEKVAPENÍ

„Kritici, kteří se festivalu zúčastnili v minulých ročnících, již nebudou překvapení naší tvorbou, ale budou od nás očekávat výkony. Těší nás to, ale zároveň zavazuje, abychom dokázali, že umíme držet latku stále v určité výši,“ prohlásil před zahájením 3. ročníku Festivalu ostravských činoherních divadel šéf činohry Národního divadla moravskoslezského Juraj Deák. S tímto předsevzetím pak ostravská přehlídka nabídla ve čtyřech dnech jedenáct představení všech svých čtyř profesionálních scén a poprvé se na ní také úspěšně představili studenti Janáčkovy konzervatoře v Ostravě s titulem **Skleněný zvěřinec**. Na sever Moravy tentokrát dorazilo 160 festivalových hostů z celé republiky.

Třetí ročník se poprvé zaskvěl pod výstižným názvem OST-RA-VAR, který je zkratkou slov nejlépe vystihujících podstatu festivalu – tedy OST = východ, Ostrava, RA = radost, VAR = vření [čti: „Ostravské radostné divadelní vření“ či „Radostné umělecké vření na východě“]. *„Název vzešel z pojmenování bulletinu, který v loňském roce začali v průběhu akce vydávat studenti divadelní vědy Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Festival jsme pojmenovali jednoslovně na popud režiséra Radovana Lipuse, který pronesl myšlenku, že akci patřičný lesk zaručí pouze jednoslovný název,“* vysvětlil dramaturg Marek Pivovar.

I tentokrát dění na přehlídce mapoval tištěný zpravodaj. Přípravovali jej studenti z Katedry teorie a dějin dramatických umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. *„Zatímco mnozí z účastníků ráno teprve odcházeli ovíněni z divadelního klubu, redakce složená z Ladislava Fišera, Barbory Formánkové, Radany Kovaříkové, Jiřího Ondry a Terezy Pogodové finišovala na konečném tvaru osmistránkové publikace, v níž pravidelně přinášeli ohlasy na představení uplynulého dne nebo i rozhovory s ostravskými režiséry, dramaturgy či herci,“* popsal záslušnou práci Martin Jiroušek v MF DNES.

I letos byly neodmyslitelnou součástí festivalového dění dva rozborové semináře, které opět vedl Jiří Štefanides. Kritici i studenti na nich vyslovovali své postřehy

a rozvíjeli je v leckdy bouřlivých debatách. A právě to bylo pro ostravské divadelníky, kteří se diskusí také účastnili, tou největší satisfakcí. *„Nějde nám o to, aby nás chválili, chceme, aby o nás věděli. Nestojíme o slávu, ale naší snahou je proniknout do českého divadla jako celku, protože Ostrava je ještě pro některé diváky daleko. Nenápadně se stáváme součástí českého divadelního povědomí,“* prohlásil pro MF DNES Juraj Deák. Také dramaturg Marek Pivovar považoval postřehy ze seminářů za velmi cenné pro práci souboru: *„Po festivalu se vždy sejdem a mluvíme o všem velice podrobně. Jistěže to nefunguje tak lehce, že si řekneme, tak toto se jim nelíbilo, takto pracovat už nebudeme. Ale vždy v nás jejich názory zanechají odezvu.“*

Program přehlídky doprovodil také křest publikací pedagogů DAMU Jaroslava Votršého, Zuzany Silové a Marie Bokové. Nad jejich monografiemi o významných hercích si s nimi 2. března povídal v kavárně Epyllion Radovan Lipus.

Jelikož v Divadle Antonína Dvořáka probíhala rozsáhlá rekonstrukce, byly některé inscenace Národního divadla moravskoslezského uvedeny v méně vyhovujícím sále Domu kultury Vítkovic. Zbrusu novou moderní budovou na Černé louce se pak poprvé pochlubilo Divadlo loutek.

Zaujaly tituly *Láska na Krymu a Kytice*

Přestože ostravská divadla nabídla tentokrát žánrově širokou škálu divadelních inscenací, odborníci se shodli na tom, že nezapomenali tak výjimečné tituly jako v loňském roce. To ve svých ohlasech stvrdil např. Vít Závodský v Týdeníku Rozhlas: *„Nynější dramaturgicky rozbíhavější ročník Ostravar sice postrádal jevištní událost typu loňské Romance pro křídlovku, nechyběla mu však houževnatá snaha souborů neustrnout na již dosaženém ani hlediště plná vstřícného mladého obecenstva.“*

Snad nejpříznivějšího hodnocení se dočkala **Láska na Krymu**. Kritici zmiňovali jak kvality Mrožkovy hry, tak režijní metodu Janusze Klimszy i skvělé herecké výkony. *„Nelze přehlédnout, že se jedná o počín výrazně přesahující regionální dimenze. Respekt*

však v tomto případě nezasluhuje pouze samotná volba titulu, ale i umělecky ambiciózní uchopení předlohy nesporně náročně a nekonvenční," charakterizoval **Lásku na Krymu** v Divadelních novinách Vladimír Mikulka, kterého ve svém zamyšlení v Týdnu doplnil Zdeněk Hořínek: „Významově nesnadný, složitě komponovaný a žánrově promiskuitní dramatický útvar vzbudil rozpaky už v Polsku. Svědčí o dramaturgické odvaze Ostravských, že se u nás o něj pokusili jako první. Režisér Janusz Klimsza dokázal pomocí přesně charakterizující scény, kostýmů, hudby a zejména důslednou hereckou stylizací výrazně odlišit jednotlivé části dramatického textu.“

Superlativy se nešetřilo ani na adresu **Kytice** v režii Petra Nosálka: „Kytice byla nejdivadelnější ze všech inscenací, jaké byly dosud uvedeny. Režisér i tvůrčí tým dokázali, že toto téma nemusí být zneváženo ani vnesením humorných prvků,“ prohlásil pro Revue Společnost divadelní kritik Jiří P. Kříž. Jeho úvahu stvrdil v Lidových novinách Petr Pavlovský: „Oceňuji zvláště variabilní scénografii Tomáše Volkmera a způsob, jak ji herci ovládají, včetně krásných, výtvarně i technologicky pestrých loutek; rovněž celkovou práci se světlem, spoluvytvářející proměnlivou atmosféru i rytmus představení, také vynikající hudbu a hudební nastudování Pavla Helebranda i vlastní hudební realizaci (harmonium, cello, housle, klarinet). Vezmeme-li v úvahu celou zvukovou složku v převážném střídání deklamovaných dialogů a zpívaných chórových partů, šlo vlastně o loutkové hudebně recitační divadlo.“

Nepřehlédnutelní

Petra Pavlovského (Literární noviny) hned v úvodu přehledky zaujala dramatizace Sekorovy **Kroniky města Kocourkova**: „Dramaturg Marek Pivovar připravil režiséru Radovanu Lipusovi i disponovanému souboru živný podklad pro spousty slovních i pohybových klauniád, přičemž nonsensová poetika není cizí ani publiku dospělému. Pestrá a vtipná scéna Rostislava Pospíšila zesílila dominanci vizuální složky v obrovitém a divadelně nevlídném prostoru Domu kultury; jen omezení dialogů by inscenaci rozhodně prospělo.“ Zároveň ocenil poetiku titulu **Vítr ve větvích sasafrasu**: „Dvojice Pivovar – Lipus přistoupila k parodii na westerny opravdu „lehká v bocích“ a udělala z ní kabaret.

KLÍČOVOU DÍRKOU

OBSLUHOVAL JSEM ANGLICKÉHO KRÁLE

VLCI

Tirádovité řetězce slovních asociací vyvolávaly salvy smíchu: od paradigmatu indiánek přes mýtus USA se plynule přecházelo i k narážkám na českou literaturu přítomnosti i minulosti, encyklopedické kumulování významu ústilo v čistou a jazykovou tvořivost.“

Za nejpříjemnější překvapení celého festivalu pak Vladimír Mikulka v Divadelních novinách označil **Skleněný zvěřinec** studentů Janáčkovy konzervatoře Ostrava: „Doplnění Annou Cónovou předvedli pod režijním vedením Janusze Klimszy suverénní výkony, díky nimž nepůsobilo výrazné zesoučasnění inscenace jako pouhé vnějškové gesta. Především Zuzana Vojtíšková (Laura) a Richard Krajčo (Tom) dokázali přesáhnout „pouhé“ psychologické herectví vnitřním kontrastem, skrze opakované znejšťování a lehké ironizování dominujících rysů svých postav – aniž by je při tom připravili o věrohodnost, v případě zvoleného titulu životně důležitou.“

Rozporuplnější reakce zaznamenala **Ondina**. Studenti vyčítali titulu určitou hrubozrnnost, oproti tomu zkušenější kritici ocenili dokonalý styl. Jan Kerbr (Svět a divadlo) inscenaci neváhal označit dokonce za bombastickou, což podpořil i Josef

Herman v komentáři pro Ostravskou scénu: „Pro mě to byla možnost divadla velkého prostoru, velkého gesta, které se dnes už zapomíná hrát. Je to jeden ze způsobů, jak udělat velké poetické divadlo. Jana Bernášková zvládla herectví velkého prostoru, herectví, jež ve mně vzbuzuje značné naděje, protože jen málokdo to dokáže.“

Podobně rozdělil studenti i kritiky **Hamlet**. Všichni se ale shodli na kvalitách hereckého výkonu Richarda Krajča v titulní roli, což potvrdila i Lidových novinách i Jana Machalická: „Výrazný a slibný talent, jaký se vidí zřídka. Při jeho dvaaadvaceti letech je obdivuhodné, jak si technicky poradil s psychologickým vývojem postavy.“

Nejvíce se kritici rozešli v názorech na hodnocení představení **Vlci** v Divadle Petra Bezruče, o čemž vypovídá i reakce Vladimíra Mikulky v Divadelních novinách: „Nespornou předností inscenace je výborný výkon hostujícího Kostase Zerdalglu i schopnost režiséra pracovat s tempem a atmosférou; spornější je snaha razantně – s přibývajícím časem v kombinaci s milostnými motivy až příliš efektně – klást zásadní otázku proč a jak žít se zkušeností z holocaustu. Inscenace je přitom nejsilnější právě ve chvílích, kdy se tématu dotýká jen jakoby náhodou či mimochodem, často dokonce formou krutého žertu.“

Jedinečnost OST-RA-VARu pak v deníku Právo shrnula Radmila Hrdinová: „Ostravský festival ukázal výjimečnou schopnost stylově sjednoceného herectví, kterou postrádáme na pražských scénách, herectví v dobrém slova smyslu patetického gesta, schopného obsáhnout prostor velké scény, i herectví soustředěné psychologické prapracovanosti. V tomto směru má, myslím, Praha Ostravě co závidět.“

5. ročník

7. – 11. 3. 2001

BERNARDA

TRUMF

PROROK ILJA

TŘI SESTRY

5. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 7. března 2001

- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Daniel-François-Esprit Auber: **NĚMÁ Z PORTICI ***
režie: Michael Tarant
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Antonín Pridal: **MALÉ NOČNÍ HRV**
režie: Michal Przebinda
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Marek Pivovar, Radovan Lipus: **DOBŘE NALOŽENÉ VÁCLAVKY**
režie: Radovan Lipus

čtvrtek 8. března 2001

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **ŽENITBA**
režie: Zdeněk Kaloč
- 14:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
J. Kolář, M. Eben, P. Prchal: **KOCOUREK MODROOČKO**
režie: Michal Przebinda
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Anton Pavlovič Čechov: **TŘI SESTRY**
režie: Juraj Deák
- 22:30 Divadelní společnost Petra Bezruče – Márnice
Federico García Lorca: **BERNARDA**
režie: Josef Janík

* Náhradní představení za původně plánovaný titul Kluci (r. Janusz Klimsza), jehož uvedení bylo zrušeno z důvodu onemocnění Miroslava Rataje.

pátek 9. března 2001

- 9:00 Divadlo loutek Ostrava
Ivan Andrejevič Krylov: **TRUMF**
režie: Petr Nosálek
- 14:00 Komorní scéna Aréna
Bertolt Brecht: **V HOUŠTINÁCH MĚST**
režie: Josef Janík
- 14:00 Divadlo loutek Ostrava
Ivan Andrejevič Krylov: **TRUMF**
režie: Petr Nosálek
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Jerome Klapka Jerome, Karel Tománek: **TŘI MUŽI NA ČUNDRU A ČERNÝ LES**
režie: Ondrej Spišák
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Marek Pivovar, Radovan Lipus: **DOBŘE NALOŽENÉ VÁCLAVKY**
režie: Radovan Lipus
- 22:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
William Saroyan: **TRACYHO TYGR**
režie: Jiří Seydler

sobota 10. března 2001

- 9:30–14:00 Foyer Komorní scény Aréna
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:30 Komorní scéna Aréna
Tadeusz Słobodzianek: **PROROK ILJA**
režie: Janusz Klimsza
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Edmond Rostand: **CYRANO DE BERGERAC**
režie: Radovan Lipus

neděle 11. března 2001

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

OST-RA-VAR JE DOBRÁ ZNAČKA

Po třetím ročníku OST-RA-VARu 2000 následoval v roce 2001 hned ročník pátý! Ne, nejednalo se o chybu, ale byl to záměr! A jak že k tomu vlastně došlo? „*Přehodnotili jsme ročník nultý. Čtvrtý už proto nikdo neuvidí, přestože přinesl určitě řadu zajímavých představení,*“ vysvětlil vše s humorem sobě vlastním dramaturg pořadajícího Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar.

Festival se poprvé konal celých pět dní a na jeho návštěvníky čekalo tentokrát třináct představení, která jim poskytla docela slušný přehled o tvorbě všech čtyř ostravských profesionálních divadel.

Do Ostravy přijelo 152 hostů, vedle českých teatrologů a studentů divadelních škol se představili i odborníci z Polska a Slovenska. Všichni společně pak mohli své názory na zhlédnutá představení opět konfrontovat na jedinečných rozborových seminářích. Jako již tradičně vedl diskusní fórum Jiří Štefanides. „*Divadlo nekončí tím, že se zatáhne opona, tvůrci potřebují i zpětnou vazbu. A je dobře, že zde vedle názorů renomovaných recenzentů zazní i postřehy nastupující generace,*“ ocenil workshopy. Také dramaturg Marek Pivovar si diskuse chválil. „*Ujistil jsem se, že kritika a divadelníci dokážou spolu stále kultivovaněji mluvit a stále více jeden druhému naslouchat. Nemyslím si, že by to ohrožovalo nezávislost kritického pohledu, ale kritici se tváří v tvář divadelníkům snaží precizněji formulovat a divadelníci si také z větší části uvědomili, že kritik tady není proto, aby jim ubližoval, ale že se snaží naprosto svobodně říci, co si o divadle myslí,*“ dodal pro deník MF DNES. Za herce se pak k těmto setkáním vyjádřil člen souboru činohry Národního divadla moravskoslezského Tomáš Jirman: „*Diskusní semináře jsou pro divadelní soubor velmi cenné, protože nám to zkrátka masíruje sebevědomí. Najednou tady máme ony kritiky, které známe jen z novinových článků, a vidíme je zde z masa a kostí, komunikují s námi a při diskusích se ukazuje, že jsou to také jenom lidé.*“

Stejně jako v předešlých dvou letech i letos vycházel v rámci OST-RA-VARu tištěný festivalový zpravodaj. „*Celkem pět čísel, jejichž redakční uzávěrka byla pokaždé*

v ranních hodinách, přineslo mnohdy první reakce na zhlédnutá představení, ale také rozhovory s divadelníky. Pětice mladých nevyspaných studentů z Univerzity Palackého v Olomouci tak dbala, aby zde nechyběly zajímavé příspěvky, humorné střípky reflektující festivalové zákulisy,“ napsal v MF DNES Petr Cekota.

Vysoký standard

Přehlídka podle kritiků tentokrát nabídla vysoký standard naprosté většiny ostravských inscenací, mezi nimiž se mnohdy objevily i tituly v celorepublikovém měřítku nadprůměrné. „*Jsem rád, že v programu přehlídky bylo – proti minulým letům – rovnoměrnější rozložení představení jednotlivých divadel od loutek, přes pohádku, jazzový muzikál, klasiku i velice komorní témata,*“ uvedl pro deník Svoboda Jiří Štefanides.

ŽENITBA

Nekorunovaným králem OST-RA-VARu se stal **Prorok Ilja**, respektive úspěšná inscenace režiséra Janusze Kłimczy uváděná v Komorní scéně Aréna. „*Vídím to jako vrchol přehlídky. Považuji to za událost roku. Chci proto, aby text hry byl vytištěn a aby se inscenace dostala na festivaly. Znamenala pro mne úžasný zážitek, měla odstup, humor a svou parabolou k dnešku,*“ řekl kritik a publicista Vladimír Just pro MF DNES. Podobně se pak vyjádřil i teatrolog Jiří Štefanides: „*Nejvíce mne zaujal Prorok Ilja v Komorní scéně Aréna. Divadelní svět v této inscenaci byl naprosto osobitý. Mohla vzniknout jedině tady, určitě ne v Praze,*“ prohlásil.

Mezi další úspěšné tituly se zařadil dramaturgický objev – „sentimentální tragikomedie“ **Trumf** v Divadle loutek v režijním nastudování Petra Nosálka. „*Toto výrazně nadprůměrné představení mne zaujalo hereckými výkony. Ukázalo vynikající a mimořádnou muzikálnost souboru,*“ uvedl na sobotním semináři Petr Pavlovský.

Kladný ohlas získaly také **Tři sestry** činohry Národního divadla moravskoslezského. „*Inscenace zaujala novátorským výkladem některých postav. I když sice měla poněkud konvenčnější rukopis, než tomu bylo třeba v případě Čechovova Strýčka Váni, kterého zde inscenovala Oxana Meleshkina,*“ prozradil pro MF DNES Jiří Štefanides, který rovněž ocenil mimořádný výkon herce Jana Fišara v roli Veršinina. V Lidových novinách pak kvality inscenace potvrdila Jana Machalická: „*Čechovovy Tři sestry v režii Juraje Deáka byly nejenom rehabilitací herectví první ostravské scény. Po nedávné vlně přepsaných a různě převrácených interpretací Čechova jde o mimořádně stylově čistou a herecky naplněnou inscenaci. Deák s pokorou (v dobrém slova smyslu) respektuje text, tmelem tohoto pojetí jsou vyvážené výkony všech tří představitelk. Jemná, staropanenská Olga Anny Cónové, divoká a razantní Máša Apoleny Veldové a čistá, opravdová Irina Jany Bernáškové. Zajímavě, nejednoznačně pojetý je i Veršinin Jana Fišara.*“

Kromě těchto tří pomyslných vrcholů přehlídky, na nichž se shodly téměř jednohlasně veškeré autority české divadelní kritiky, pak u profesionálních kritiků sklídl uznání i **Kocour Modroočko** – muzikál na motivy známé dětské knížky, který u Bezručů nastudoval Michal Przebinda. „*Stvořil hravou kočičí show, kterou lze bez nadsázky označit za příjemně domácího variantu světovějších Cats. Exceluje v ní Norbert*

CYRANO

TŘI MUŽI NA ČUNDRU A ČERNÝ LES

TRACYHO TYGR

Lichý jako dobráček a zároveň důležitý kocour Zrzunda, poskytující zelenáči Modroočkoví různé praktické lekce. Ovívá se ocasem, předvádí celý rejstřík kocouřího mňoukání, výhrůžek a hrdinských postojů,“ popisuje inscenaci Jana Machalická v Lidových novinách. Tatáž kritička pak ocenila i další titul uváděný v Divadelní společnosti Petra Bezruče – **Bernardu** v režii Josefa Janíka. „*Jde o poctivou, soustředěnou režijní práci, vnímající sílu básnickova slova. A co víc – je důkazem souvislého pěstování hereckého stylu. Janík staví pečlivě vygradované situace s vědomím co nejtěsnějšího kontaktu s divákem. Pomáhá mu k tomu scéna Marty Roszkopfové, která zajímavě člení miniaturní prostor, a umožňuje tak atmosféru uzavřeného mikrosvěta, bludného kruhu, z něhož není východiska. Každá z devíti žen, které v této realitě přecházejí, je jiná. Herečky s vnitřní přesvědčivostí vycházejí z naznačených motivů postav, z vášní, emocí i rezignace formují splet' pokřivených vztahů, které ústí v tragédii,*“ dodává.

Odborníci také oceňovali herecké kvality ostravských činoherních souborů a duch vzájemné spolupráce mezi divadly. Všeobecné nadšení pak vyvažovaly ojedinělé kritické ohlasy. Roman Sikora např. uvedl: „*Nejlepší představení, která jsem zde viděl, patřila k pohádkám, především Kocour Modroočko v Divadle Petra Bezruče. Tady jsem měl dojem, že fantazie tvůrců se v nich osvobozuje. V jiných případech jsem z představení spíše odcházel s bolestí hlavy nad tím, jak těžce zde divadelníci tvoří. Chybí zde vůle reflektovat sociální problémy dělnického města.*“ Poměrně kriticky se vůči 5. ročníku vymezila také kritička Jana Machalická: „*Současná ostravská produkce se jeví jako nevyrovnaná a některé dramaturgické ambice jako nezvládnuté. Bylo by možná účelnější vybírat pro festival to lepší ze sezóny a ne ambiciózně předvádět téměř kompletní produkci, v níž se logicky objeví i slabší inscenace.*“

„*Podstatný je ovšem fakt, že za pět let existence se Ostravar konečně prosadil jako dobrá, uznávaná divadelní značka,*“ shrnul v Právu úspěchy ročníku i celkové směřování festivalu kritik Jiří P. Kríž.

6. ročník

27. 2. - 3. 3. 2002

KRVAVÁ SVATBA

POSLEDNÍ NOC POSLEDNÍHO CARA

ROZMARNÉ LÉTO

TRAMVAJ DO STANICE TOUHA

6. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 27. února 2002

- 14:30 Divadlo loutek Ostrava
Hermína Motýlová, Petr Nosálek: **HÉRAKLÉS**
režie: Petr Nosálek
- 16:00 Komorní scéna Aréna
Pavel Císovský: **MÉDEIA, IÁSÓN A JEJICH DĚTI**
režie: Pavel Císovský
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Federico García Lorca: **KRVAVÁ SVATBA**
režie: Juraj Deák
- 22:00 Bílé divadlo na Černé louce, pavilon A || host festivalu
OPILÝ KORÁB
režie: Bílé divadlo

čtvrtek 28. února 2002

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Molière: **SKAPINOVA ŠIBALSTVÍ**
režie: Radovan Lipus
- 16:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Tennessee Williams: **SKLENĚNÝ ZVĚŘINEC**
režie: Janusz Klimsza
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Grigorij Gorin: **KRÁLOVSKÉ HRY**
režie: Miroslav Krobot
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče – Márnice
Werner Schwab: **PREZIDENTKY**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Edvard Stanislavovič Radzinskij: **POSLEDNÍ NOC POSLEDNÍHO CARA**
režie: Oxana Meleshkina-Smilková

pátek 1. března 2002

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Jakub T. Vyčichla, Karel K. Effatha, K. F. J. Tománek: **NEVINNÝ JE VRAH**
režie: Zdeněk Kaloč
- 13:00–15:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

- 15:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Alexandr Fadějev: **MLADÁ GARDA V LETECH JUNGLE**
režie: Janusz Klimsza
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Tennessee Williams: **TRAMVAJ DO STANICE TOUHA**
režie: Věra Herajtová
- 22:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Zoltán Egressy: **PORTUGÁLIE**
režie: Michal Lang
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Nikolaj Nosov, Marek Pivovar: **NEZNÁLEK PODLE STANISLAVSKÉHO**
režie: Radovan Janovič Lipus

sobota 2. března 2002

- 9:30–12:30 Divadelní klub Divadelní společnosti Petra Bezruče
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 13:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Vladislav Vančura: **ROZMARNÉ LÉTO**
režie: Ondřej Spišák
- 16:00 Komorní scéna Aréna
Ferdinand Bruckner: **CHOROBY MLÁDÍ**
režie: Václav Klemens
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Robert Graves: **ZLATÉ ROUNO**
režie: Radovan Lipus
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 3. března 2002

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Jana Pithartová:
V TURECKÉM ZAJETÍ ANEB PLODNÁ LÁSKY SNAHA
režie: Michal Przebinda

OST-RA-VAR JAKO DIVADELNÍ MARATON

Šestý ročník opět přinesl drobné změny. Pětidenní program se mírně „zahustil“ a diváci se mohli těšit na sedmnáct inscenací z produkce Národního divadla moravskoslezského, Divadla Petra Bezruče, Divadla loutek a Komorní scény Aréna, které doplnilo také představení **Opilý koráb** ostravského souboru Bílé divadlo. Jednalo se – v historii celého festivalu – vlastně o nejvyšší počet uvedených titulů v rámci jednoho ročníku. V dobrém zamýšlená kvantita se ovšem ne vždy setkala s kladnou odezvou. „Z hlediska nabídky byl dokonce letošní Ostravar štědrý snad až příliš: sedmnáct titulů ve čtyřech dnech dokázalo udolat i otužilé diváky, čímž trpěla návštěvnost především »nočních« představení,“ poznamenal Vladimír Mikulka v Divadelních novinách. Radmila Hrdinová v Právu zase připodobnila OST-RA-VAR „maratonu v přebíhání z jednoho divadla do druhého“ a dodala: „Ale chápu ostravské kolegy, že když už se jim podaří dostat dohromady na dvě stovky kritiků, teoretiků, studentů i praktických divadelníků ze všech koutů republiky (a letos i z Polska), tak chtějí ukázat co nejvíce.“

Pokud jde o skladbu programu festivalu, k jejím zvláštnostem patřilo uvedení inscenací z kolektivního „antického“ projektu ostravských divadel nazvaného **Společná plavba**, ve kterém se každá ze scén představila inscenací vycházející ze starořecké mytologie – zahrnovala tak tituly **Héraklés**, **Médeia**, **Iásón** a **jejich děti** a **Zlaté rouno**.

Bohatá festivalová nabídka do Ostravy tentokrát přilákala na 200 odborníků. Zájem teatrologů z Prahy, Brna, Olomouce a dokonce i polských Katovic svědčí více než cokoli jiného o dobrém jméně OST-RA-VARu.

Součástí festivalu byly také dva zpravodaje, které vydávali nezávisle na sobě studenti olomoucké a pražské divadelní vědy. „Nejde nám o nějakou lacinou konfrontaci – na loňském ročníku kdosi pronesl větu, že Ostravar není jen festivalem divadelníků, ale také kritiků, pedagogů a studentů. Pražští posluchači o možnost podílet se na zpravodaji sami projevíli zájem, a tak můžeme sledovat názorovou pluralitu dvou

různých redakčních uskupení. Navíc tak přibude podkladů pro naše společné debaty,“ zdůvodnili pořadatelé paralelní existenci dvou zpravodajů v programové brožuře festivalu.

Po čtyřech letech se program přehlídky opět doplňoval se zimními olympijskými hrami. Čeští hokejisté ale podruhé do stejné řeky nevstoupili.

Plavby i troskotání

Mezi největší zážitky 6. ročníku patřily jednoznačně kladně hodnocené tituly **Skleněný zvířec** režiséra od Bezručů Janusze Klimszy a **Poslední noc posledního cara**, kterou v Komorní scéně Aréna nastudovala Oxana Meleshkina-Smilková.

První ze zmíněných inscenací zaujala kritika Divadelních novin Vladimíra Mikulku: „Hlavní síla inscenace však nespočívá v rafinovanosti či překvapivosti režijní interpretace, ale ve vynikajících hereckých výkonech představitelů obou hlavních rolí. Richard Krajčo i Anna Cónová obdařují postavy Toma a jeho matky natolik samozřejmou důvěryhodností, že publikum doslova donutí procítit si tragikomickou ubohost a mistry nesnesitelnou trapnost situací, do nichž se tato dvojice navzájem zahání. Stejně tak je ale neustále a téměř hmatatelně přítomna zoufalá bezvýchodnost lidí, kteří se jen částečně svou vinou ocitli v pastí, ze které není úniku.“

Divadelně inspirativní byla i **Poslední noc posledního cara**: „Představení věrně zachycuje tragédii jak carské rodiny, tak osobního života jejích vrahů i tragédii ruského lidu. Už ve způsobu, jakým jsou diváci uvedeni do hlediště, které tvoří součást „muzea“, kde jsou odtajněny dokumenty NKVD, je značný podíl bezcitnosti a strohosti. Tep představení se rozpumpuje do správného rytmu, nápomocna je zde hudba a použité zvuky – vrzání dveří, kroky, přibíjení dřev,“ napsala Tereza Sušilová ve festivalovém zpravodaji.

Vladimír Just zase v Literárních novinách vyzdvihl osobitost zpracování **Krvavé svatby** v podání Národního divadla moravskoslezského: „Juraj Deák pochopil

Lorkovu Krvavou svatbu jako podnět k velkolepému rozehrání tanečního, hudebního i mluveného dramatu na pomezí činohry a muzikálu (živě hranou a zpívanou, především však dramaticky funkční hudbu napsal Pavel Helebrand). Jádrem představení tu ovšem nebyla žádná muzikálová „čísla“, ale velmi reálná dramatická situace a její scénické řešení, tj. všudypřítomný, od prvních scén zlověstně exponovaný konflikt, přerůstající postupně v krizi a neodvratnou závěrečnou katastrofu. Instinktivní, pudový odpor k noži jako k vražednému symbolu světa, jenž matkám a manželkám postupně bere jejich muže, zvláštní pyšná „zabejčenost“ a zarputilý konzervativismus pyšné selky, její potlačovaná, neukojená vášnivost i bodrosti zapuzovaná úzkost zlověstných předtuch – to všechno byly struny, na nichž rozehrála ve velkém stylu Veronika Forejtová svou tragickou Matku.“

Letošní OST-RA-VAR byl kromě jiného i svědectvím o první výraznější sezoně Divadelní společnosti Petra Bezruče po krizi, kterou v nedávné době prodělala. Vedle již zmíněného **Skleněného zvěřince** nabídla tato scéna v rámci své nekonvenční dramaturgie **Prezidentky** a **Mladou gardu v letech jungle** (obě režie Janusz Klimsza) a zejména pak **Rozmarné léto** v nastudování hostujícího Ondřeje Spišáka: „Je možné s potěšením konstatovat, že „rodinné stříbro“ české literatury bylo u Bezručů přetaveno do skutečně „rodinné inscenace“, která dává divákům i Vančurovi, co jejich jest, zachovává posmutněle ironickou náladu a současně dokáže být nepodbízivě vtipná. Menší výraznost plovárenských hovorů plavčíka, abbého a majora dostatečně kompenzovalo zábavné rozehrávání milostných pletek, též scénicko-režijní vynalézavost při práci s prostorem, jemuž dominuje koupaliště a řeka s pramíci, jež „iluzivní“ převážení herců z břehu (tj. od diváků) přímo do centra dění členilo inscenaci takřka refrénovitě,“ popsal inscenaci v Divadelních novinách Vladimír Mikulka.

Poměrně rozporuplné ohlasy vyvolalo provokativní nastudování Williamsovy **Tramvaje do stanice Touha** v Národním divadle moravskoslezském, kde byla postava Blanche vystavěna jako muž-transvestit. Kontroverzně pojatá inscenace pak zaujala např. kritika Víta Závodského v Týdeníku Rozhlas: „Hostující režisérka Věra Herajtová se odhodlala vyložit upravenou, významově i psychologicky posunutou předlohu diskusně,

KRÁLOVSKÉ HRY

PREZIDENTKY

PORTUGÁLIE

NEZNÁLEK PODLE STANISLAVSKÉHO

ale promyšleně a akceptovatelně jako osobitý příspěvek k odtabuizování transsexuality. Přímochaře podané soužití surového Stanleyho (Jan Fišar) a živočišné Stelly (Apolena Veldová) ve stylizovaném interiéru Jana Štěpánka a s drásavou hudbou Vladimíra Franze naruší příchod její neurotizované sestry Blanche v podání decentního, leč výrazného Milana Kačmarčíka. V rafinovaně nuancovaném expresivním večeru s využitím simultaneity akcí a symbolů dostala tato klíčová, jindy křečce bezbranná postava nejen dráždivou ambivalentnost zpochybňované skutečné identity, ale i rysy zakomplexované, ubližující a sarkastické egocentrické bytosti, s odložením paruky a kostýmu obnažující také zmučené nitro a vydávající se na další, tentokrát bezcílnou pouť.“

Vrcholným hereckým koncertem i jímavým lidským obrazem byla **Portugálie** režiséra Michala Langa, uvedená v Komorní scéně Aréna.

Největším zklamáním festivalu se ovšem stal „antický“ projekt ostravských divadel **Společná plavba**. Inscenaci **Zlaté rouno**, která měla být předpokládaným vrcholem přehlídky a v níž účinkovali členové všech čtyř souborů Národního divadla moravskoslezského (ale také neprofesionálního Bílého divadla), však Eva Stehlíková označila v Divadelních novinách za „tuze drahý silvestrovský vtíp“ a tituly **Héraklés** a **Médeia, lásón a jejich děti** za „promarměné příležitosti“.

I přes zmíněné drobnější nedostatky lze označit 6. ročník OST-RA-VARu za zdařilý. A nesmířitelné diskusní řeže ve stylu **Krvavé svatby** se nakonec také nekonaly, což stvrdila i kritička Radmila Hrdinová v nadšeném hodnocení letošních rozborových seminářů: „Podstatné je, že v Ostravě se divadlem žije, mluví se o něm, že se letos do diskuse na seminářích výrazně zapojili studenti, že zde sršela plejáda názorů napříč generacemi a místem bydliště. Podstatné rovněž je, že divadlo pulzuje diskusemi hluboko do noci a do rána, a od rána opět, že zkrátka Ostrava divadlem žije.“

7. ročník

19. - 23. 2. 2003

IDIOT

PSÍ SRDCE

ÚSTA MICKA JAGGERA

NEIDENTIFIKOVATELNÉ LIDSKÉ OSTATKY A SKUTEČNÁ PODSTATA LÁSKY

7. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 19. února 2003

- 16:00 Komorní scéna Aréna
Brad Fraser: **NEIDENTIFIKOVATELNÉ LIDSKÉ OSTATKY
A SKUTEČNÁ PODSTATA LÁSKY**
režie: Janusz Klimsza
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Pedro Calderón de la Barca: **ŽIVOT JE SEN**
režie: Petr Mančal
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče – Márnice
Tomáš Vůjtek: **VÝMLAT**
režie: Josef Janík

čtvrtek 20. února 2003

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Václav Havel / Sławomir Mrożek:
MOTÝL NA ANTÉNĚ / KOUZELNÁ NOC
režie: Petr Mančal
- 10:00 Komorní scéna Aréna
Michail Bulgakov: **PSÍ SRDCE**
režie: Sergej Fedotov
- 13:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Jaroslav Hašek, Karel Tománek: **ŠVEJK OFF**
režie: Janusz Klimsza
- 16:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Peter Turrini: **KLASIK V PORNOSHOPU**
režie: Radovan Lipus
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Pierre Carlet de Chamblain de Marivaux: **HRA LÁSKY A NÁHODY**
režie: Radovan Lipus
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Doman Nowakowski: **ÚSTA MICKA JAGGERA**
režie: Andrzej Celiński

pátek 21. února 2003

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Peter Turrini: **KLASIK V PORNOSHOPU**
režie: Radovan Lipus
- 10:30 Divadlo loutek Ostrava
A. S. Puškin: **O RYBÁŘOVI A RYBCE**
režie: Jevgenij Ibragimov
- 13:00–15:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:10 NDM | Foyer Divadla Jiřího Myrona
Vladimír Polák, Petr Sýkora: **DVA POD BALKONEM VE VERONĚ
ANEB CYRANO, HAMLET A JULIE**
režie: Vladimír Polák a Petr Sýkora
- 18:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **HAMLET**
režie: Juraj Deák
- 22:30 Divadelní společnost Petra Bezruče – Márnice
Ann Reynolds, Moira Buffini: **JORDAN**
režie: Janusz Klimsza

sobota 22. února 2003

- 9:30–12:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Arnošt Goldflam: **KOMPLIKÁTOR**
režie: Akram Staněk
- 15:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Fjodor Michajlovič Dostojevskij: **IDIOT**
režie: Sergej Fedotov
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Marina Carr: **MAJA**
režie: Václav Klemens
- 22:00 Divadelní klub Divadelní společnosti Petra Bezruče
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 23. února 2003

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

ŠTASTNÁ SEDMIČKA

Ostravská divadla si za dobu několikaleté existence festivalu OST-RA-VAR již vydobyla značný věhlas a vysokou prestiž jak u renomovaných teatrologů a publicistů, tak u posluchačů vysokých divadelních škol a filozofických fakult z celé České republiky, ale například i Bratislavy či polských Katovic. Ti všichni tak letos opět v hojném počtu přijeli už posedmé do Ostravy, aby zde na pěti scénách zhlédli celkem šestnáct představení (včetně autorského projektu herců činohry Národního divadla moravskoslezského Vladimíra Poláka, Petra Sýkory a Lenky Čermákové **Dva pod balkonem ve Veroně aneb Cyrano, Hamlet a Julie**) a své dojmy pak prezentovali na třech odborných seminářích. OST-RA-VAR se sice protentokrát musel obejít například bez Jaroslava Vostřého či Petra Pavlovského, které v době konání přehlídky bohužel zachvátila celorepubliková chřipková epidemie, nicméně zájem odborné veřejnosti o 7. ročník Festivalu ostravských činoherních divadel byl i tak obrovský.

Ostravští tvůrci mohli být i letos přítomni přímé kritické reflexi svých inscenací na otevřených festivalových seminářích, kde studenti společně s renomovanými teatrology diskutovali o jednotlivých představeních. „*Ost-ra-var neděláme proto, aby nás všichni chválili, ale zajímá nás, co si odborníci i laici o naší práci myslí. Sejit se s kritiky bezprostředně po představení je pro tvůrce 7. ročníku jedinečná příležitost. Některé připomínky jsou natolik cenné, že se mohou promítnout do naší další práce,*“ poznamenal dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar. Oproti loňskému ročníku ale působila letošní vystoupení zejména té nejmladší generace poněkud rozpačitě. „*Čekal jsem, že studenti budou na seminářích kritičtější, že vystoupí s netradičními postřehy,*“ postěžoval si v deníku MF DNES Vladimír Just.

Již stabilizovaný, sedmý ročník OST-RA-VARu pak zaznamenal jen malé změny. „*Osvědčený model neradno měnit, takže letošní ročník přináší jen drobné novinky. Například jedno volné odpoledne, aby se účastníci měli čas sejit také jinde než v hledištích, a namísto dvou festivalových zpravodajů pouze jeden, který každý den společně připraví olomoučtí a pražští studenti,*“ vysvětlil Marek Pivovar.

Festival v režii Klimszy a Fedotova

Účastníci letošního OST-RA-VARu ocenili především tituly z produkce Divadelní společnosti Petra Bezruče. Pod novým uměleckým vedením Janusze Klimszy tato scéna prošla viditelně pozitivní proměnou. Teatrology zaujala jak odvážná dramaturgie s volbou zejména současných textů, tak vysoká kvalita inscenací s nepřehlédnutelnou režijní poetikou i hereckými výkony.

Znatelného posunu z hlediska uměleckého si povšiml například olomoucký teatrolog Jiří Štefanides. „*Týká se to nejenom režie, ale také herců. Velmi mě těší, že v rámci ostravských činoherních scén vstupuje do českého prostředí výrazně polská a ruská dramatická tvorba, a vzniká tak kvalitní syntéza svěbytné divadelní kultury, což není v Praze ani v Brně. Mám z toho radost, neboť tyto tendence tady existovaly už od druhé poloviny 19. století. Samozřejmě, že po druhé světové válce jako by se to*

VÝMLAT

prerušilo a nyní se opět navazují evropské kontakty na Východ a na Sever, což vidím jako velké pozitivum. Viděli jsme několik špičkových inscenací a to svědčí o tom, že jsou zde pořád nové impulsy," zhodnotil tvorbu této scény pro Moravskoslezský deník Štefanides.

Vedle autobiografické zповědi mladičké vražednice vlastního dítěte **Jordan** či variace Karla Tománka na Haškův slavný román **Švejk off** nejjasněji zazářily tituly **Ústa Micka Jaggera** a **Idiot**. Ty přítomní kritici jednohlasně prohlásili za vrcholy přehlídky. „Ústa Micka Jaggera přinášejí sugestivní konfrontaci dvou generací v době převratných změn nedávné minulosti. Inscenace vcelku zdařile pojmenovává traumata a bolesti promarněných životů, ztracené iluze, silácká předstírání, nejistotu i touhu po lásce. Tragikomické ladění, ostré střihy a přechody či autenticita razantně rozehraných výstupů zakládají vnitřní dynamiku inscenace. Tu opět zdobí herecké výkony, v roli zastydlého rockera, šedesátiletého děda Jana, exculuje Janusz Klimsza," zhodnotila hit OST-RA-VARu Jana Machalická v Lidových novinách.

Vlastní dramatizaci Dostojevského **Idiota** se na festivalu představil hostující režisér Sergej Fedotov. „Typickým rysem fedotovské režie je syntéza všech prvků. Účelné rozdělení scény podporovalo celkovou iluzivnost inscenace. Vše bylo přizpůsobeno svému účelu, což umožnilo na relativně malé ploše a za použití nemnoha kulis převést románovou předlohu v plně šíři. Scénické řešení velmi vhodně doplňovalo využití světelných a zvukových efektů – mikrofon „ve vlaku“, průhledné zrcadlo, nenápadné hudební podbarvení dialogů... Divák byl do představení rychle vtáhnut a pravidelný rytmus mu nedovolil ani na okamžik z iluze procitnout," napsali o inscenaci, v níž zazářila herečka Lucie Žáčková v roli Nastasji Filipovny, studenti Martina Veberová a Peter Páluš.

Se značnou odezvou se setkaly také inscenace z produkce Komorní scény Aréna, jež potvrdily, že i na malé scéně lze vytvořit velké divadlo. Titul **Psí srdce** režiséra Fedotova v přesném a bulgakovovsky dokonalém podání místních herců byl největším festivalovým zážitkem pro kritičku Radmilu Hrdinovou (Právo) a Klimszova práce otištěná do pojetí inscenace hry Breda Frasera **Neidentifikovatelné lidské**

ŠVEJK OFF

HAMLET

O RYBÁŘI A RYBCE

ŽIVOT JE SEN

ostatky a skutečná podstata lásky zase potěšila studentku Ninu Chovancovou. „Janusz Klimsza režuruje na studiovém prostoru Arény filmově. Klipovitým použitím světla vytváří záběry mezi jednotlivými dialogy protagonistů a vlezle vykríčenou hudbou, pouštěnou naživo DJ našeptávačkou-vypravěčkou k postavám a jejich nelítostným životům. Samozřejmě za vydatné pomoci herců, s jejichž otevřeností výpovědi nedělá žádné brykule. Nestříhá, jen v nutném případě zatmívá,“ míní Chovancová.

Národní divadlo moravskoslezské tentokrát vsadilo zejména na inscenace klasických titulů v různém pojetí – od odvážnějších aktualizací (**Život je sen** režiséra Petra Mančala) až po tradičnější výklady (**Hamlet** režiséra Juraje Deáka). „Marivauxovu Hru lásky a náhody proměnil režisér Lipus v hravou a radostnou záležitost, poradil si i s Turriniho tezatvým Klasikem v pornoshopu,“ zhodnotila své největší zážitky spojené s tvorbou Národního divadla moravskoslezského kritička Radmila Hrdinová v Právu.

Její dojmy pak potvrdil dlouholetý divadelní dramaturg a vysokoškolský pedagog Zdeněk Hořínek. „Osobně mě velmi zaujaly oba klasické tituly v podání činohry NDM: Marivauxova Hra lásky a náhody a Shakespearův Hamlet, zatímco dosti nudnou vidím inscenaci Maja irské autorky Mariny Carr. Z komorních produkcí se mi líbil Turriniho Klasik v pornoshopu – také proto, že choulostivé téma inscenace je zde pojato velice decentně,“ uvedl pro Moravskoslezský deník. „Velmi příjemné bylo setkání se dvěma jednoaktovkami klasiků absurdního dramatu – Václava Havla (Motýl na anténě) a Sławomira Mrożka (Kouzelná noc),“ postřehla kritička Jana Machalická v Lidových novinách a dodala: „Absurdní žvanivost i tezatvost promluv vynikla v herecké úspornosti Veroniky Forejtové, Jana Hájka, Pavlína Kafkové a Zdeňka Kašpara, který scény výrazně pointoval pouhým přebýváním na jevišti.“

Obecně se pak odborníci shodli na vysoké herecké úrovni ostravských divadel. Vždyť do Ostravy se jezdí za výbornými herci, které ji mohou ostatní divadelní centra jen závidět!

8. ročník

3. - 7. 3. 2004

DON JUAN A FAUST

LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE

TRAINSPOTTING

PŘÍBĚHY OBYČEJNÉHO ŠÍLENSTVÍ

8. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 3. března 2004

- 15:00 Komorní scéna Aréna
Ladislav Klíma: **LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE**
režie: Ivan Krejčí
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Fjodor Sologub: **MALÝ ĎÁBEL**
režie: Sergej Fedotov

čtvrtek 4. března 2004

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Christian Dietrich Grabbe: **DON JUAN A FAUST**
režie: Věra Herajtová
- 13:30 Komorní scéna Aréna
Petr Zelenka: **PŘIBĚHY OBYČEJNÉHO ŠÍLENSTVÍ**
režie: Václav Klemens
- 16:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Irvine Welsh, Harry Gibson: **TRAINSPOTTING**
režie: Tomáš Svoboda
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Isaac Bashevis Singer: **KOUZELNÍK Z LUBLINU**
režie: Peter Gábor

pátek 5. března 2004

- 9:30 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Jean-Claude Grumberg: **NEJSPÍŠ SNÍŠ**
režie: Radovan Lipus
- 11:15 Divadlo loutek Ostrava
Martin Františák:
FAUST ANEB KABARET O TŘECH KAPKÁCH KRVE
režie: Martin Františák
- 13:00–15:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Eduardo Rovner: **VRÁTILA SE JEDNOU V NOCI**
režie: Radovan Lipus

sobota 6. března 2004

- 9:30–13:00 Divadelní klub Divadelní společnosti Petra Bezruče
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 13:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Ludmila Petruševská: **CINZANO**
režie: André Hübner-Ochodlo
- 16:00 Divadlo loutek Ostrava
Jan Antonín Pitínský: **POKOJÍČEK**
režie: Martin Františák
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Albert Camus: **CALIGULA**
režie: Jan Mikulášek
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 7. března 2004

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

FESTIVAL OBYČEJNÉHO DIVADELNÍHO ŠÍLENSTVÍ

„Domníváme se, že dosavadní model přehlídky se víceméně osvědčil, proto změny budou opět jen drobné a, jak doufáme, k lepšímu. Zrušili jsme noční představení, abyste měli více možností k setkávání jinde než jen v hledišti divadel. Upustili jsme také od uvádění různých inscenací ve stejném čase,“ doplnil informace k letošnímu festivalu Juraj Deák – režisér a šéf činohry Národního divadla moravskoslezského, které bylo také hlavním organizátorem přehlídky. Pětidenní program 8. ročníku Festivalu ostravských divadel OST-RA-VAR tak byl sice méně nabitý, přesto diváci měli možnost zhlédnout celkem dvanáct zajímavých titulů. Pořadatelé hlásili také velký nárůst zájmu o festival: *„Jestliže jsme na prvním festivalu vítali jen kolem osmdesáti zájemců ze stran studentů divadelní vědy a kritiků, dnes se k nám hlásí již na 245 účastníků,“* poznamenala před začátkem přehlídky jedna z pořadatelek – tajemnice činohry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě Hana Spurná. A to jen potvrdilo, že si OST-RA-VAR za svou dobu trvání vydobyl ojedinělé postavení mezi českými divadelními festivaly.

8. ročník měl také kromě oficiální podoby jakýsi alternativní protipól. Pod názvem Off-stra-var prezentovalo amatérské Bílé divadlo v době konání festivalu své dva tituly – **Poslední večeri** a **Šťastné dny** Samuela Becketta. *„Není to žádný trucpodnik. Chceme jen využít přítomnosti odborníků v Ostravě a dostat je i na naše představení,“* prohlásil tehdy jeden z členů Bílého divadla Jan Číhal. Pořadatelé OST-RA-VARu však tyto aktivity ještě za právoplatnou součást festivalu nepovažovali. Nicméně díky tomuto impulsu se v dalších letech postupně začaly v rámci doprovodného programu objevovat i zajímavé tituly ostravské nezávislé divadelní scény.

„Vedle kolotoče představení se konaly tři rozborové semináře, kde jednotlivé inscenace analyzovali již tradičně vždy dva recenzenti – jeden už praxí ověřený a druhý z řad studentů. Právě účast posluchačů z několika vysokých škol (Univerzita Palackého Olomouc, VŠMU Bratislava, DAMU Praha a FF Ostrava) patří k tomu

nejcennějšímu na festivalu. Mladí teatrologové, dramaturgové i režiséři mají díky Ostravaru možnost sledovat divadelní dění v kontextu a mohou si hned konfrontovat svůj názor na společně zhlédnuté představení,“ poznamenala trefně v Literárních novinách publicistka Mária Uhrinová. Dodejme, že se diskutovalo důkladně a otevřeně.

Festivalové dění velmi zdařile a vyváženě reflektovalo pět čísel Festivalového zpravodaje, který připravovali studenti olomoucké Katedry teorie a dějin dramatických umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého, ale mezi přispěvateli se našla i celá řada externistů, např. pozdější režisérka Anna Petrzelková.

Přehlídku pak doprovodila ve foyer Divadla Jiřího Myrona výstava divadelních plakátů dvorního výtvarníka činohry Marka Pražáka nazvaná **Plakáty a jiné informace**.

VRÁTILA SE JEDNOU V NOCI

Ostravské divadlo pro každého

Divadelní kritik Jan Kerbr v Divadelních novinách zmínil vysokou úroveň titulů Národního divadla moravskoslezského. Mezi nimi ovšem nejvíce zazářila inscenace **Caligula** mladého režiséra Jana Mikuláška, kterou teatrolog Vladimír Just neváhal označit jako absolutní vrchol OST-RA-VARU: „*Jde o závažný text Alberta Camuse, autora, který myslí v obrazech. Jde o představení, které není ani v Praze běžně k vidění, a jsem moc rád, že jsem tento opus mohl vidět,*“ prohlásil tehdy pro Moravskoslezský deník. A Jan Kerbr jej v Divadelních novinách doplnil: „*S pomocí výtvarníka Marka Cpina vytvořil režisér produkci, v níž výměna scén v přesném rytmu dynamizuje výklad znepokojivé hry. Výkony Davida Viktory v titulní roli a Anny Cónové jako Caesonie patří k tomu nejlepšímu v loňském roce a sypu popel na hlavu také sobě, že jsme inscenaci nestihli včas zhlédnout a povšimnout si účtyhodných kreací pro anketní nominace. (...) Mikulášková inscenace nachází rovnováhu mezi jasným výkladem textu, opřeným o adekvátní herecké zprostředkování, a ironickým komentářem k nestydatosti velkášských životních postojů.*“

V případě Národního divadla moravskoslezského kritici vysoce ocenili rovněž především silný herecký potenciál, stylovou pestrost a nekonvenční repertoár – a to i vzhledem k tomu, že hraje v sálech s velkou kapacitou.

„*Bezručovci i Aréna potvrdili volbu provokativních titulů, že považují uměleckou tvorbu za boj o smysl mezilidské komunikace, nikoliv za doplňkové povyražení,*“ poznamenal v MF DNES Jan Kerbr.

V případě Divadla Petra Bezruče se k divákům OST-RA-VARu dostala působivá analýza problémů našich současníků v jejich nejkrajnější podobě. „*Hrdinové Trainspottingu Irvina Welshe i Cinzana Ludmily Petruševské jsou outsiders a s tragickou své existence jsou schopni žít jen v alkoholovém opojení nebo totálně zdrogovaní,*“ poznamenala pak v Literárních novinách kritička Mária Uhrinová.

Cinzano pochválil i kritik Jiří P. Kříž: „*Divadlo Petra Bezruče přineslo další objev z východní Evropy – strhující sondu do devastace současných životních postojů a morálky v režii Poláka André Hübnera-Ochodla.*“

CINZANO

MALÝ ŮÁBEL

MALÝ ĎÁBEL

NEJSPIŠ SNIŠ

Pokud jde o Komorní scénu Aréna, odborníci chválili nejvíce Klímovu **Lidskou tragikomedii** režiséra Ivana Krejčího, která byla podle hodnocení Zdeňka Hoříňka v Divadelních novinách „úctyhodným pokusem, který učinil další krůček k porozumění Klímovy dramatickosti.“

Dalším z vrcholů přehlídky byly **Příběhy obyčejného šílenství** Petra Zelenky v režii Václava Klemense, v nichž dominovaly zejména herecké výkony Zdeny Przebindové a Pavla Cisovského. „Porovnání s „mateřskou inscenací“ Dejvického se nelze vyhnout. Vypadly některé scény, Aréna ubrala i na pile šílenosti. Postavy, které představuje, jsou lidštější, méně úchylné, přičemž zdravě nenormální rozhodně zůstávají. (...) Ostravská inscenace je snad menší řachanda, občas se připraví o nějakou hlášku, ale přidává se na lidskosti, na obyčejnosti a na víře, že všechno dobře dopadne i v tomhle šíleném světě, že nakonec cestu ke komunikaci najdeme, opuštění muži najdou své opuštěné ženy, překlenou křižovatky a zůstanou stejně obyčejně šílení (protože právě to ženy milují) jako dřív. Tomuhle příběhu se hezky věří,“ zhodnotila titul ve festivalovém zpravodaji Hana Hejduková.

„Vedle inscenací, které jsou výraznými počiny (Don Juan a Faust, Trainspotting, Nejspíš sníš, Caligula), bylo možné na Ostravaru vidět kvalitativně standardní představení, jež mají v repertoáru všechna čtyři divadla, která se přehlídky účastnila. Vedle Příběhů obyčejného šílenství Komorní scény Aréna to byl Singerův Kouzelník z Lublinu a příjemná duchařská komedie Vrátila se jednou v noci v podání činohry NDM. Jak se shodli všichni přítomní, účast Divadla loutek s tituly Faust a Pokojíček byla omylem,“ uzavřela hodnocení 8. ročníku festivalu OST-RA-VAR Mária Uhrinová v Literárních novinách.

9. ročník

2. - 6. 3. 2005

HERKULES A AUGIÁŠŮV CHLĚV

PANOČKA

ŽEBRÁČKÁ OPERA

POPCORN

9. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 2. března 2005

- 15:30 Komorní scéna Aréna
Nina Sadur: **PANOČKA**
režie: Sergej Fedotov
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Axel Hellstenius: **ELLING A KJELL**
režie: Radovan Lipus
- 22:00 Divadelní společnost Petra Bezruče – Márnice
Jeannine Worms: **SE STROMY NEBO BEZ NICH**
režie: Josef Janík
- 22:00 Janáčkova konzervatoř v Ostravě || host festivalu
Molière: **JEHO UROZENOST PAN MĚŠTÁK
ANEB CIRKUS MOLIÈRE**
režie: Alexandra Gasnářková, Bedřich Jansa

čtvrtek 3. března 2005

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
George Tabori: **MŮJ BOJ (MEIN KAMPF)**
režie: Juraj Deák
- 10:00 Komorní scéna Aréna
William Shakespeare: **SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ**
režie: Ivan Krejčí
- 15:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Lars Norén: **CHAOS JE SOUSEDEM BOHA**
režie: Josef Janík
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Charlotte Jones: **HUMBLE BOY**
režie: Radovan Lipus

pátek 4. března 2005

- 10:00 Divadlo loutek Ostrava
Noriyuki Sawa: **ČTYŘI POHÁDKY S VLKY ZA VRÁTKY**
režie: Noriyuki Sawa
- 12:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Petr Tyc: **TANČÍRNA ANEB TANEČNÍ ČAJE**
režie: Petr Tyc
- 14:00–16:00 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 16:30 Divadelní společnost Petra Bezruče
Ben Elton: **POPCORN**
režie: Valeria Schulczová
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Bertolt Brecht, Kurt Weill: **ŽEBRÁČKÁ OPERA**
režie: Piotr Tomaszuk

sobota 5. března 2005

- 9:30–13:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 Divadelní společnost Petra Bezruče
Viliam Klimáček: **MÁRIA SABINA**
režie: Petr Mančal, Pavel Cisovský
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Friedrich Dürrenmatt: **HERKULES A AUGIÁŠŮV CHLÉV**
režie: Jan Mikulášek
- 22:00 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 6. března 2005

- 10:00–12:00 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

OST-RA-VAR VE VARU!

Čtrnáct divadelních představení a tři rozpravy během pěti festivalových dní – to tentokrát nabídl 9. ročník Festivalu ostravských činoherních divadel OST-RA-VAR. Kromě tradičních účastníků z řad profesionálních divadel letos prezentoval své umění také host přehlídky, jímž se stali studenti čtvrtého ročníku hudebně dramatického oddělení Janáčkovy konzervatoře, kteří sehráli inscenaci **Jeho urozenost pan měšťák aneb Cirkus Molière**. Jednotlivé soubory pak představily v mnoha případech své nejčerstvější tituly, jejichž premiéry se uskutečnily teprve nedávno.

Tentokrát do Ostravy zamířilo na 230 hostů. „Počet by byl i vyšší, kdyby to bylo možné, sály ani debatní místnosti nejsou největší a už teď jsou semináře na hraně únosnosti. Na některých školách tak pořádají konkursy, kdo se bude moci festivalu účastnit,“ uvedl za organizátory dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar.

Jedinečnost OST-RA-VARu charakterizoval v Právu kritik Jiří P. Kríž: „Festival si uchovává mezi festivaly nedostižnou výjimečnost. Vznikl v podstatě jako z nouze ctnost. Divadelníci se na severní Moravu pokusili na festival vylákat zlenivělé kritiky a teatrology z Prahy, Brna a Olomouce. Stal se ale na dopoledních pracovních seminářích vzácným solitérem, místem i ostrých diskusí mezi zástupci umělecké kritiky, studenty a tvůrci. Například Vladimír Just a Petr Pavlovský si v nich za podivuhodné názorové přízvukování vysloužili přezdívky Bobčinský a Dobčinský divadelní kritiky.“

Výjimečnost kritické platformy přehlídky neopomenul pro Moravskoslezský den okomentovat již zmíněný Vladimír Just: „OST-RA-VAR se mi zdá jedinečný právě schopností divadelní sebereflexe. Neznám opravdu žádnou podobnou přehlídku u nás, kde by od začátku až do konce probíhaly semináře rovnoměrně věnované všem zhlédnutým představením. A ať už je úroveň debat jakákoliv, tak si myslím, že ten pokus setkávání lidí teorie a praxe vždycky stojí za to. A jsem moc rád, že jsem do Ostravy zván.“

Vzhledem k rekonstrukci divadelního klubu Divadla Jiřího Myrona se diskusní semináře, ale i neoficiální večerní setkání soustředily zejména do Divadla Petra Bezruče

OST-RA-VAR se stal velkým fenoménem

„OST-RA-VAR se stal velkým fenoménem,“ komentoval s nadšením 9. ročník festivalu pro Moravskoslezský deník Vladimír Just a dodal: „*Letošní ročník považuji opravdu za doposud nejlepší a až na malé výjimky musím konstatovat, že šlo vesměs o velmi zdařilá představení.*“ A které tituly tedy divadelní odborníky nejvíce oslovily?

Opravdovým vrcholem přehlídky se pro většinu kritiky stala inscenace Taboriho hry **Můj boj (Mein Kampf)**, kterou se se svým působením v Národním divadle moravskoslezském důstojně rozloučil Juraj Deák. „Juraj Deák dokázal rozehrát

MŮJ BOJ (MEIN KAMPF)

studiový prostor, kdy diváci sedí na jevišti, do obrovské šíře. Významy této hry jsou nadčasové. To nebylo jenom o Hitlerovi, ale také o nás, našich banalitách, předsudcích a problémech, kterými žijeme. A výkon Vladimíra Poláka v roli Hitlera, to je skutečně na Radokovu cenu, což samozřejmě také platí o Deákové režii," upozornil na kvality inscenace v Moravskoslezském dni Vladimír Just. Slovenský kritik Rudolf Leška ve Scéně.cz zase titul pochválil za „vynikající, precizní režii s důmyslnými detaily“ a vyzdvihl skvělé herecké výkony nejen Vladimíra Poláka, ale i Jana Hájka, Jiřího Sedláčka a Veroniky Forejtové.

Národní divadlo moravskoslezské se pak v rámci festivalu představilo největším počtem inscenací, z nichž kromě **Mého boje** vynikla ještě **Žebrácká opera** v nastudování polského režiséra Piotra Tomaszuka a do třetice též i Dürrenmattova smutná a skeptická komedie **Herkules a Augiášův chlév**. „Není jednoduché udělat tohoto autora po svém, jak to zvládl mladý režisér Jan Mikulášek. A jeho politická satira, v tomto případě nikoliv laciná, by určitě potěšila také samotného autora," podotkl Vladimír Just.

Příjemným překvapením byla pro mnohé diváky Lipusova inscenace **Elling a Kjell** severského dramatika Axela Hellstenia. „Šikovní bulvár v nejlepší slova smyslu nesklouzává ke kyči a nabízí příběh, ze kterého dělá režisér a tandem Hájek – Sedláček výborné divadlo," poznamenal Rudolf Leška.

Velkým omylem se jevílo uvedení titulu **Tančírna aneb Taneční čaje** v činohře Národního divadla moravskoslezského. „Model Tančírny, jak ho známe z filmové podoby, ale také jevištních nastudování z Brna či Bratislavy, je předem dán: pomocí tance, šlágrů, populárního umění vyjádřit vlastní zážitkovou sféru dějin konkrétního místa. Čekal jsem, že se něco dozvím o Ostravě, jak prožívala posledních padesát let přes šlágry. Nedozvěděl jsem se vůbec nic. Nezazněl tam Semafor, Olympic, Beatles pouze velmi okrajově. Písníčka ze třicátých let reprezentovala padesátá léta, zkrátka pro mě zmařená šance. Perfektní herecké výkony a choreografická preciznost se doslova tloukly s bezradnou koncepcí," pohoršoval se Vladimír Just v Moravskoslezském dni.

ELLING A KJELL

MÁRIA SABINA

SE STROMY NEBO BEZ NICH

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

Druhou nejlepší inscenací přehlídky – dle ohlasů odborné veřejnosti – se stala **Panočka**, kterou režisér Sergej Fedotov nastudoval v Komorní scéně Aréna. „*Panočka (neboli dcera majitele statku, jak se píše v programu) je totiž z Fedotovových angažmá v Ostravě nejatmosférickější a nejpodmanivější. Povrchově se dá vnímat jako vydařený pokus o inscenaci s hororovými prvky, má však v sobě i obrovské kouzlo a kus poctivé divadelní práce,*“ zhodnotil v internetových novinách OstravaBlog titul ostravský kritik Dimitrios Vlasakudis. V případě Arény pak uspěl i **Sen noci svatojánské** Ivana Krejčího, který Shakespearovi neubližoval zbytečnými násilnými aktualizacemi, ale ctil podstatu jeho díla.

Sporné, leč rozhodně pozoruhodné inscenace nabídla i Divadelní společnost Petra Bezruče. Eltonův **Popcorn** v režii Valerie Schulczové kritik Vladimír Just dokonce neváhal označit za jeden z vrcholů přehlídky a Klimáčkova **Mária Sabina**, kterou nastudoval Petr Mančal, zase zaujala ctitele postmoderních divadelních postupů.

Herecky na OST-RA-VARu zazářili zejména Jan Hájek a Jiří Sedláček. Dokonce by se s trochou nadsázky dalo říci, že letošní festival byl ze všeho nejvíc přehlídkou jejich různorodých a vesměs znamenitých hereckých výkonů. Upoutali v již zmíněném autistickém dramatu **Elling a Kjell**, jako Mackie Messer a jeho kumpán Funebrák doslova „řádili“ v **Žebrácké opeře**. Nepřehlédnutelné bylo jejich herectví rovněž v **Mém boji a Tančírně**. „*Výkony, o kterých by v matičce stovčaté pěl chválu kdejaký bulvár i seriózní list, vytrískaly loni jen hubenou, tzv. širší (rozuměj bezcennou) nominaci na činoherní Thálii pro Hájka. Pánbů zaplať aspoň za ni,*“ okomentoval mistrovství obou talentovaných umělců Jiří P. Kříž v Právu.

Pokud jde o herečky, kritika Vladimíra Justa zaujaly Veronika Forejtová a zejména pak Lucie Žáčková. „*To je herečka, která když přijde na scénu, tak sebebanálnější repliku dokáže ozvláštnit a říci ji zvláštním způsobem, že se nad tím musíme zamyslet. Dokáže ji nikoliv prodat, ale prožít,*“ dodal.

10. ročník

1. - 5. 3. 2006

MAYŠA

SYN. ZIMA

SVATBA

SLADKÝ ŽIVOT

10. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 1. března 2006

- 11:00 Divadlo Petra Bezruče
Stephen King, Simon Moore: **MISERY**
režie: Andrzej Celiński
- 14:30 Komorní scéna Aréna
Mark Ravenhill: **POLAROIDY**
režie: Ivan Krejčí
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Klára Špičková, Jan Mikulášek: **KRÁLOVNA MARGOT**
režie: Jan Mikulášek
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Eugène Ionesco: **ŽIDLE**
režie: Josef Janík

čtvrtek 2. března 2006

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Alois a Vilém Mrštíkové: **MARYŠA**
režie: Michal Lang
- 15:00 Komorní scéna Aréna
Witold Gombrowicz: **SVATBA**
režie: Janusz Klimsza
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Federico Fellini, Tullio Pinelli, Ennio Flaiano, Brunello Rondi:
SLADKÝ ŽIVOT
režie: Jan Mikulášek
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče
Otfried Preussler, Tomáš Pěkný: **MALÁ ČARODĚJNICE**
režie: Zoja Mikotová

pátek 3. března 2006

- 9:00 Divadlo Ioutek Ostrava
Václav Klemens:
KRÁSNÁ ISABELLA A TŘI NÁPADNÍCI ANEB HARLEKYN
režie: Václav Klemens
- 11:30 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Viliam Klimáček: **POVÍDKY Z FASTFOODU**
režie: Janusz Klimsza
- 13:30–15:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:45 Divadlo Petra Bezruče
Jon Fosse: **SYN. ZIMA**
režie: Jan Antonín Pitínský
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Martin McDonagh: **PÁN POLŠTÁŘŮ**
režie: Andrzej Celiński
- 22:30 Kavárna Daniel
Lawrence Ferlinghetti: **JAZZOVÁ POEZIE**

sobota 4. března 2006

- 9:00–13:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:00 Divadlo Petra Bezruče
Martin Crimp: **STORY**
režie: Jan Mikulášek
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Petr Šabach, Ivan Hlas, Petr Jarchovský, Jan Hřebejk, Miroslav Hanuš:
ŠAKALÍ LÉTA
režie: Peter Gábor

neděle 5. března 2006

- 10:00–12:00 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

TEMNĚ LÁKAVÝ SVĚT OST-RA-VARU

Jubilejní desátý ročník Festivalu ostravských činoherních divadel OST-RA-VAR nabídl v tradičním předjárním termínu během pěti dnů celkem patnáct titulů včetně poetického večera s názvem **Jazzová poezie**, v němž herec Vladimír Polák ve stylové Kavárně Daniel představil tvorbu Lawrence Ferlinghettiho. V nabitém programu si našla své místo i vernisáž fotografií v Divadle Jiřího Myrona k nedožitým sedmdesátinám herce Jana Filipa, který tragicky zahynul před pěti roky. Počtem 260 hostů se stal letošní ročník jedním z nejnavštěvovanějších ve své historii.

Již zavedený festival letos prodělal jen drobné změny. K nim patřilo například omezení nočních představení, což mělo zajistit větší komfort návštěvníků a nabídnout jim prostor pro nezávislé večerní diskuse. Oficiální kritické semináře se pak uskutečnily opět třikrát a tentokrát byly kvůli rekonstrukci klubu v Divadle Jiřího Myrona soustředěny – podobně jako veškerý společenský život festivalu – výhradně do klubu Divadla Petra Bezruče. Ten pak z důvodu nebyvalého zájmu doslova praskal ve švech. Oproti minulému ročníku se do diskusí hojně zapojovali také studenti. „Na ročníku minulém téměř nemluvíli, letos nejméně stejně často jako pedagogové a kritici,“ komentoval v MF DNES příjemnou změnu dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského a jeden z hlavních organizátorů přehlídky Marek Pivovar.

Pořadatelé připravili pro akreditované návštěvníky v rámci festivalového katalogu malou výroční přílohu, v níž celá řada „pamětníků“ vzpomínala na své zážitky z desetileté historie festivalu. O důkladnou reflexi aktuálního dění se tradičně starali studenti divadelní vědy v tištěném zpravodaji OST-RA-VAR, který tentokrát nesl výroční podtitul „Desátý let houpacího Pegasa“. Vůbec poprvé v historii přehlídky se objevil videozpravodaj s výstižným názvem Pěna Ost-Ra-Varu. Vznikl z podnětu studentů Katedry divadelních, filmových a mediálních studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a účastníci festivalu i náhodní diváci mohli na obrazovkách ve foyer divadel nejen sledovat záběry z jednotlivých inscenací, ale rovněž poslouchat postřehy zpovídáných kritiků a dalších návštěvníků.

Dramaturg Marek Pivovar pak v Moravskoslezském dni pozitivně hodnotil hlavní poslání a smysl festivalu: „*Za uplynulých deset let se nám už podařilo dostat ostravskou činoherní tvorbu do celorepublikového kontextu. Výsledkem festivalu je, že divadelní recenzenti s celorepublikovým působením se naučili do Ostravy jezdit nejenom výhradně na festival, což je chvályhodné.*“

Velkolepé oslavy desátého výročí se sice nekonaly, ale festival nabídl především kvalitní program a skvělou atmosféru, kterou pochválil teatrolog a vysokoškolský pedagog Jan Roubal: „*OST-RA-VAR je pro mě každoročním festivalem jedné vitální městské divadelní kultury, jejíž genius loci už dávno nemá jen lokální význam.*...“

Na drsnou notu

V dramaturgii přehlídky dominovaly temné tóny a tituly převážně současné – od absurdní dramatiky, přes coolness, až po vrcholné představitelé dnešního světového dramatu. S výjimkou **Maryši**, kterou v režii Michala Langa uvedlo Národní divadlo moravskoslezské, pak všechny vznikly ve 20. století. Ostravská dramaturgie tedy zřetelně přitvrdila. Této výrazné proměny si pak povšiml také teatrolog Jiří Štefanides: „*Posun je vidět každý rok. Ten letošní na mne působil jako směřování k takzvané cool dramatrice, k estetice ošklivna a násilí. A to nejen na malých či komorních scénách, ale i v Národním divadle moravskoslezském. Za naprosto výjimečné považuji to, že se už deset let daří všem ostravským divadlům držet na neobyčejně vysoké úrovni.*“

Jak napsala v Právu kritička Radmila Hrdinová, „*k nejlepším zážitkům festivalu patřily inscenace divadelně prosté i vynalézavé, nepopisné, snové, jako Gombrowiczova Svatba režiséra Janusze Klimszy.*“ Právě **Svatba** uváděná v Komorní scéně Aréna byla mnohými kritiky i studenty divadelních věd označena za vrchol přehlídky a jednoznačně zvítězila také v bodování Divadelních novin. „*Klobouk dolů před tak vědoucím dramaturgicko-režijním uchopením i hereckým provedením vrstevnatého*

a svérázně filozofujícího textu,” poznamenal teatrolog Jan Roubal v Divadelních novinách.

Vedle Klimszovy komornější **Svatby** byli účastníci festivalu nejvíce fascinováni inscenacemi Jana Mikuláška **Královna Margot** a **Sladký život**, které režíroval v Národním divadle moravskoslezském. **Královna Margot** se stala výjimečným zážitkem např. pro divadelní publicistku Lenku Šaldovou, **Sladký život** zase zaujal kritika Divadelních novin Jana Kerbra: „*Geniální Felliniho snímek jistě nelze zdivadelnit adekvátně, ale jevištní variace opírající se o základní story funguje poměrně dobře. Novinář Marcello (Jan Hájek), profesionálně klouzající po pofiderním pozlátku života celebrit a současně se do něho zaplétající, se setkává s jevy, které přibližně čtyřicet let po vzniku filmu působí neméně aktuálně (k nám dorazily problémy spojené s nestydatostí bulvárních médií o něco později). Režisér Jan Mikulášek má talent ke kompozici velkých jevištních obrazů a obrovské jeviště „u Myronů“ zaplňuje suverénně. Pseudocelebritní mumraj dynamizuje i pohybově (několik pěkných choreografických čísel), slavné filmové scény, nedosažitelné jevištními prostředky, komicky trivializuje (noční koupel ve Fontáně di Trevi proběhne v dětském nafukovacím bazénku). I když jde o značně zalidněnou inscenaci, některé herecké party vyniknou (kromě hekticky aktivního Hájkova Marcella například Stanislav Malý v roli velkoměstem zaskočeného otce či Petr Houska jako psychicky vychýlený intelektuál Steiner).“*

Jan Mikulášek prezentoval na letošním OST-RA-VARu svou práci celkem třemi inscenacemi (ještě uvedl Crimpuvu **Story** na své domovské scéně v Divadle Petra Bezruče) a byl označen za jednoho z nejzajímavějších režisérů mladé generace. Kritici upozorňovali na jeho detailní práci se symboly, umění inscenovat „velká plátna“ spolu se vzrušující výtvarnou a hudební koncepcí.

Jiří Štefanides z olomoucké divadelní vědy na závěrečném semináři konstatoval, že celkově divadla „přitvrdila“, objevilo se množství her těžkých, depresivních, jako Gombrowiczova **Svatba**, **Pán polštářů** nebo **Polaroidy**.

Vysoce hodnoceny pak byly tituly zpracovávající temná a skličující témata. Podle hodnocení Petra Páluše v Literárních novinách se v případě **Polaroidů** Marka

KRÁLOVNA MARGOT

POLAROIDY

Ravenhilla (r. Ivan Krejčí) diváci Komorní scény Aréna dočkali nejlepšího zpracování coolness, jaké bylo zatím u nás k vidění. „*Citlivě inscenovaný příběh šesti postav, z nichž každá se určitým způsobem topí v dnešním světě, byl nesen zejména vynikajícími hereckými výkony (za všechny jmenujme Michala Čapku a Lucii Žáčkovou). Na jevišti bylo přítomno vše, co se právě od cool čeká: nahota, vulgarismy, sexuální promiskuita. Režisér Krejčí však dokázal tyto povrchní atributy přesáhnout a na jejich základě (a v plné síle) vytvořit Polaroidy jako hru o samotě dnešního člověka ztraceného v rychlém světě, samotě, kterou paradoxně prožívá v době největšího boomu komunikačních technologií,*“ dodal Páluš, kterého nenechala chladným ani inscenace **Pán polštářů** režiséra Andrzeje Celińskiego. „*Ostravská inscenace se nesnaží brutalitu textu (prezentovanou zejména výsledkem spisovatele) nijak zakrýt ani zlehčovat, naopak ji naturalistickým ztvárněním krve podporuje a místo metafory volí častěji realismus. Zatímco po první půlce může mít divák dojem, že sleduje raného Tarantina (což skutečně na rozdíl od filmu na divadle snese málokdo), druhá půle dokáže, že v Pánovi Polštářů vůbec*

PÁN POLŠTÁŘŮ

nejde o zobrazování násilí. Z kongeniálně vyprávěného příběhu obrovské šíře se vynořují mnohem hlubší témata od nadvlády člověka nad člověkem až po zodpovědnost umělce za své dílo,“ poznamenal ve své kritice.

Vysoce hodnocená brilantní severská „dvojaktovka“ **Syn. Zima** v režii J. A. Pitinského pak nadchla letos velmi kritického Petra Pavlovského: „*To by unesl jakýkoliv prvotřídní festival,*“ prohlásil.

Temnější polohy se nevyhnuly ani klasice z nejklassičtějších – **Maryše**. „*Režisér Michal Lang zdynamizoval reálie (odvedenci buší do bubnů a dost odvážně se před odchodem na vojnu muchlují s děvčaty, tragické finále je předznamenáno zabijačkou, jejíž brutální zvukovou kulisu slyšíme při třetím dějství v hospodě), postavám však nechal dost prostoru a někteří herci si s ním poradili znamenitě,*“ poznamenal k uvedení Jan Kerbr v Divadelních novinách.

Přestože Petrovi Pavlovskému se letošní ročník jevil – snad pro jeho nelibost v drsné cool-dramatice – bohužel jako nejslabší ze všech, které doposud absolvoval, ostatní hosté jeho výtku rozhodně nesdílili. Jan Kerbr v Divadelních novinách pochválil vysokou úroveň ostravských činoherních souborů. „*Dramaturgická skladba tohoto regionálního festivalu naznačila, že se ostravští umělci nesnaží zastírat problémy současného světa, ba že úhel kritického kumštýřského pohledu v tomto městě může pro jistou část publika zavánět až sebemrškačskou dekadencí. Ostravské divadlo není rozhodně zaměnitelné, nasává ducha lokality a s žádným jiným si ho nespletete. Stojí za to sem jezdit,*“ napsal. Kritičku Jaroslavu Suchomelovou zase potěšila vyrovnaná úroveň komornějších scén a tzv. velkého divadla. Jediněnost ostravského divadla postihl též i teatrolog Vladimír Just: „*Překvapuje mě, a to každoročně, zvláštní drsnost a elementární, živočišná komediálnost většiny inscenací, proti nimž jsou ty pražské – ne vždy, ale většinou – přece jen více „učesané“, „kultivované“ a méně spontánní.*“

11. ročník

28. 2. – 4. 3. 2007

NEPOHODLNÝ INDIÁN

RACEK

TŘI SESTRY

Z DENÍKU OSTRAVAKA

11. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 28. února 2007

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Zdeněk Jirotka, Miroslav Ošchatka: **SATURNIN**
režie: Miroslav Ošchatka
- 14:00 Komorní scéna Aréna
Anton Pavlovič Čechov: **RACEK**
režie: Ivan Krejčí
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Fjodor Michajlovič Dostojevskij, Andrzej Wajda: **ZLOČIN A TREST**
režie: Věra Herajtová
- 22:00 Divadlo loutek Ostrava
Ostravak Ostravski, Marek Pivovar, Radovan Lipus:
Z DENIKU OSTRAVAKA
režie: Radovan Lipus

čtvrtek 1. března 2007

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Radmila Adamová: **HOLKY ELKY**
režie: Štěpán Pácl
- 10:00 Divadlo Petra Bezruče – Márnice
Petr Kolečko: **BRITNEY GOES TO HEAVEN**
režie: Daniel Špinar
- 13:30 Divadlo Petra Bezruče
Barry Gifford: **ZBĚSILOST V SRDCI**
režie: Jan Mikulášek
- 16:30 Komorní scéna Aréna
Per Olov Enquist: **NOC TRIBÁDEK**
režie: Matěj T. Růžička
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Anton Pavlovič Čechov: **RACEK**
režie: Lubomír Vajdička
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče – Márnice
Petr Kolečko: **BRITNEY GOES TO HEAVEN**
režie: Daniel Špinar

pátek 2. března 2007

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Zdenek Plachý, Jiří Šimáček: **NEPOHODLNÝ INDIÁN**
režie: Zdenek Plachý
- 13:30–15:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
Anton Pavlovič Čechov: **TŘI SESTRY**
režie: Jan Mikulášek
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Federico García Lorca: **DŮM BERNARDY ALBY**
režie: Janusz Klimsza

sobota 3. března 2007

- 9:30–13:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Divadlo loutek Ostrava
Ostravak Ostravski, Marek Pivovar, Radovan Lipus:
Z DENIKU OSTRAVAKA
režie: Radovan Lipus
- 15:00 Komorní scéna Aréna
David Farr: **BRÝLE ELTONA JOHNA**
režie: Ivan Krejčí
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Michail Bulgakov: **MOLIÈRE**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 4. března 2007

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

TAKY (Š)UMNY OST-RA-VAR

Na přelomu února a března začal v Ostravě již 11. ročník Festivalu činoherních divadel OST-RA-VAR a do pěti nabitých dnů soustředil čtrnáct inscenací čtyř ostravských profesionálních scén. Dramaturgie festivalu tentokrát byla velmi pestrá a nabídla jak zpracování léty prověřené klasiky, tak např. dramatinizace známých literárních děl, současnou zahraniční dramatiniku či původní domácí tvorbu.

Program to byl skutečně lákavý, a tak se organizátoři potýkali s rekordně vysokým zájmem a s ohledem na kapacitní možnosti menších ostravských scén museli dokonce odmítnout několik desítek zájemců. Do Ostravy nakonec přijelo 273 hostů z řad teatrologů, divadelních profesionálů a vysokoškolských studentů praktických i teoretických divadelních oborů. „Je to rekord, který těžko může být překonán, samotná kapacita festivalu je tím naprosto naplněna,“ dodala za organizátory tajemnice činohry Národního divadla moravskoslezského Hana Spurná.

Kromě tradičního programu – tedy divadelních představení i seminářů – letos festival obohatila výstava věnovaná herci činohry Národního divadla moravskoslezského Zdeňku Kašparovi, který zemřel loni v létě. „Alespoň malý hold tomuto neúnávněmu valašskému vypravěči, krásnému člověku a poctivému herci chceme vzdát výstavou fotografií v horním foyer v Divadle Antonína Dvořáka,“ uvedl šéf činohry a režisér Janusz Klimsza.

Reflexi z festivalu kromě tištěného zpravodaje, který tentokrát vydávali studenti Katedry divadelní vědy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, přinesl také kulturní server RozRazil a videozpravodaj Pěna Ost-Ra-Varu.

Lesk a bída ostravského divadla

„Letošní ročník sice nepřinesl tak jednoznačně přijatou inscenaci, jako byly v minulosti například *Průběžná O(s)trava krve* nebo *Psí srdce*, na druhé straně nepřinesl ani jednoznačnou prohru. Každé představení našlo své příznivce i odpůrce,“ charakterizoval výstižně jedenáctý ročník OST-RA-VARu ostravský publicista Ladislav Vrchovský.

Nejlepší hodnocení přesto sklidila inscenace **Racek**, kterou v Komorní scéně Aréna nastudoval Ivan Krejčí. V Divadelních novinách jí byl dokonce udělen titul „Sukces měsíce“ s následujícím odůvodněním: „*Herci přesnou, do detailů promyšlenou nepopisnou hrou dokonale odkryli bolístky svých postav, vedených režisérem po ostré hraně mezi nadsázkou a věrohodností. Lehce zranitelný Treplev Michala Čapky, upřímný komentátor Dorn Kostase Zerdaloglu, okázalá heroina Arkadinová Aleny Sasínové-Polarczyk, tajemná Máša Terezy Cisoenské. A všichni další. Věcná komedie o tom, jak se lidé vzájemně trápí, jak se nechápu, jak si závidí, jak marně touží po něčem, co stejně nikdy nepřijde. Tak, prostě. Jako v životě.*“

Největším zážitkem bylo nastudování Čechovova dramatu také pro spisovatele a dramatika Milana Uhdeho: „*Takového Racka jsem skutečně ještě neviděl, a to jsem jich viděl nejmíň patnáct, v cizině i tady. To je obrovské představení s obrovskými*

HOLKY ELKY

hereckými výkony, prostě něco zcela nevidaného.“ Podobně se vyjádřil i teatrolog Vladimír Just: „*Racek v Aréně patří k absolutním vrcholům. Hned jak do Arény vtrhne Treplev (M. Čapka) – se zuřivou netrpělivostí milenců očekává a dle kroků rozpoznává Ninu (T. Dočkalová), dohaduje se přitom o chystaném avantgardním představení s klaunsky krachujícími technikem (A. Čuba) – už tady nebylo pochyb o jedinečnosti zážitku. Násobila jej Treplevova fascinující matka, krácející teatralita Arkadiny (A. Sasínová-Polarczyk), vždy připravená ukradnout šou synovi i každému, kdo se objeví v jejím silovém poli. Inszenátoři vydolovali ze hry ložiska komiky o to působivější, oč bolavější: všichni tu všechny zraňují, nejvíc, když o tom nemají tuchy. Tento Racek představuje klasika jako našeho současníka.*“

Divadelní odborníci se pak nejen na hodnotících seminářích shodli, že si letos – pokud jde o inscenační možnosti – nejlépe vedla právě Komorní scéna Aréna, což potvrdil v MF DNES i kritik Josef Mlejnek: „*Upozornila na sebe rozmanitostí a vysokou kvalitou režijní a herecké práce, Čechovův Racek i Farrovy Brýle Eltona Johna v režii Ivana Krejčího a Enquistova Noc tribádek režirovaná Matějem T. Růžičkou představují vrchol letošní přehlídky. Tamní scéna má svoji specifičnost, ne-li magii, ale těžiště se téměř výlučně soustřeďuje na herce. Klobouk dolů před Dušanem Škubalem, který se v několika dnech skvěle uvedl ve třech zcela odlišných rolích.*“

Po krátkém hledání sebe sama Divadlo Petra Bezruče s příchodem nového uměleckého šéfa, režiséra Jana Mikuláška, začalo nacházet vlastní osobitou poetiku i svého diváka. „*Divadlo Petra Bezruče vsadilo na pohrávání si se známými modely – v případě Zběsilosti v srdci si s dobře nadávkovanou parodií poradilo s knihou Barryho Gifforda i filmem Davida Lynche, v Britney goes to heaven zase s popovou legendou a reality show. Obě inscenace míří především k mladému publiku, ale i to unavené festivalové je přijalo s potěšením,*“ zhodnotila snažení „Bezručů“ v Právu kritička Radmila Hrdinová.

S poněkud rozporuplným přijetím se pak setkaly Mikuláškovy **Tři sestry**. „*Jedni velmi chválili přesnou stylizaci či práci se symbolikou a detaily a druzí odcházeli s nepochopením, aniž by složitou strukturou pronikli,*“ poznamenala po festivalu Zuzana

BRITNEY GOES TO HEAVEN

NOC TRIBÁDEK

SATURNIN

DŮM BERNARDY ALBY

Mildeová. Pozitivně inscenaci přijal například Vladimír Just: „...extrémní tempo i herecká, kostýmní i scénografická stylizace do sektorového kýče, ale i z té grotesky klube se časem nefašovaná čechovovská tragédie,“ poznamenal v Hospodářských novinách.

Teatrologům se líbil mimo jiné titul **Z deníku Ostravaka** Divadla loutek. „Komický kabaretní tvar s loutkami a písněmi pobavil nejen Ostraváky, ale i „přespolní“. Zaujal nápaditou výpravou a přesným nepodbíživým herectvím. Režijní práce Radovana Lipuse se sice neubránila srovnání s předcházející fenomenální Průběžnou O(s)travou krve, ale i tak výborně obstála,“ napsala Zuzana Mildeová.

Asi nejproblematičtější vycházely letos ze srovnání inscenace činohry Národního divadla moravskoslezského. Neobstál Vajdičkův „postaru“ uchopený **Racek**, „Propadákem měsíce“ Divadelních novin se stal **Saturnin** v režii Miroslava Ošchatky, nepřesvědčilo ani Klimszovo nastudování Bulgakovova **Molièra** či **Domu Bernardy Alby**. V případě **Zločinu a trestu** režisérky Věry Herajtové sice Josefa Mlejnků v MF DNES zaujaly „slibné herecké výkony Jana Hájky, Vladimíra Čapky nebo Gabriely Mikulkové“, nicméně předimenzovaná scéna nedala patřičně vyniknout všem poselstvím inscenace. Nejchválenější inscenací Národního divadla moravskoslezského se pak překvapivě stal **Nepohodlný indián** Zdenka Plachého a to jak díky výbornému převedení poetiky Střeženého Parnasu, tak i skvělé scénografii, herectví a chytrému humoru. Inscenace ale utrpěla nevhodným dopoledním nasazením pro školní publikum, což připomněl v Hospodářských novinách i teatrolog Vladimír Just: „Indiána předem odstřelili diváci, pozvané desetileté děti. Ty bouřlivě reagovaly asi čtyřikrát, neb tu čtyřikrát zazní „kurva“. Vícevrstevný humor a přísně vážná ironie (a la montypythonovský Život Briana) byly mimo jejich rozlišovací schopnosti.“

12. ročník

27. 2. - 2. 3. 2008

FIDLOVAČKA ANEB ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ RVAČKA

MATKA

GOLDBERGOVSKÉ VARIACE

EVŽEN ONĚGIN

12. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 27. února 2008

- 10:00 Janáčkova konzervatoř v Ostravě || host festivalu
Carlo Goldoni: **POPRASK NA LAGUNĚ**
režie: Bedřich Jansa
- 15:00 Divadlo Petra Bezruče
Vivian Nielsen, Lars von Trier: **PROLOMIT VLNÝ**
režie: André Hübner-Ochodlo
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Jan Antonín Pitínský: **MATKA**
režie: Radovan Lipus
- 21:15 Divadlo loutek Ostrava
Josef Kajetán Tyl:
FIDLOVAČKA ANEB ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ RVAČKA
režie: Václav Klemens

čtvrtek 28. února 2008

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Paula Vogel: **NEJSTARŠÍ ŘEMESLO**
režie: Ivan Krejčí
- 10:00 Divadlo loutek Ostrava
František Hrubín: **KRÁSKA A ZVÍŘE**
režie: Miroslav Duša a Petronela Dušová
- 13:30 Komorní scéna Aréna
Sam Shepard: **POHŘBENÉ DÍTĚ**
režie: Janusz Klimsza
- 16:30 Divadlo Petra Bezruče
SKUTR: **SHOULD I STAY OR SHOULD I GO?**
režie: SKUTR (Martin Kukučka, Lukáš Trpišovský)
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Ken Kesey, Dale Wasserman: **PŘELET NAD KUKAČČÍM HNÍZDEM**
režie: Pavel Šimák
- 22:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Paula Vogel: **NEJSTARŠÍ ŘEMESLO**
režie: Ivan Krejčí

pátek 29. února 2008

- 10:00 Komorní scéna Aréna
Martin McDonagh: **PORUČÍK Z INISHMORU**
režie: Michal Lang
- 13:30–15:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
Alexandr Sergejevič Puškin: **EVŽEN ONĚGIN**
režie: Jan Mikulášek
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
František Vlček, Bořivoj Zeman:
FANTOM MORRISVILLU ANEB PÍSEŇ DĚŠU
režie: Jan Mikulášek
- 21:30–23:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
SETKÁNÍ STUDENTŮ DIVADELNÍCH VĚD

sobota 1. března 2008

- 9:30–13:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Komorní scéna Aréna
George Tabori: **GOLDBERGOVSKÉ VARIACE**
režie: Ivan Krejčí
- 19:00 John Kander, Fred Ebb, Joe Masteroff: **CABARET**
režie: Peter Gábor
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 2. března 2008

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

OST-RA-VAR DVANÁCTÝ, NIKOLI ALE TUCTOVÝ

Když se v září 2007 konal v Ostravě loutkářský festival Spectaculo Interesse, vyrojily se mezi místními divadelníky zákulisní zprávy o možném zrušení přehlídky OST-RA-VAR. „Objevily se mezi námi úvahy, že festival už svůj účel splnil, o ostravských divadlech se v celorepublikovém kontextu už dobře ví, jsou zvána na festivaly atd. A protože kritici stejně jako dřív nejezdí na naše premiéry, protože si říkají, že to pak všechno uvidí na Ost-ra-varu, někteří z nás došli k názoru, že zrušení festivalu by je přimělo jezdit do Ostravy častěji. Ale další z nás (a já mezi nimi) jsou v tomto ohledu pesimisté a domnívají se, že za rok za dva by se vše vrátilo do starých „předfestivalových kolejí“ a zase by nejezdil nikdo nikdy,“ vysvětlil vše dramaturg Národního divadla moravskoslezského a jeden z organizátorů OST-RA-VARu Marek Pivovar. Zrušení přehlídky bylo tedy nakonec – snad ve prospěch všech stran – zažehnáno!

12. ročník Festivalu ostravských činoherních divadel pak svému tradičnímu, a přece specifickému obecenstvu, které tvořili převážně kritici, teatrologové, režiséři a univerzitní studenti z divadelnických oborů z celé České republiky i ze Slovenska, nabídl celkem patnáct představení. Konkrétně tituly, které měly premiéry v posledních deseti měsících. Zacílení OST-RA-VARu protentokrát charakterizoval šéf činohry Národního divadla moravskoslezského Janusz Klisza: „Festival slouží především ke zmapování obecných trendů vývoje divadelní tvorby, k jakési reflexi v kontextu hlavních proudů, k prezentaci našich silných a slabých stránek.“

Do Ostravy letos dorazilo přesně 252 hostů. „Půl druhé stovky z tohoto počtu tvoří studenti, zbytek teatrologové a odborná kritika,“ uvedla tajemnice ostravského Národního divadla moravskoslezského Hana Spurná. Ti všichni pak měli opět možnost prezentovat své názory na jednotlivá představení na třech rozborových seminářích, které ocenil i kritik Jan Kerbr v Divadelních novinách: „Na ostravském setkání je vždy sympatické, že se tvůrci nebojí naslouchat při organizovaných posezeních názorům na svá díla (nezúčastňují se sice všichni „potrefeni“, ale jejich nezanedbatelná část, včetně herců, zasedne mezi lité kritiky i nediplomatické studenty

pravidelně). V byvším „ocelovém srdci republiky“ jde opravdu o lokalitu i komunitu s živou divadelní kulturou.“

Úplnou novinkou festivalu a jistou třešničkou na dortu byla studentská konference, během níž si mohli studenti teoretických i praktických vysokých divadelních škol vyměňovat zkušenosti a diskutovat o možnostech uplatnění v oboru.

Kritik Jiří P. Kříž se po skončení OST-RA-VARu pustil v Právu do krátké úvahy o potřebě změny termínu festivalu. „Je sice pěkné, že koncem února se na Severní Moravu sjíždějí studenti a kritici, ale nominace na Ceny Alfréda Radoka se uzavírají na začátku ledna. Kdysi na to doplatila Lipusova Romance pro křídlovku, letos další inscenace festivalové špičky. Zrušit přehlídku? Ani to není cesta, vzdálenosti od mediálních center se s jednadvacátým stoletím spíše prodloužily, než zkrátily,“ napsal Kříž s tím, že nejideálnější dobou pro konání festivalu by byl listopad či prosinec! V příštím ani přespříštím roce jeho výzva sice ještě vyslyšena nebyla, ovšem v roce 2011 ke kýženému termínovému přesunu nakonec došlo!

Oněgin tentokrát vyšel ze souboje vítězně

Pro svůj specifický jevištní jazyk a čistotu ztvárnění se jednoznačným favoritem 12. ročníku stal Mikuláškův **Evžen Oněgin** z produkce Divadla Petra Bezruče. Titul také záhy uspěl v rubrice „Sukces měsíce“ Divadelních novin. „Úprava klasické předlohy se vyznačuje přísně stylizovaným tvarem, v němž přesnou a duchaplnou interpretací veršů nalézají herci prostor pro evokaci nudy, milostného vzplanutí i beznaděje z promarněných šancí. Kromě oduševnělých protagonistů přispívá k účinnosti režijní koncepce i jevištní výtvarník Marek Čpin,“ znělo zdůvodnění ocenění. Mikuláškova adaptace zaujala svou výsostně jevištní poetičností také teatroložku Tatjanu Lazorčákovou (Lidové noviny): „Stylově čistý tvar, filmový střih, princip zkratky, zastaveného detailu, současně zachovává v plnosti osudový příběh lásky, přátelství, nudy, samoty. Bílá scéna a linie kostýmů, hudební koláž, přesný rytmus a střih

a především samozřejmost a citlivost v interpretaci veršů u Terezy Vilišové (Tatána) a Tomáše Dastlíka (Oněgin) – to vše se podílí na atmosféře tesknosti a křehkosti, v níž se s kontrastní působivostí derou na povrch výbuchy citů.“

Relativně kontroverzně – s negativním hodnocením zejména u studentů – byla přijata i další inscenace „Bezručů“ – expresivně pojatá jevištní adaptace Trierova snímku **Prolomit vlny**, v níž hostující polský režisér André Hübner-Ochodlo ponechal řadu filmových principů. I přes množství výtek se nakonec v rámci bodování v žebříčku Divadelních novin umístila mezi nejlépe hodnocenými tituly 12. ročníku OST-RA-VARu.

V Národním divadle moravskoslezském na sebe upozornila inscenace textu J. A. Pitínského **Matka**. „*Absurdní groteska, v níž režisér Radovan Lipus využil postupy „mordýřské rakvičkárny“, se stala především parodicky nadsazeným obrazem destrukce rodiny s pozoruhodnými hereckými výkony Veroniky Forejtové a Jana Fišara,*“ zhodnotila titul Tatjana Lazorčáková. Za nadprůměrnou označil **Matku** také teatrolog Vladimír Just, který se rovněž pozastavil nad dramaturgickou odvahou tvůrců Národního divadla moravskoslezského: „*To, že představení Matky zasadili Lipus s dramaturgem Pivovarem do slavnostní atmosféry Divadla Antonína Dvořáka, je trochu riziko. Je to v tom nejlepším smyslu slova divadelní provokace na diváka, což je asi důvod, proč se bude tato inscenace za nějaký čas stahovat. Je to škoda, neboť kdyby se hrála na alternativní scéně, jistě by se dočkala daleko více repríz. Ale byl to pro mne jeden z vrcholů letošní přehlídky.*“

Nejvyrovnaněji – pokud jde o kvalitně provedený repertoár – působila mezi ostravskými divadly Komorní scéna Aréna. Všechny tři tituly, jimiž se na OST-RA-VARu prezentovala, patřily mezi nejlépe hodnocené inscenace přehlídky. Vladimíra Justa nadchly především Taboriho **Goldbergovské variace** v režii Ivana Krejčího, což je dle pražského teatrologa „*literárně brilantně a chytře napsaná hra, která jako by předpokládala nejenom znalost bible, ale také různých mýtů – čili velmi seštělého diváka.*“ Kritička Tatjana Lazorčáková pak zase upozornila na to, že „*režisér Ivan Krejčí dokázal v jevištním sledu obrazů postihnout*

PROLOMIT VLNÝ

PŘELET NAD KUKAČÍM HNÍZDEM

POHŘBENÉ DÍTĚ

SHOULD I STAY OR SHOULD I GO?

tematickou mnohovrstevnatost i intertextualitu hry, stejně jako nabízenou analogii světa a divadla nesenou opět soustředěnými hereckými výkony hostujícího Jana Fišara a domácího René Šmotka.“ Temné drama Sama Sheparda **Pohřbené dítě** režisér Janusz Klimsza vystavěl jako psychologický horor a kritik Jan Kerbr v Divadelních novinách ocenil kromě důsledně budovaného napětí zejména též vyrovnané herecké výkony všech představitelů, které „učinily z Klimszovy inscenace další událost přehlídky.“ S důrazem na groteskní herectví pak byla pojata i inscenace **Poručík z Inishmoru** v režii Michala Langa, která se podle Vladimíra Justa jevila jako „nesmírně aktuální v tom, že ukazuje, jak mezilidské vztahy trpí surovostmi, schválnostmi, kterými si ubližujeme, když zakrýváme nějakou pravdu...“

„Letošní ročník přehlídky potvrdil, že Ostrava je v kontextu českého divadla nepřehlédnutelným centrem s atmosférou mimořádné otevřenosti, jež se projevuje dramaturgickou vynalézavostí, odvahou k experimentu a hledání, a navíc že vzájemný (v českém prostoru ne tak častý) pohyb herců i režisérů napříč všemi ostravskými scénami je nesmírně obohacujícím impulzem,“ zhodnotila festival Tatjana Lazorchaková.

13. ročník

25. 2. – 1. 3. 2009

MALOVANÉ NA SKLE

JOB

HEDA GABLEROVÁ

PROCITNUTÍ JARA

13. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 25. února 2009

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Bohumil Hrabal, Václav Nývlt: **BAMBINI DI PRAGA**
režie: Janusz Klimsza
- 14:00 Komorní scéna Aréna
Edward Albee: **KDO SE BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVÉ?**
režie: André Hübner-Ochodlo
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Bengt Ahlfors: **DIVADELNÍ KOMEDIE ***
režie: Peter Gábor
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče
Olja Muchinová: **TÁŇA, TÁŇA**
režie: Daniel Špinar

čtvrtek 26. února 2009

- 10:00 Divadlo loutek Ostrava
Ernest Bryll, Katerína Gärtnerová: **MALOVANÉ NA SKLE**
režie: Marián Pecko
- 13:30 Divadlo Petra Bezruče
Louis Nowra: **NOC BLÁZNŮ**
režie: Jan Mikulášek
- 16:30 Komorní scéna Aréna
Samuel Beckett: **ŠTASTNÉ DNY**
režie: André Hübner-Ochodlo
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Witold Gombrowicz: **YVONNA, PRINCEZNA BURGUNDÁNSKÁ**
režie: Radovan Lipus

pátek 27. února 2009

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Ira Levin: **OSIDLA SMRTI**
režie: Lubomír Vajdička
- 13:15–15:15 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:30 Divadlo Petra Bezruče
Joseph Roth: **JOB**
režie: Martin Františák
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Henrik Ibsen: **HEDA GABLEROVÁ**
režie: Jan Mikulášek
- 22:00 Janáčkova konzervatoř v Ostravě || host festivalu
K. J. Erben, Jiří Suchý, Ferdinand Havlík: **KYTICE**
režie: Bedřich Jansa

sobota 28. února 2009

- 9:30–13:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Komorní scéna Aréna
Frank Wedekind: **PRO CITNUTÍ JARA**
režie: Michal Lang
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **VEČER TŘÍKRÁLOVÝ**
režie: Michal Lang
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 1. března 2009

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

* Uvedeno místo původně plánovaného titulu *Nebezpečné vztahy* (r. Andrzej Celiński).

NEŠŤASTNÝ ZAČÁTEK A ŠŤASTNÝ KONEC

13. ročník již nesporně renomovaného divadelního festivalu OST-RA-VAR protentokrát „navaril“ třináct chutných divadelních chodů z nabídky všech ostravských profesionálních divadel, které doplnil i jeden vynikající zákusek v podobě Erbenovy, Suchého a Havlíkovy **Kytice** v podání studentů Janáčkovy konzervatoře v Ostravě a v režii Bedřicha Jansy. Pestré menu si přijeli vychutnat uznávající teatrologové, divadelní recenzenti a pedagogové, ale také desítky posluchačů z uměleckých i teoretických vysokých divadelních škol z celé České republiky i Slovenska. Ti pak své divácké zážitky analyzovali na třech rozborových seminářích. „*Na OST-RA-VAR se letos přihlásilo kolem tří stovek zájemců. Vzhledem ke kapacitě hledišť Divadla Jiřího Myrona a Divadla Antonína Dvořáka je to maximální počet diváků, který jsme schopni uspokojit. Ale hlediště Komorní scény Aréna, Divadla Petra Bezruče, Divadla loutek a Janáčkovy konzervatoře jsou daleko menší, takže ne všichni uvidí vše. Na tuto „zradu“ samozřejmě upozorňujeme předem. Atmosféra festivalu je pro některé ovšem tak podmanivá, že svou účast i přes toto úskalí potvrdí,*“ poukázala na velký zájem tajemnice souboru činohry pořadatelského Národního divadla moravskoslezského Hana Spurná.

Také letos se v průběhu OST-RA-VARU uskutečnily tři inspirativní rozborové semináře. Nejen na nich se rovněž objevovala jedna stále se vracějící zásadní otázka: „Má OST-RA-VAR vůbec ještě smysl?“ Velmi razantně na ni odpověděla ve své úvaze v Nekultuře.cz Kateřina Menclerová: „*Já trvám na tom, ať zazní důrazné ANO! Jistě, můžeme si stěžovat, že se do Ostravy nepříjde na místní kvalitní divadlo po celý rok podívat téměř žádný divadelní kritik – a je to skutečně škoda. Ale zachrání tuto tristní situaci zrušení jediného svátku v roce, který je ostravskému divadlu věnován? Není náhodou on sérií důkazů, že má smysl do Ostravy jezdit znovu a znovu? ANO!*“

Festivalové dění v širokém spektru názorů reflektovaly hned dva tištěné zpravodaje. „*Oficiálnější, uměřený, s podezřením na učesanost, ale i grafickou přehlednost a zodpovědnost nese název Ostravar – Festivalový reflektor. Druhý, řekněme undergroundový, vzdorně provokativní pojmenoval šéfredaktor a písárka v jedné osobě*

Ostravaryš,“ napsal v Právu Jiří P. Kříž, kterého dramaturg Marek Pivovar v rozhovoru v prvním čísle zmíněného Festivalového reflektoru nazval „*Létajícím Čestmírem české divadelní kritiky*“.

Příslůvečná „nešťastná“ třináctka v záhlaví letošního OST-RA-VARU pak snesla na přehlídce i trochu smůly. Zahajovací představení **Bambini di Praga** nebylo dohráno z důvodu vyhoření trafostanice v Divadle Jiřího Myrona a kvůli zranění jedné z hereček téhož souboru byl titul **Nebezpečné vztahy** na poslední chvíli nahrazen **Divadelní komedií**. „*A navrch všeho právě indisponovaná herečka se zlomenou nohou (a s úctyhodným nasazením sil!) musela na vozíku odehrát závěrečný Večer tříkrálový,*“ vzpomínal v MF DNES na poněkud dramatický průběh festivalu kritik Luboš Mareček. Ostravská divadla však opět prokázala značnou kvalitu a nabídla vyrovnaný program, ve kterém se výrazně prosadila zejména mladší generace režisérů zastoupená jmény jako Martin Františák, Jan Mikulášek či Daniel Špinar. Zároveň se také všichni přítomní diváci mohli přesvědčit o vskutku vysoké úrovni místního herectví a to bez ohledu na scény, poetiky a žánry.

Vivat Bezručí! Vivat ostravští herci!

Většina ohlasů na 13. ročník se shodla na tom, že OST-RA-VAR tentokrát nabídl především divadelní lahůdky. „*Myslím si, že letos byla úroveň festivalu opravdu nadprůměrná,*“ dosvědčil kvality programu pro Moravskoslezský deník pravidelný návštěvník přehlídky Vladimír Just a dodal: „*Letos je podle mě jednoznačným vítězem Divadlo Petra Bezruče. Jsou to především jejich inscenace Noc bláznů v režii Jana Mikuláška, Job v režii Martina Františáka a také představení Táňa, Táňa – prakticky všechno, co na Ost-ra-varu předvedli, protože dynamika a energie, které sálají z těch herců a které se přenášejí na diváky a zpětně, vytvářejí jakousi divadelní jednotu.*“ Justovo nadšení pak ve svém trefném hodnocení v internetovém magazínu Nekultura.cz potvrdila i Kateřina Menclerová: „*Nejvíce oceňovaných kousků se*

zrodilo v Divadle Petra Bezruče, kde byl festivalový divák jeden den oslněn formální vybroušeností inscenace, druhý komediálně osvěžen a třetí hluboce zasažen silným tragickým příběhem. Každý z těchto dní byl okouzlen skvostným herectvím a téměř nevycerpitelnými možnostmi herců od „Bezručů“.

Inszenaci **Job** režiséra Martina Františáka tak jako mimořádné dílo vyzdvihl např. Luboš Mareček v MF DNES: „*Mohutný strhující příběh Josepha Rotha o těžce zkoušeném spravedlivém muži byl neaplaudovanějším kusem z celého festivalu. A právem. Silnou a herecky bezchybně odehranou story rámuje nápaditě pojetí, v němž se na scénu dostane třeba i mlčenlivý Chaplin.*“ Titul současné ruské dramaticky Olji Muchinové **Táňa, Táňa** v režii Daniela Špinara zase chválil v magazínu Někultura.cz Václav Bartoš: „*Síla Špinarovy režie a hereckých akcí se skrývá v tom, že se rozhodli nerespektovat režijní poznámky, herci je suše oznámí promluvou a dál se jimi nezabývají a žijí dramatickou situací, která se navenek projevuje jinak, ale uvnitř zůstává stejná. Vyřčení některých akcí místo jejich doslovné realizace usnadňuje hercům existenci v dramatickém prostoru a umocňuje jejich výlučné zaměření na emoci a její přesné sdělení. Perfektní soustředěnost herců je vůbec obdivuhodná vzhledem k faktu, že se jejich gesta viděná diváky z několika málo metrů dostávají pod drobný pohled a je možné si všimnout nejmenších detailů.*“ Neméně pozitivní ohlasy doprovázely i **Noc bláznů** – současnou australskou tragikomedii Louise Nowry, které se režijně ujal Jan Mikulášek. „*Výtečný scénář mistrně využívající prostředí blázince, kde zdejší pomatenci zkoušejí Mozartovu operu, je vlastně i poctou hereckému stavu. Toto divadlo na divadle uhrane publikum propracovanými výkony celého ansámblu, které nesklouzávají k laciné karikatuře psychoušů,*“ napsal Luboš Mareček.

Jan Mikulášek byl pak jako režisér podepsán také pod nejpozoruhodnější inscenaci letošní přehlídky – pod uhrančivou **Hedou Gablerovou** v Národním divadle moravskoslezském. „*Proslulé Ibsenovo drama na obrovském jevišti sevěřely písně Kurta Cobaina, požitkem je melancholicky se zadírající režisérova muzika. Příběh hrdé, emočně tápající ženy se tady děje ve studené scéně Marka Čpina. Monstrózní pokoj, jehož zadní stěnu před finální sebevraždou Heda strhne, tvoří působivou podívanou,*

TÁŇA, TÁŇA

NOC BLÁZNŮ

DIVADELNÍ KOMEDIE

OSIDLA SMRTI

stejně jako precizní herecký výkon protagonistky. Mikulášek doslova materializoval nervní svět hrdinky, kterou dokonce rozdělil do pěti identických postav brázdících jeviště. Vrcholnou kreaci předvedla Gabriela Mikulková v hlavní roli,“ uvedl Lubomír Mareček v MF DNES. Titul také okouznil Vladimíra Justa, který ho v Literárních novinách označil za jednoznačného vítěze festivalu a připojil i nadšené hodnocení: „*Vnitřní noblesa a pohrdání uštěďřované okolí, pokrytecky skryvaná, okolím zakazovaná vášeň, ale i potměšilá zloba a vražedná vnitřní prázdnota, zhoubná nejen pro okolí, ale i pro protagonistku samu – to vše dokázala Mikulková zahrát se střizlivým minimem vnějších mimických i gestických prostředků, ale maximem účínu. Inscenace, v níž na první pohled nápadná, extrémní mluvní, pohybová i choreografická stylizace, jakož i stylizace výtvarná (digitální zmnožení všeho, od olbřímího klavíru po titulní postavu) se vůbec nevytlučovaly s myšlenkovým poselstvím vydolovaným z Ibsenova textu: s nevyhnutelnou sebežahubností estetizované krásy, pokud je pouhým únikem z přiznané reality a pokud proti oplzlé nízkosti bojuje bez zrnka morálky a odpovědnosti.*“

Vladimír Just pak vyzdvihl i dva tituly Komorní scény Aréna, které označil za „přehlídku znamenitých hereckých etud“. „Wedekindovo **Procitnutí jara**, zvláště v první půli i v závěru překlacené do černé grotesky, vyznělo zejména díky hercům (Michal Moučka, Michal Čapka a další) velmi současně i v jemně ironickém odstupu, s nimiž byly stínovány kdysi tabuizované, dnes až infantilně banální „choulostivé“ pasáže,“ podotkl teatrolog. Také v případě klasického Albeeho titulu **Kdo se bojí Virginie Woolfové?** v režii André Hübner-Ochodla upozornil na zdůraznění navýsost současných témat.

14. ročník

24. - 28. 2. 2010

1984

LIŠKA BYSTROUŠKA

OIDIPUS

BRENPARTIJA

14. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 24. února 2010

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Roald Dahl: **ČARODĚJNICE**
režie: Pavel Šimák
- 14:00 Divadlo loutek Ostrava
Sue Townsendová: **TAJNÝ DENÍK ADRIANA MOLEA**
režie: Václav Klemens
- 16:00 Komorní scéna Aréna
August Strindberg: **HRA SNŮ**
režie: Jiří Nekvasil
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Oscar Wilde: **IDEÁLNÍ MANŽEL**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče
Henrik Ibsen: **DIVOKÁ KACHNA**
režie: Jan Mikulášek

čtvrtek 25. února 2010

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Joe Penhall: **BAVIČ**
režie: Janusz Klimsza
- 10:30 Divadlo loutek Ostrava
Rudolf Těsnohlídek: **LIŠKA BYSTROUŠKA**
režie: Václav Klemens
- 13:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Joe Penhall: **BAVIČ**
režie: Janusz Klimsza
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
Iztok Lovrić: **LIMONÁDA ***
režie: Marián Amsler
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Sofokles: **OIDIPUS**
režie: Jan Mikulášek
- 21:30 Komorní scéna Aréna
Tomáš Vůjtek: **BRENPARTIJA**
režie: Janusz Klimsza

pátek 26. února 2010

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Karel Čapek: **VÁLKA S MLOKY**
režie: Pavel Šimák
- 13:30–15:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
George Orwell: **1984**
režie: Jan Mikulášek
- 19:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Alan Bennett: **LADY Z KARAVANU**
režie: Petr Štindl

sobota 27. února 2010

- 9:30–13:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Komorní scéna Aréna
William Shakespeare: **HAMLET**
režie: Ivan Krejčí
- 19:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Kate Atkinson: **OSTATNÍ SVĚTY**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 28. února 2010

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

* Náhradní představení za původně plánovaný titul Bezruč?! (r. Martin Františák), jehož uvedení bylo zrušeno z důvodu zranění herce Jana Vápeníka.

OST-RA-VAR V REŽII JANA MIKULÁŠKA

Již čtrnáctý divadelní maraton OST-RA-VAR nabídl opět jedinečnou příležitost zhlédnout během pěti dnů průřez tím nejzajímavějším, co se „urodilo“ ve všech čtyřech ostravských profesionálních divadlech během posledního roku. Na programu tentokrát bylo celkem patnáct titulů a tři rozborové semináře, které navštívilo a zhodnotilo více než 200 hostů z řad divadelních publicistů, teatrologů, pedagogů a studentů vysokých praktických i teoretických divadelních škol z Prahy, Brna, Olomouce, Opavy i Bratislavy. „Festival si za čtrnáct let existence vydobyl nezastupitelné místo na přebujelé mapě tuzemských přehlídek. Je jedinečný nikoli každoročním průhledem do stavu ostravského divadla, ale prostorem, který dává kritické reflexi divadla. Pravidelně se tu na seminářích (letos se natáhly na bezmála desetihodinovou délku) setkávají nejen kritici, ale především studenti a pedagogové všech relevantních divadelně či umělecky zaměřených fakult z Prahy, Olomouce, Brna, Ostravy i Bratislavy. Zvláště hlasy těch posledních, jakkoli počtem zdaleka nepřevažují, jsou v posledních ročnících nepřehlédnutelné a umožňují cennou konfrontaci slovenského a českého pohledu na divadlo,“ pochválil festival Vladimír Just v Lidových novinách. Podle Vladimíra Mikulky pak „Ost-ra-var může sloužit jako šťastný příklad festivalu, jehož úroveň a smysl nejsou vyčerpány pouhým součtem odehraných inscenací. Stejně důležitá je atmosféra „nabitá divadlem“. Důkazem jsou emoce, které dokázal vzbuzovat festivalový zpravodaj (ve dvojí nezávislé podobě, tištěné a obrazové). Za sebe mohu v této souvislosti dodat, že i když zdaleka ne všechny příspěvky vzbuzovaly nadšení, jako celek letošní zpravodaj odrážel a přibližoval atmosféru způsobem sice poněkud neurvalým, leč sympatickým; zdá se mi to být lepší, než kdyby se redakce pokoušela (nejspíš marně) dát dohromady tiskovinu vyváženou a solidní,“ napsal na stránkách čtrnáctideníku A2.

Když se Oidipus potká s Brenpartijou...

Účastníky festivalu nejvíce oslovily inscenace režiséra Jana Mikuláška a to

napříč spektrem ostravských divadel. „Mikuláškovy opusy byly ukázkou tří velmi odlišných stylů: esteticky nejpůsobivějším zážitkem byl jeho *Oidipus v Národním divadle moravskoslezském (NDM)* – typické divadlo velkého jevištního obrazu, výtvarné, herecké i hudební stylové jednoty se skvělým Janem Hájkem v titulní roli. Co do intenzity výpovědi diváky zřejmě nejvíce zasáhla „totalitní“ dramatizace *Orwellova románu 1984 v Divadle Petra Bezruče*. Na téže scéně uvedl Mikulášek i *Ibsenovu Divokou kachnu*, jež však permanentní hereckou expresivitou, ironií na hranici parodie a pestrout směsíci citací a symbolů působila dosti roztříštěně a nesourodě,“ napsala ve svém hodnocení festivalového programu kritička Radmila Hrdinová.

Vladimír Mikulka ve čtrnáctideníku A2 Mikuláškovu *Oidipa* – nejabstraktnější a nejvýtvarnější z jeho tří festivalových režii, která se dočkala jako jediná téměř výhradně pozitivních ohlasů – vidí takto: „Operně rozlehlé jeviště *Divadla Antonína Dvořáka* se proměnilo ve fascinující svět, strohý, geometricky pravidelný a neúprosný, přitom ale chladně krásný. Od něj se odrážela osobní tragédie hrdiny, jenž se pyšně a naivně domníval, že zvítězil nad svým osudem. Mikulášek se navíc mohl opřít o vynikající a srozuměný herecký výkon – Jan Hájek dokázal v titulní roli udržet monumentalitu postavy, velkolepé i ve svém pádu, aniž by ji přitom zbavil lidského rozměru.“ Mikulka pak už ovšem takové nadšení nesdílel z inscenace *Divoké kachny*, která podle něho ukázala rizika Mikuláškovu přístupu. „Rozehrát *Ibsenovu* tezovitou antimoralitu jako přepjatou grotesku není nijak zvlášť originální nápad – a pokud je do grotesky celá hra pouze „přeložena“, působí to dost mechanicky a únavně,“ podotkl recenzent. Naopak pro kritika Petra Dvořáka z Divé báze.cz byla silně stylizovaná inscenace *Ibsenova* dramatu tím největším festivalovým zážitkem. „Předmětem sváru se stává divoká kachna, kterou kdysi donesl postřelenou do domácnosti starý Ekdal a k níž má dcera silný citový vztah. Ta vystupuje i v symbolické rodině jako něco, co je v domě neustále přítomno a klade překážky mezi otce a dceru, zároveň symbolizuje nevinného člověka (Hedviku). Vše spěje až

k *tragickému finále*," poznamenal ve své reflexi festivalu. Jan Kerbr v Divadelních novinách v této souvislosti neopomenul zmínit určitou paralelu mezi ostravskou verzí a Nebeského inscenací v pražském Divadle v Dlouhé a zároveň zdůraznil, že k velkým kladům titulu patří „*zdobná, překvapivá a zároveň funkční výtvarná složka značky Marek Čpín*“.

Pro Vladimíra Justu se zase nejsilnějším zážitkem stala Mikulášskova dramatizace Orwellova románu **1984** v Divadle Petra Bezruče: „*Považuji toto nastudování – na rozdíl od některých názorů ve festivalovém zpravodaji – nikoliv za nějaké muzeum totality, ale prozíravé a velmi aktuální a současné téma*,” uvedl kritik pro Moravskoslezský deník. Jistě výhrady měl vůči titulu např. Vladimír Mikulka, nicméně i on nakonec režisérův dodnes uváděný opus pochválil: „*Mikulášek se ku prospěchu věci soustředí především na „osobní“ jádro románu: drtivá totalita prostředí je předvedena prostřednictvím několika výmluvných výstupů a umocněna ironickým zarámováním dění do idiotsky optimistického, bavičsko-tělocvičného rámce. Do centra pozornosti se díky tomu dostává vzdorovitá láska Winstona Smithe a Julie, která nevyhnutelně musí být i životu nebezpečnou protirežimní vzpourou ve jménu touhy po zcela elementární osobní svobodě. Přirozeným vyvrcholením inscenace je tudíž protiúder režimu, který dokáže oba milence donutit k vzájemné zradě, připravit je tak o základní sebeúctu a zařadit je zpátky do poslušného a apatického stáda.*“

Vedle Jana Mikuláška zaujal také režisér Janusz Klimsza, který měl na festivalu čtyři inscenace, z nichž diváky asi nejvíce oslovil titul **Brenpartija** Tomáše Vůjtky uváděný v Komorní scéně Aréna. Drsný i poetický obraz outsiderů společnosti žijících na struskových haldách vyzdvihl kritik Jan Kerbr v Divadelních novinách: „*Sugestivní inscenace není ovšem jen historickým obrázkem, ale silnou výpovědí o solidaritě sociálně slabých, sounáležitosti, dokonce i víře. Na syrové, a přece mámivé scéně Marty Roszkopfově excelují v rolích drsných chlapíků herci Arény Josef Kaluža, Albert Čuba, Michal Čapka a další, také ovšem Dana Fialková v partu životem unavené, ale přesto k mužům vstřícné představitelky nejstaršího řemesla Majdaleny, v podmanivě „santusácké“ epizodě zazáří i režisér samotný. Klimszova inscenace je*

DIVOKÁ KACHNA

VÁLKA S MLOKY

v zobrazování ordinérní tělesnosti i těžkých alkoholických jízd cudně průzračná.“ Titul ocenil i Petr Dvořák v Divé bázi.cz: „*Klimszovi se podařilo vytvořit směrem k divákovi velmi vstřícné a kontaktní, zároveň nepodbíživé představení využívající bohatého ostravského dialektu s vlivy dalších jazyků, ale nikoliv samoúčelně. Skrz humornou stránku se dere na povrch tragédie lidských osudů odsouzených živořit v drsných podmínkách a obě tyto složky jsou vzájemně vyvážené.*“

Pro Radmilu Hrdinovou však byl jedním z vrcholů festivalu také Klimszův **Ideální manžel** v Národním divadle moravskoslezském. „*V něm režisér pod povrchem Wildeovy jiskřivé konverzačky odkryl za pomoci precizních hereckých výkonů témata, jež hru prudce aktualizovala – problém korupce, politických i společenských skandálů, života v pravdě a lži,*“ zmínila ve shrnutí festivalového programu v Právu.

K bouřlivě diskutovaným patřily inscenace Komorní scény Aréna **Hamlet** (r. Ivan Krejčí) a **Hra snů** (r. Jiří Nekvasil). „*Společným jmenovatelem byl důraz na nenápadně režírované, interpretačně neokázalé herecké divadlo. A společným*

problémem herectví, které – ponechané režii tak trochu na holičkách – tento styl nedokázalo utáhnout. Nejvýraznější to bylo ve Hře snů, v níž hostující Jiří Nekvasil de facto nechal herce komplikovaný a nespojitý text pouze odmluvit – což na snovou inscenaci jednoduše nestačilo. V Hamletovi sice Michal Čapka dokázal vyvolat dojem energického „kluka odvedle“ (především v první polovině), obklopovalo jej však až příliš mnoho herecké i interpretační rutiny, která se občas dostávala až na hranici nechtěné komičnosti,“ zhodnotil kriticky oba tituly ve čtrnáctideníku A2 Vladimír Mikulka, pro kterého se Aréna protentokrát „*zdála být poněkud z formy*“. **Hra snů** naopak byla zážitkem pro Petra Dvořáka: „*Inszenace přetékající symboly je díky záměrné nesouvislosti děje interpretačně nesnadno uchopitelná. Vyprázdněné jeviště rozdělené poloprůhledným závěsem umožňuje, aby z mlhavého pozadí nevědomí vystupovaly postavy vpřed, a tím se jejich kontury ve snu stávaly jasnějšími. Albert Čuba jako důstojník, Tereza Dočkalová jako božská Indrova dcera, Dušan Škubal v roli advokáta a Michal Moučka coby básník tvoří hlavní čtveřici postav, jejichž osud se navzájem prolíná, na jejich hereckém umu pak celá inscenace stojí. Silným prvkem je vtažení reálného světa do představení – otevřené okno, ze kterého hráli herci sedící na parapetu směrem do ulice,*“ napsal kritik.

Význam letošní přehlídky pak v Divadelních novinách smyslně shrnul Jan Kerbr: „*Ost-ra-var – i přes některé méně zdařilé ukázky zdejší tvorby – přesvědčil o tom, že divadelní domy v tomto drsně přitažlivém městě disponují výbornými herci, autentickou i energií. Silně zahuštěná prezentace je sice pro diváka vyčerpávající, ale neznám lepší cestu (kterou před lety zdejší divadelníci „vymysleli“), jak optimálně absorbovat výsledky ostravských scén.*“

HRA SNŮ

15. ročník

30. 11. – 4. 12. 2011

JEJÍ PASTORKYNĚ

BLECHA

RODINNÁ SLAVNOST

LEBENSRAUM (ŽIVOTNÍ PROSTOR)

15. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 30. listopadu 2011

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Mariusz Szczygiel: **GOTTLAND**
režie: Jan Mikulášek
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Alexandr Suchovo-Kobylin: **TARELKINOVA SMRT**
režie: Ivan Krejčí
- 16:00 Divadlo loutek Ostrava
Jostein Gaarder: **DÍVKA S POMERANČI**
režie: Václav Klemens
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Peter Shaffer: **AMADEUS**
režie: Pavel Šimák
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče v Divadle loutek Ostrava
Petr Kolečko, Tomáš Svoboda, Petr Wajsar: **PORNOHVĚZDY**
režie: Tomáš Svoboda

čtvrtek 1. prosince 2011

- 10:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
Venedikt Jerofejev, Marek Pivovar: **MOSKVA → PETUŠKY**
režie: Tomáš Jirman a kol.
- 10:00 Divadlo loutek Ostrava
Israel Horovitz: **LEBENSRAUM (ŽIVOTNÍ PROSTOR)**
režie: Marián Pecko
- 13:00 Divadlo Petra Bezruče v Divadle loutek Ostrava
Thomas Vinterberg, Mogens Rukov: **RODINNÁ SLAVNOST**
režie: Martin Františák
- 15:30 Komorní scéna Aréna
Naomi Wallace: **BLECHA**
režie: Peter Gábor
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Peter Weiss: **MARAT/SADE**
režie: Janusz Klimsza
- 21:15 Divadlo loutek Ostrava
Israel Horovitz: **LEBENSRAUM (ŽIVOTNÍ PROSTOR)**
režie: Marián Pecko

pátek 2. prosince 2011

- 10:00 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Percy Bysshe Shelley: **CENCI**
režie: Anna Petrželková
- 13:00–15:00 Cooltour
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:30 Divadlo Petra Bezruče v Divadle loutek Ostrava
Michal Šanda a další: **BLUESMENI**
režie: J. A. Pitínský
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Josef Topol: **KONEC MASOPUSTU**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 Komorní scéna Aréna
George Tabori: **JUBILEUM**
režie: André Hübner-Ochodlo

sobota 3. prosince 2011

- 9:30–13:30 Cooltour
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:30 Komorní scéna Aréna
Franz Kafka, Evald Schorm: **PROCES**
režie: Ivan Rajmont
- 17:00 Bílé divadlo v Cooltour || host festivalu
ZDE, NA OSTRÉM ROZHRANÍ ŽIVOTA (POSTELE)
režie: Bílé divadlo
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Gabriela Preissová: **JEJÍ PASTORKYNĚ**
režie: Martin Františák
- 18:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
Venedikt Jerofejev, Marek Pivovar: **MOSKVA → PETUŠKY**
režie: Tomáš Jirman a kol.
- 22:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 4. prosince 2011

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

FESTIVAL JAKO PROSTOR PRO POCHMURNÉ PŘÍBĚHY

Patnáctý ročník přehlídky OST-RA-VAR se tentokrát poprvé uskutečnil v novém, adventním termínu na přelomu listopadu a prosince. Argumentem pro takový posun se stalo především konání pravidelných divadelních anket s uzavěrkami na konci roku. „*Důvodů bylo vlastně několik. Hlavní byl asi ten, že to chtěli sami účastníci festivalu. Říkali, že kdyby třeba inscenaci viděli dřív, tak by ji navrhli na nějakou cenu. A taky nám říkali, že v této době, kdy se uzavírají všechny nominace, tak to člověku víc utkví v paměti. Samozřejmě si nemyslíme, že nás teď zaplaví hromada cen,*“ vysvětlil pro server Divá báze.cz dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského a jeden z pořadatelů Marek Pivovar.

Do Ostravy tentokrát zamířilo 220 divadelních pedagogů, teoretiků i praktiků, kulturních redaktorů a studentů divadelních škol, kteří zhlédli celkem šestnáct činoherních představení čtyř ostravských profesionálních souborů a také jeden titul tradičního hosta přehlídky – Bílého divadla. V průběhu akce pak rovněž vycházel tištěný zpravodaj, který vznikl pod vedením zkušených redaktorů Veroniky Štefanové a Vladimíra Mikulky. Studenti z Katedry divadelních, filmových a mediálních studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci zase informovali o dění na přehlídce ve svém videozpravodaji. Ani letos nechyběly tři rozborové semináře, z nichž dva – páteční a sobotní – se uskutečnily ve zcela novém festivalovém prostoru Cooltour na Černé louce. A jelikož budova Divadla Petra Bezruče zrovna procházela rozsáhlou rekonstrukcí, byli účastníci festivalu ochuzeni o posezení v místním sympatickém klubu, přičemž většina inscenací tohoto souboru pak našla krátkodobý azyl v Divadle loutek.

Program přehlídky doplnila rovněž výstava fotografa Jiřího Kudělky v Galerii Opera ve foyer Divadla Jiřího Myrona.

Ostravská jeviště ovládli opilci a nešťastníci...

Jednoznačně nejlépe hodnoceným titulem uvedeným na letošním OST-RA-VARu se stala **Rodinná slavnost**, kterou v Divadle Petra Bezruče režíroval Martin Františák.

Její nastudování pochválila např. Marcela Magdová v blogu Divadelních novin: „*Přes emočně tíživé téma sexuálního zneužívání dětí vlastním otcem, které jako kostlivec ze skříňe vystupuje na povrch během oslavy otcova životního jubilea, balancuje inscenace na hraně vážnosti a ironie, a to zejména zásluhou Tomáše Dastlíka v roli obřadníka Helmuta. Jeho asertivní, suše humorné konferenciérské vstupy vyvažují strhující dramatické situace. Kromě fascinujících, maximálně soustředěných hereckých výkonů Terezy Vilišové a Lukáše Melníka v rolích zmučených sourozenců, Norberta Lichého jako jejich stoicky chladného otce (za roli získal ocenění Osobnost měsíce DN) a Kateřiny Krejčí coby otci decentně sekundující matky jsou velkou devízou inscenace i četné, prostorově (výtvarně, choreograficky) kreativně komponované obrazy.*“

Martin Františák pak uspěl i se svou inscenací **Její pastorkyně**, kterou pohostinsky nastudoval u „konkurence“ – tedy v Divadle Jiřího Myrona. Podle Magdové se s národní klasikou vypořádal důstojně a s citem. „*Františákova inscenace pracuje s velkým jevištním plátnem, do kterého nenásilně, bez brutálních aktualizací vsazuje režisér silný, dodnes rezonující příběh. Dokládá životaschopnost klasického českého realistického dramatu i na současné scéně,*“ napsala v Divadelních novinách kritička.

Podobným přístupem si s nástrahami velkého jeviště u „Myronů“ poradil také režisér Janusz Klimsza v případě nastudování titulu Josefa Topola **Konec masopustu**, k němuž přistoupil s velkou pokorou. Nesnažil se jej aktualizovat za každou cenu a zvolil cestu tradičního, stále ale divadelně účinného zpracování. „*Inscenaci zdobí adekvátní herecké výkony (David Viktora, František Večeřa), teatralitu dynamicky podtrhují výjevy s masopustními maskami,*“ podotkl v Divadelních novinách Jan Kerbr, kterého doplnila Marcela Magdová: „*Hlavní slovo tu mají herci. Vše ostatní – výprava, hudba, režírní a dramaturgická interpretace textu – jim slouží. Klimsza, sám původem herec, vede jednotlivé interprety od obecnosti k detailu, aniž by zapomínal čerpat z jejich vlastních osobností. Jsme svědky poctivého realistického divadla, které může průkopníky nových forem popouzet. Lepší ale pravdivá jednoduchost než nepodařený experiment.*“

Podle Jana Kerbra patřil mezi divácky nejúčinnější produkce činohry Národního divadla moravskoslezského titul **Moskva** → **Petušky**, do site-specific prostoru klubu v Divadle Jiřího Myrona zasazená dramatizace slavné opilecké bible Venedikta Jerofejeva, pod jejíž režii je podepsán Tomáš Jirman. „*Všichni herci skvostně ztvárnili bludné existence, pohybující se mezi totální sebeustruktúrou a touhou po absolutnu (přičemž to první drtivě vyhrává). Dalo by se tu operovat s otřepanými klišé jako „herecký koncert“ či „hrabalovská perlička na dně“, jde rozhodně o mimořádnou inscenaci, kterou nelze zjednodušeně charakterizovat jako pouze výstižný obraz opileckého odvazu,*“ uvedl v Divadelních novinách.

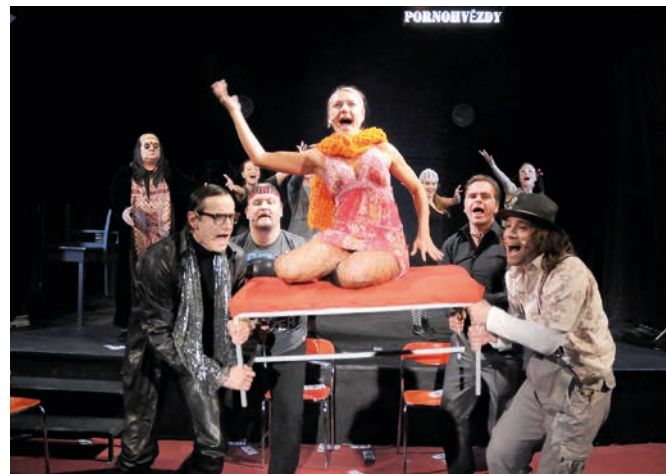
K příjemným překvapením OST-RA-VARu lze přičíst také inscenaci hry **Blecha** britské autorky Naomi Wallace – nejuspěšnější titul Komorní scény Aréna, který zde pohostinsky nastudoval Peter Gábor. Uvedení nadšeně přijala recenzentka Divadelních novin Berenika Urbanová: „*Podtrženo sečteno, Aréna opět zabodovala. A to jak dramaturgickým objevem textu, tak herectvím, citlivou režii a v neposlední řadě i scénografickým řešením prostoru, ve kterém se snoubí jednoduchost a účelnost (Katarína Holková, která je zároveň autorkou kostýmů).*“

Vyrovnanou kvalitu repertoáru Komorní scény Aréna pak potvrdily dvě relativně tradičně a poctivě uchopené inscenace: **Tarelkinova smrt** v režii Ivana Krejčího, jenž podle kritika Otta Linharta „*stvořil grotesku, která nejen pod vlivem vodky balancuje na všechny strany a nakonec dobalancuje k celkem slušnému výsledku*“, a rovněž **Proces** Ivana Rajmonta. „*Stálá hvězda souboru Michal Čapka ztvárňuje Josefa K. jako nepříteli sympatického úřednického náfuku, což dodává celku zvláštní dráždivost, okořeněnou nezapomenutelnými proměnami „ženského principu“ v podání talentované Terezy Dočkalové,*“ pochválil pojetí Jan Kerbr.

Jako řemeslně skvěle odvedenou divadelní práci neváhal Otto Linhart označit inscenaci Divadla loutek **Lebensraum (Životní prostor)**, kterou na základě hry Israhela Horovitzze nastudoval hostující Marián Pecko. „*Herecké výkony všech tří herců-loutkářů jsou výtečné. Využití veškerých rekvizit, kterých není málo, je kreativní a invenční. Herci jimi mnohokrát stvoří až jímavou atmosféru všeobecné lidské tragédie,*

GOTTLAND

PORNOHÉVY

JUBILEUM

BLUESMENI

kteřá má v sobě zakódovánu do jisté míry esteticky působící, bolestně krutou krásu," poznamenal v Divadelních novinách.

Řada titulů pak byla přijata s velkým kvalitativním (a nejednou také generačním) rozpětím diváckých ohlasů. Rozporuplně byly hodnoceny inscenace **Gottland** Jana Mikuláška, **Cenci** Anny Petrželkové či **Amadeus** Pavla Šimáka (všechny nabízené Národním divadlem moravskoslezským), podobně dopadly v Divadle Petra Bezruče uváděné tituly **Bluesmeni** v režii J. A. Pitínského nebo Kolečkovy, Wajсарovy a Svobodovy **Pornohvězdy**. O nejednoznačném přijetí **Pornohvězd** vypovídají např. odlišné názory kritiků otištěné ve Zpravodaji OST-RA-VARu. Zatímco Josef Herman představení chválil („*Pornohvězdy jsou báječná komedie a zábava, skvěle v ní pracují s různými citáty, což jsem ocenil. Je to divadlo, které je dělané nikoli intelektuálsky, ale intelektuály může zasáhnout. Ve své podstatě je to velmi chytrá inscenace.*“), Vladimír Just oponoval extrémně odlišným názorem: „*Říkat slepenci písniček, jehož základním dramaturgickým principem je oslí můstek, muzikál – to je terminologicky nesmysl. Parametry muzikálu snese jakž takž poslední třetina opusu (u Bezručů druhá půle představení), která zase trpí tím, že má asi čtyři konce, jejichž parodický potenciál se žel vyčerpá hned při prvním. Nejsmutnější na tom je, že kus má docela veselý rozjezd (zhruba prvních dvacet minut), pak parodie pokleslosti sama spadne do pokleslosti skutečné, a rochní se v ní zálibně (s výjimkou vánoční pointy) až do konce. Zejména do přestávky je to donekonečna nastavovaná kaše, s přibývajícimi minutami řidší a řidší, a dál to nechci popisovat, mám-li zůstat spisovný. . .*“

Přes všechny výtky však tyto „sporné“ tituly spojují zejména mimořádné herecké výkony i výjimečná výtvarná řešení. Jak se ukázalo, každé z ostravských divadel mělo divákům co nabídnout, což stvrdil i kritik Jan Kerbr: „*Ostravská divadla vykazují přes drobné krize dlouhodobě vysokou úroveň, troufám si říci, že mají i zcela specifickou „chuť“. Na této přehlídce se nepředstavila žádnou „oddechovkou“, vážná tematika (s reflexí smrti snad v každém představení) na diváky sahala s naléhavou úporností a ve velké většině případů také s uměleckou účinností.*“

16. ročník

28. 11. – 2. 12. 2012

IVANOV

NA VĚTRNÉ HŮRCE

SOFIIN SVĚT

S NADĚJÍ, I BEZ NÍ

16. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 28. listopadu 2012

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Marian Palla: **SAJNS FIKŠN**
režie: Věra Herajtová
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Tomáš Vůjtek: **S NADĚJÍ, I BEZ NÍ**
režie: Ivan Krejčí
- 16:00 Divadlo loutek Ostrava
Jostein Gaarder: **SOFIIN SVĚT**
režie: Lucie Málková
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
George Bernard Shaw: **PYGMALION**
režie: Pavel Šimák
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Helmut Kajzar: **CHLÍV/PATERNOSTER**
režie: Janusz Klimsza

čtvrtek 29. listopadu 2012

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Anna Saavedra: **KUŘAČKY**
režie: Janka Ryšánek Schmiedtová
- 13:15 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Anna Saavedra: **KUŘAČKY**
režie: Janka Ryšánek Schmiedtová
- 16:00 Komorní scéna Aréna
Eugène Ionesco: **PLEŠATÁ ZPĚVAČKA**
režie: Grzegorz Kempinsky
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Anton Pavlovič Čechov: **IVANOV**
režie: Štěpán Pácl

pátek 30. listopadu 2012

- 10:00 Komorní scéna Aréna
Nikolaj Koljada: **AMIGO**
režie: Ivan Krejčí
- 13:00–15:00 Cooltour
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
Bernard Malamud, Arnošt Goldflam: **SPRÁVKAŘ**
režie: Martin Františák
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Terrence McNally, David Yazbek: **DONAHA! (HOLE DUPY)**
režie: Pavel Šimák
- 22:15 Divadlo Petra Bezruče
Ivan Landsmann, Tomáš Vůjtek: **PESTRÉ VRSTVY**
režie: Janusz Klimsza

sobota 1. prosince 2012

- 9:30–13:30 Cooltour
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:30 Divadlo Petra Bezruče
Emily Brontëová: **NA VĚTRNÉ HŮRCE**
režie: Jan Mikulášek
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Oscar Wilde: **JAK DŮLEŽITÉ JE MÍT FILIPA**
režie: Vít Vencel
- 21:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 2. prosince 2012

- 10:00–12:00 Cooltour
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

FESTIVAL S NADĚJÍ, NIKOLI BEZ NÍ

Pětidenňího festivalového maratonu 16. ročníku Festivalu ostravských činoherních divadel OST-RA-VAR, který se již podruhé konal v novém, těsně předadventním termínu, se letos zúčastnilo přes dvě stě divadelních teoretiků, kritiků, pedagogů a studentů. Ti zhlédli celkem patnáct představení všech čtyř ostravských profesionálních divadel. Hostem přehlídky se i tento rok stalo jubilující Bílé divadlo, tentokrát s komponovaným večerem s názvem **Bílé divadlo – je Bílé divadlo – je Bílé divadlo**.

Rozborové semináře se již druhým rokem uskutečnily v Multizánrovém centru Cooltour na výstavišti Černá louka, nyní pod taktovkou Davida Drozda z Katedry divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Jednotlivé rozpravy pak byly nahrávány a z celkem osmi hodin záznamů byl pořízen přepis, z něhož záhy vznikl sborník příspěvků, který dodnes slouží jako ohlédnutí za šestnáctým ročníkem. „Sborník byl dlouholetým snem dramaturga Marka Pivovara, který stál u zrodu festivalu. Rozhodně není určen jen profesionálům, a tak ho lze jen doporučit všem, kteří ostravskou činohru sledují. Je to vzrušující a velmi podnětné čtení – žádné suchopárné kritiky, ale zachycení živých dialogů. Všechny se týkají inscenací, které ostravští diváci dobře znají,“ přiblížila publikaci u příležitosti jejího vydání někdejší koordinátorka speciálních projektů Národního divadla moravskoslezského Dita Eibenová.

Zpravidaj v tištěné formě tentokrát vycházel pod vedením redaktorů Martina Zahálky a Vladimíra Mikulky, novinky z festivalového dění se také poprvé objevily na sociální síti Facebook.

Doprovodný program OST-RA-VARu nabídl rovněž dvě výstavy. Ta první s názvem **Magie divadelního prostoru** se uskutečnila v Ostravském muzeu a byla věnovaná scénografovi Vladimíru Šrámkovi, druhá – pojmenovaná **Obyčejné obrazy naivního konceptualisty** – pak v Galerii Opera v Divadle Jiřího Myrona představila tvorbu Mariana Pally.

Solidně vyrovnané apokalyptické ohrožení

Žánrová všehochuť programové skladby přehlídky zjevně způsobila, že se jasně nevymezili výraznější favorité, a kritika tak pozitivně zhodnotila celé spektrum inscenací, což okomentoval i kritik Vít Závodský: „*Přehlídka se již tradičně vyznačovala solidní úrovní většiny inscenací, k níž svou originální dramaturgií, osobitým režijním výkladem i výtečnými hereckými výkony tentokrát vcelku vyrovnaně přispěly oba její póly, rozlehlá jeviště „kamenných“ divadel i experimenty dvou „malých“ scén. (...) Celkové ladění umělecky kvalitního a organizačně spolehlivě zvládnutého festivalu nevyznívало ovšem právě optimisticky: v rozličných variacích se vracel katastrofický pocit apokalyptického ohrožení či zmaru s destrukcí dosavadních morálních hodnot, sociální vykořeněností a individuální vyhořelostí, provázený ztrátou svobody a vlastní identity.*“

Veliký úspěch nicméně zaznamenala Komorní scéna Aréna s tituly **S nadějí, i bez ní** a **Chlív/Paternoster**. První pojednává o osudech Josefy Slánské, vdovy po popraveném Rudolfovi Slánském, a přímo pro soubor Arény jej napsal její dramaturg Tomáš Vůjtek. „*V režii Ivana Krejčího hlavní roli ztvárnila Alena Sasínová-Polarczyk. Na jedné straně perfektní herecké ztvárnění a civilní divadelní pojetí, na straně druhé hrozná příběhy z padesátých let, občas zvětšované až kabaretním šklebem. Jakkoli se divadelníci snaží vyvolat se Slánskou soucit, má inscenace otevřené vyznění, když protagonistku na konci zobrazuje jako nic nechápající fanatičku,*“ napsal o titulu Vojtěch Varyš, kterého nadšeně doplňuje na blogu Divadelních novin Dana Jará: „*Vůjtkův text i tato inscenace by se mohly – či dokonce měly – stát učebnicovým příkladem pro každého dramatika, který se rozhodne reflektovat na jevišti naši nedávnou minulost. Inscenátoři měli vysoce šťastnou ruku volbou hereckého obsazení, především představitelky hlavní role Aleny Sasínové-Polarczyk. K Josefě Slánské přistoupila s nebývalou divadelní lehkostí a elegancí. Divákům nabídla obraz ženy, jakou zřejmě byla*

i ve skutečnosti. Silnou, rozporuplnou a naivní, která nikdy nepřestala věřit v ideu socialismu.“

Klimszova inscenace **Chlív/Paternoster** spojila dvě aktovky polského autora Helmuta Kajzara. „Ty v jisté míře reflektují svět komunistické kolektivizace zemědělství, zacházejí však také s archetypálními motivy, jako je návrat ztraceného syna a vzpoura proti otci. Režisér Klimsza vytvořil inscenaci s magickou atmosférou a nespoutaným humorem,“ charakterizoval titul Vojtěch Varyš v Týdnu. O excelentním divadelním zážitku v souvislosti s tímto titulem pak hovoří i Otto Linhart v Divadelních novinách: „Z obou jednoaktovek oddělených přestávkou sálala divadelní síla daná propojením jevištní svobody, nenásilné komiky a inscenační poetiky, která je pro Komorní scénu Aréna charakteristická – každá dramatická postava je jedinečnou, osobitou individualitou. Inscenace nechává diváka postupně pronikat do Klimszou pečlivě budované atmosféry reálného prostředí, jež je však protkané vysoce divadelními prvky realistické grotesky. (...) Obě hry směřují ke konkrétnímu závěrečnému pocitu zmaru, který Klimsza pojímá především obrazově.“

Poněkud ve stínu těchto dvou strhujících titulů stála celkem zdařilá **Plešatá zpěvačka**, která svým výkladem zaujala např. Víta Závodského v Týdeníku Rozhlas: „Dnes již klasickou absurdistickou předlohu s dadaisticky hravými nonsensovými dialogy přenesl katovický režisér Grzegorz Kempinsky do soudobého televizního studia. Na kuriózní přípravě připomělých pořadů stylizovaně (byť trochu zdoluhavě) zparodoval blábolivou banalitu a kýčovitou vyprázdňenost komerčních médií.“

Vedle Komorní scény Aréna si svou vysokou kvalitu udrželo i Divadlo Petra Bezruče, které v letošní nabídce publikum oslnilo hned několika tituly velmi odlišného ražení. Především tvorbu „Bezručů“ reprezentovala výjimečná inscenace **Na Větrné hůrce** v režii hostujícího Jana Mikuláška. „*Nejde o žádnou kostýmní podívanou, romanticky si pohrávající s historickými motivy, ale o obnaženou, syrovou inscenaci s mnoha nelibými scénami, která redukuje košaté vyprávění Emily Brontëové na sérii hodně krutých historek. Chlad z herecky perfektně zvládnutého*

PLEŠATÁ ZPĚVAČKA

SPRÁVKAŘ

DONAHA! (HOLE DUPY)

AMIGO

představení dostihl i mnoho z festivalových diváků,” charakterizoval strhující dramtizaci Vojtěch Varyš.

Pro Vladimíra Justa (Lidové noviny) byla zase největším dramaturgickým objevem přehlídky Goldflamova adaptace Malamudova textu **Správkař** v režii Martina Františáka. „*Ne každému musí konvenovat naturalismus Františákových režii či jistá nevyrovnanost a stylová rozkolísanost souboru (s výjimkou suverénního Tomáše Dastlíka, v roli ruského rasisty tak autentického, jako bychom ho důvěrně znali odvedle, či skvělé studie Sylvie Krupanské v roli jeho víc duševně než tělesně pochroumané dcery a samozřejmě vedle Dušana Urbana v nejobtížnější titulní roli věčného Žida, jímž může být kdokoli z nás). Ale co je mimo diskusi, je autenticita a osobní nasazení, s nimiž jdou „Bezručí“ na trh, naléhavost tématu, dnes možná aktuálnějšího než kdy jindy (jednou se pogromem jako programem řídí ruští antisemité, podruhé čeští estébáci a jejich pohrobci),“ uvedl.*

A do třetice zaznamenala divácký úspěch i hornická epopej **Pestré vrstvy**, kterou režisér Janusz Klimsza přenesl ze site-specific prostoru Dolu Hlubina na jeviště k „Bezručům“ a i zde zaujal nakažlivou režijní radostí.

V programové nabídce Národního divadla moravskoslezského, jež se prezentovalo zejména „provozními“ tituly typu **Pygmalion**, **Jak důležité je mít Filipa** či **Donaha!**, pak nejvíce očekávání vzbuzoval Čechovův **Ivanov** režiséra Štěpána Pácla. Ten sice znamenal velké množství zajímavých hereckých příležitostí pro zkušené i začínající herce, ale – podle hodnocení Petra Klarina Klára – zklamal v dramaturgicko-režijní koncepci Marka Pivovara a Štěpána Pácla, která „*tentokrát vyrobila poněkud kulhajícího kočkopsa rozkročeného na příliš mnoha se houpajících židlích,*“ povzděchl si kritik v blogu Divadelních novin.

17. ročník

27. 11. – 1. 12. 2013

HRÁČI

SLOŽ MĚ NĚZNĚ

MŮJ ROMANTICKÝ PŘÍBĚH

PĚNA DNÍ

17. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 27. listopadu 2013

- 10:00 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ**
režie: Peter Gábor
- 14:00 Komorní scéna Aréna
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **HRÁČI**
režie: Ivan Krejčí
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Jean Anouilh: **POZVÁNÍ NA ZÁMEK**
režie: Peter Gábor
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Emil Artur Longen: **DEZERTÉR Z VOLŠAN**
režie: Ivan Krejčí

čtvrtek 28. listopadu 2013

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Billy Roche: **SLOŽ MĚ NĚŽNĚ**
režie: Janusz Klimsza
- 10:00 Stará aréna || host festivalu
Petr Sedláček a kol.: **JUBILEJNÍ DO POL LEHNI (ZAJÍC V PYTLI)**
- 13:30 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Billy Roche: **SLOŽ MĚ NĚŽNĚ**
režie: Janusz Klimsza
- 13:30 Stará aréna || host festivalu
Petr Sedláček a kol.: **JUBILEJNÍ DO POL LEHNI (ZAJÍC V PYTLI)**
- 16:30 Komorní scéna Aréna
Arnošt Goldflam: **ŽENY A PANENKY**
režie: Viktorie Čermáková
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Martin Walser: **SMRTIHLAV**
režie: Peter Gábor
- 22:00 Klub Marley || host festivalu
Petr Sedláček, Ondřej Malý: **SQUAT**
režie: Konrád Popel

pátek 29. listopadu 2013

- 10:00 Komorní scéna Aréna
Ludmila Ulická: **RUSKÁ ZAVAŘENINA**
režie: Ivan Rajmont
- 13:00–15:00 Cooltour
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:30 Divadlo Petra Bezruče
Boris Vian: **PĚNA DNÍ**
režie: Anna Petrželková
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Joseph Bédier, Janusz Klimsza: **TRISTAN A ISOLDA**
režie: Janusz Klimsza
- 22:00 Divadlo Petra Bezruče
D. C. Jackson: **MŮJ ROMANTICKÝ PŘÍBĚH**
režie: Daniel Špínar

sobota 30. listopadu 2013

- 9:30–13:30 Cooltour
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 14:30 Divadlo Petra Bezruče
William Shakespeare: **KRÁL LEAR**
režie: Jiří Pokorný
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Milan Uhde, Miloš Štědroň: **BALADA PRO BANDITU**
režie: Peter Gábor
- 21:30 Bílé divadlo ve foyer Divadla Jiřího Myrona || host festivalu
Vladimír Machek, Jan Číhal: **SIDONIE NÁDHERNÁ**
režie: Jan Číhal a Bílé divadlo
- 22:15 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 1. prosince 2013

- 10:00–12:00 Cooltour
3. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

SLOŽ MĚ DRSNĚ ANEB „POSLEDNÍ“ OST-RA-VAR?

Přelom listopadu a prosince patřil již 17. ročníku Festivalu ostravských činoherních divadel OST-RA-VAR, který opět přilákal na sever Moravy divadelní pedagogy, kritiky i teoretiky, kulturní redaktory, praktické divadelníky a studenty vysokých divadelních škol od nás i ze Slovenska. A znovu přinesl také několik organizačních novinek. Tou nejzásadnější bylo, že se letos na vlastní přání přehlídky poprvé nezúčastnilo Divadlo loutek. „*Jak moc vše způsobila přihlouplá intenzita loňského odmítnutí inscenace Svět podle Sofie lze jen diskutovat, osobně jsem produkci Divadla loutek v letošní programové nabídce oželel se značným roztrpčením!*“, okomentoval zklamaně rozhodnutí ve svém blogu pro Divadelní noviny „teatropunker“ Petr Klarin Klár. Toho pak doplnila v Právu kritička Radmila Hrdinová: „*I když se do jejich inscenací při hodnocení dost šlo, je to pro celkový obraz i samotné divadlo škoda.*“ Pořadatelé z tohoto důvodu rozšířili programovou nabídku o představení hostujících souborů a tradiční Bílé divadlo nově doplnily produkce ze Staré arény a Cooltouri. Během celého festivalu mohli diváci také v Ostravském muzeu navštívit výstavu s názvem **Marta Roszkopfová 2013 (scénografie)**.

I protentokrát se staly součástí festivalu již tradiční ročníkové semináře, které ovšem podle dramaturga činohry Národního divadla moravskoslezského Marka Pivovara nepatřily k nejzdařilejším. „*I v tomto ohledu je tento ročník dost krotký. Bývaly tady velice pěkné přestřelky mezi kritiky. Letos to byla jen taková lehká poštouchnutí. Pamatují si na nádherné perly, když pan Just deset minut něco vyprávěl, a pak povstal pan Hořínek a prohlásil, že se vším souhlasí, protože to už loni popsal ve své nové knize. To byly doby, kdy to mezi kritiky jiskřilo a publikum se bavilo tím, co kritici o inscenacích říkali,*“ uvedl pro pořad Tyjátr Radia Wave. A i v roce 2013 během přehlídky vznikl pod vedením Martina Macháčka tištěný zpravodaj, jenž tentokrát nesl – vzhledem k vývoji festivalových událostí až nečekaně příhodně – bojovně laděný název OST-RA-WAR.

17. ročník OST-RA-VARu totiž poznamenalo také velmi nepříjemné napětí mezi

divadelníky a kritiky, které dokonce už v průběhu festivalu vedlo k úvahám o jeho zrušení. Velký kvalitativní propad inscenací Národního divadla moravskoslezského způsobil, že nesmlouvavé publikum rekrutující se zejména z řad studentů reagovalo nesmířitelně na každou sebemenší nepovedenost, což zejména někteří herci nesli velmi nelibě. A debaty o tom, zda je takové chování hodno vysokoškoláků, pak v průběhu přehlídky nebraly konce. . . Na druhé straně se objevily hlasy, které reakce publika na nevydařené inscenace hájily jako přirozené. Mezi nimi nechyběli kritici Vladimír Just nebo Vladimír Mikulka, který v blogu Na divadlo v glose s názvem „Bude OST-RA-VAR zrušen?“ napsal: „*Naštvané herce můžeme chápat, jenže málo platné: vyčítat publiku, že se mu moje inscenace nelíbí, je poněkud dětinské. A nápad zrušit festival nemá daleko k trucovitému sebepoškozování. Na vzniku fenoménu „ostravské divadlo“ se rozhodující měrou podílel právě OST-RA-VAR; kdyby skončil, NDM by si dost možná ušetřilo pár nepříjemných kritických slov, zcela jistě by však sobě i celému ostravskému divadlu nesmírně uškodilo. Podstatné je, že díky OST-RA-VARu má o zdejším divadle velmi slušné povědomí celá jedna generace kritiků, teatrologů a dramaturgů.*“

The best of OST-RA-VAR

Nejen vzhledem k výše zmíněnému náležel letošní ročník k těm slabším a kontroverzní inscenace nakonec bohužel převýšily zdařilejší produkci. Poměrně značnou míru rozčarování zejména z inscenací činohry Národního divadla moravskoslezského (především **Sen noci svatojánské**, **Pozvání na zámek** a **Tristan a Isolda**) se ale naštěstí podařilo vyvážit několika mimořádnými divadelními zážitky. K nim rozhodně patřila představení v Komorní scéně Aréna, která – snad jen s výjimkou rozporuplně hodnocené inscenace **Ženy a panenky** hostující režisérky Viktorie Čermákové – získala u kritiky nejvíce pozitivních ohlasů. „*Inscenace Arény mi daly pocítit radost z divadla, jež dokonale „slouží“ hercům a skrze ně ovšem i tématu,*“ napsala v Právu kritička Radmila Hrdinová.

Hned na prvním hodnotícím semináři teatrolog Josef Herman výrazně pochválil **Hráče** režiséra Ivana Krejčího: „Děkuji Komorní scéně Aréna za její inscenaci Gogolových Hráčů, že nás z bavila jedné modly. Do zhlédnutí Hráčů jsme měli za to, že legendární inscenace Činoherního klubu s Josefem Abrahámem a Jiřím Kodetem je nepřekonatelná. Dnes už to neplatí. Hráči v Komorní scéně Aréna jsou přinejmenším stejně dobří, ne-li lepší.“ Konkrétněji pak inscenaci popsala kritička Marcela Magdová v blogu Divadelních novin: „Dramaturg Tomáš Vůjtek správně vytušil, že je čas více než příhodný na sociální satiru. Trefil se nejen do všeobecné nálady ve společnosti, v níž korupce a podvody jen kvetou, ale uchystal i příležitost pro devítku mužů. Ti herečky naplnili nemalá očekávání. Groteska je jejich letitá parketa a virtuozní mikroetudy na téma opilost patří k jejich předním dovednostem. Jednoduchou zápletku o falešném hráči, který je nakonec sám obehrán a podveden, vystavěl režisér Ivan Krejčí, jak je jeho zvykem, na hercích a ty hra evidentně baví. Zálibně promíchávají karty, mazlí se s každým gestem, s vteřinovou přesností sypou jeden gag za druhým. Lehkost, s jakou si pohrávají s větami, s jakou reagují jeden na druhého, potvrzuje semknutost hráčského týmu, jímž se již po léta může Komorní scéna Aréna pyšnit.“ Za druhý vrcholný zážitek kritici svorně označili chytrou čechovovskou parafrázi Ludmily Ulické **Ruská zavařenina**, tentokrát v režii Ivana Rajmonta. Kritik Otto Linhart si v Divadelních novinách pochvaloval zejména precizní detailně realistický přístup režiséra, který se vyvaroval karikatur a prvoplánového výsměchu, a ocenil také skvělé čechovovské herectví ansámblu Komorní scény: „Marek Císovský s přehledem zvládá roli o hodně staršího muže. Alena Sasínová-Polarczyk s obdivuhodnou precizností hraje vyhořelou usedlou akademičku a matku. Zuzana Truplová z nejmladší dcery svým sarkasmem a upřímností tvoří nejsympatičtější postavu. Největším hereckým překvapením je však hostující Dana Fialková coby Marjána, švagrová Natálie Ivanovny, sjednocující téměř všechny čechovovské chůvy a hospodyně. Fialková je v postavě trpící ischias pohybově přesná. Vůči ostatním postavám přirozeně familiérní, v emocionálních fázích upřímná a během práce na zavařenině nesmírně vtipná.“

Vedle těchto hitů festivalu pak recenzenty rozhodně nezklamala ani secesní

RUSKÁ ZAVAŘENINA

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

DEZERTÉR Z VOLŠAN

ŽENY A PANENKY

hříčka **Desertér z Volšan** (r. Ivan Krejčí), o které Martin Macháček v pořadu Tyjátr na Radiu Wave uvedl: „Režisér Ivan Krejčí opustil pro divadlo typické akcenty na ruskou dramaturgii a zinscenoval nekorektní kabaret plný černého humoru.“

Kritiku značně potěšily i dva tituly v Divadle Petra Bezruče: surrealistická a básnivá **Pěna dní** a tragikomická sonda do života třicátníků **Můj romantický příběh**, přičemž stranou „bezručovského“ nadšení zůstal režijně poněkud nedotažený **Král Lear** Jiřího Pokorného. „Anna Petrželková vykreslila Vianův román jako citlivou, přesto brutální „květnatou“ báseň o umírání, jako obraz neochoty se smířit se smrtí někoho blízkého,“ řekl o prvním jmenovaném titulu Martin Macháček, kterého v blogu Divadelních novin doplnil Petr Klarin Klár: „Jazzově filosofickou odyseu proměňuje příkladně sebraný kolektiv uměleckých individualit souboru Divadla Petra Bezruče v bezbřehý proud imaginativní fantazie a dynamicky vyvolává bezprostřední kontakt s hledištěm.“

Nejen pro teatrologa Josefa Hermana byl vyvrcholením festivalu právě **Můj romantický příběh**: „Ten patří k naprosto aktuálním věcem, které se dnes na divadle hrají, včetně způsobu, jak se to hraje. Mne z toho až mrazilo. Byť je to velmi zdařilá komedie, tak žádná velká legrace to tedy není,“ uvedl pro deník Ostravan.cz. „Jevištní variantu hořkosladkých vztahovek britského střihu opatřil režisér Daniel Špinar permanentním nakopáváním brechtovských inscenačních principů. Výsledkem jeho tendencí je sympaticky nesentimentální rtuťovitá sonda do mikrosvěta dnešních třicátníckých singles,“ dodal Klár.

Abychom nebyli k tvorbě Národního divadla moravskoslezského zas až tak nespravedliví, je nutno zmínit alespoň titul **Slož mě něžně** (uváděný v režii Janusze Klimszy v komorním prostoru zkušebny Divadla Antonína Dvořáka), který se stal největším zážitkem z tvorby tohoto souboru.

18. ročník

26. – 30. 11. 2014

ČEKÁNÍ NA GODOTA

NEUVĚRITELNÉ PŘÍHODY JULIE A NATAŠI

PETROLEJOVÉ LAMPY

PODIVNÝ PŘÍPAD SE PSEM

18. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 26. listopadu 2014

- 10:00 Janáčkova konzervatoř v Ostravě || host festivalu
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **ŽENITBA**
režie: Václav Klemens
- 14:30 Komorní scéna Aréna
Henrik Ibsen: **PŘÍZRKY**
režie: Peter Gábor
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Herman Koch, Kees Prins: **VEČEŘE**
režie: Peter Gábor
- 21:30 Divadlo Petra Bezruče
Samuel Beckett: **ČEKÁNÍ NA GODOTA**
režie: Štěpán Pácl

čtvrtek 27. listopadu 2014

- 10:00 Komorní scéna Aréna
German Grekov, Jurij Muravickij:
NEUVĚŘITELNÉ PŘÍHODY JULIE A NATAŠI
režie: Ivan Krejčí
- 13:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Simon Stephens, Mark Haddon: **PODIVNÝ PŘÍPAD SE PSEM**
režie: Janusz Klimsza
- 13:00 Divadlo Petra Bezruče – Márnice
Felicia Zeller: **KLUB OUTSIDERŮ**
režie: Jiří Honzírek a kol.
- 16:00 Bílé divadlo ve Staré aréně || host festivalu
Bohumil Hrabal, Jan Číhal: **HRÁZ VĚČNOSTI**
režie: Jan Číhal
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
David Jařab: **ZA VODOU (DOKUD NÁS SMRT...)**
režie: Štěpán Pácl
- 21:30 Komorní scéna Aréna
George Tabori: **BÍLÝ MUŽ A RUDÁ TVÁŘ**
režie: André Hübner-Ochodlo

pátek 28. listopadu 2014

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Simon Stephens, Mark Haddon: **PODIVNÝ PŘÍPAD SE PSEM**
režie: Janusz Klimsza
- 10:00 Divadlo Petra Bezruče – Márnice
Felicia Zeller: **KLUB OUTSIDERŮ**
režie: Jiří Honzírek a kol.
- 14:00–16:00 Komorní scéna Aréna
TEMATICKÝ SEMINÁŘ: SPECIFIKA MALÝCH A VELKÝCH (NEJEN) OSTRAVSKÝCH SCÉN
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **MACBETH**
režie: Rastislav Ballek

sobota 29. listopadu 2014

- 9:30–14:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Divadlo Petra Bezruče
Jaroslav Havlíček: **PETROLEJOVÉ LAMPY**
režie: Martin Františák
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Bohumil Hrabal, Jiří Janků, Petr Svojtka: **POSTŘIŽINY**
režie: Janusz Klimsza

neděle 30. listopadu 2014

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

FESTIVAL JE PLNOLETÝ

Již poosmnácté přijeli na sever Moravy kritici, teoretici, tvůrci, pedagogové divadelních škol i jejich studenti, aby v rámci festivalu činoherních divadel OST-RA-VAR zhlédli to nejlepší, co se zde za poslední rok „upeklo“. *„Hosté si v posledních ročních stýskali, že je program festivalu příliš nahuštěný. Proto jsme letos snížili počet nasazených inscenací,“* uvedl za pořadatele dramaturg Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar. Návštěvníkům pak během pěti dnů nabídli celkem jedenáct představení třech ostravských profesionálních scén a navíc i dva tituly hostů přehlídky – Bílého divadla a studentů herectví Janáčkovy konzervatoře Ostrava. K „plnoletosti“ festivalu pořadatelé připravili také několik změn: *„Tak například semináře: zůstávají sice tři, ovšem hodnocením inscenací se budou zabývat dva z nich; ten třetí (v pořadí ovšem první) se bude týkat aktuálních témat spojených s divadlem,“* dodal Pivovar. Diskusní setkání se z nekomorních a poněkud nevlídných prostor Cooltouru na Černé louce vrátila zpět do pořadajících divadel. První tematický seminář, pojednávající o specifčnosti práce s prostorem na malých i velkých scénách, se uskutečnil v sále Komorní scény Aréna, druhý v klubu Divadla Petra Bezruče a třetí, závěrečný v klubu Divadla Jiřího Myrona. Ost-ra-varský zpravodaj, který tentokrát nesl hravě provokativní název „Festivalový ovar“, vycházel pod vedením šéfredaktora Martina Macháčka a na mapování průběhu přehlídky se také podíleli studenti Katedry divadelních, filmových a mediálních studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci svým videozpravodajem.

Po loňském poněkud rozpačitém průběhu OST-RA-VARu, kdy se vzhledem k reakcím části festivalového publika začalo pochybovat o smyslu přehlídky a po jejím skončení se dokonce vyrojily fámy o možném zrušení, byl osmnáctý ročník očekáván s velkým napětím. *„Menší účast oproti předšlým rokům může zavdat otázku, zdali fáma o nebytí festivalu přeci jen nenapáchala škody. Pro ty, co přijeli, je výhodou, alespoň se neopakuje tlačenice před začátkem představení, co níž pravidelně docházelo v Aréně a u Bezručů,“* poznamenala k atmosféře festivalu

v blogu Divadelních novin kritička Marcela Magdová. Obavy z dalších případných konfliktů se ale nenaplnily a dospělý jubilant nakonec dopadl velmi úspěšně. *„Tytam jsou excesy z loňského ročníku divadelního festivalu ostravské činohry. Letošní Ost-ra-var přináší znovuzrození i potvrzení jedné naděje – vyvíjí se do ojedinělého fóra budoucí české divadelní vědy a kritiky, do místa, kde žije rozprava o současném způsobu inscenování klasického i současného moderního (nejen divadelního) textu,“* zhodnotil s jistotou úlevou osmnáctý ročník ostravský publicista Ladislav Vrchovský v internetovém deníku Ostravan.cz.

Ostravarské zmrtvýchvstání!

A jak se tedy ostravské scény v roce 2014 prezentovaly? Programová nabídka festivalu se ukázala relativně vyrovnaná, a to jak svými kvalitativními vrcholy, tak propady, které neminuly ani jednu ze zúčastněných scén (Divadlo Petra Bezruče – **Klub outsiderů**, Národní divadlo moravskoslezské – **Macbeth**, Komorní scéna Aréna – **Bílý muž a Rudá tvář**), takže žádné z ostravských divadel výrazně nezaostávalo. Jednoznačně nejpozitivněji přijatým titulem se ovšem staly **Petrolejové lampy** Divadla Petra Bezruče. *„Zamlouvá se mi režijní poetika Martina Františáka. Dramatizace textu je také velmi zdařilá. A velmi mne potěšilo, že vlastně na alternativní scéně a na šikmině na jevišti se systematicky používá opona. To vytváří až filmové střihy a plynulé časové skoky. Ten princip je skvěle vymyšlený a do detailu dotažený. A jsou v tom parádní herecké výkony Lukáše Melníka a Sylvie Krupanské v hlavních rolích. I ostatní však hrají skvěle, například Norbert Lichý, který dokáže jedním slovem a v něm intonací jednotlivých slabik a snad až písmen říci všechno, co je v dané chvíli třeba,“* prohlásila v anketě deníku Ostravan.cz olomoucká teatroložka Tatjana Lazorčáková, kterou doplnil i šéfredaktor Divadelních novin Josef Herman: *„To je báječně jevištními prostředky vyprávěný příběh. Jsou tam přesné akcenty na životní situace. Příběh sám je svým způsobem velmi výjimečný. Navíc to nikde*

nesklouzne do něčeho hodně drastického nebo naopak hodně sentimentálního. Pořád je to vyprávěno s nadhledem. Je to noblesní rovina vyprávění o hrozných věcech.“ Chválou nešetřil ani kritik Josef Mlejnek ve svém hodnocení pro Divadelní noviny. „Uměřená scéna, na níž některé výjevy připomínají fotografie ze starých časů, nedává vyniknout jen Melníkovi, ale především Sylvii Krupanské v roli pozdější Malinovy ženy Štěpánky. Krupanská ztvárňuje úděl své postavy se zvnitřnělymi a úspornými gesty nenápadné heroiny. Herecké obsazení Petrolejových lamp nadto nemá jediný slabý článek,“ poznamenal Mlejnek, který pak označil festivalovou nabídku Divadla Petra Bezruče za celkově nejvyrovnanější. S tím se pojí i pozitivní hodnocení dalšího titulu tohoto souboru – Beckettova **Čekání na Godota** v režii Štěpána Pácla, které vyzdvihl např. David Drozd z Katedry divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno: „Pro mne je nejlepší Čekání na Godota u Bezručů. Úplně ve všem, co se divadelní inscenace týká. Je tu zřetelný výklad, uvolněné herectví, všechno je na svém místě a funguje.“

Osobité zážitky nabídla i letos Komorní scéna Aréna, z jejíž tvorby nejvíce zaujal titul **Neuvěřitelné příhody Julie a Nataši** v režii Ivana Krejčího, které podle Magdalény Baumannové v RozRazilu online „otevřely diváků cestu do světa touhy a snů“. Představení potěšilo i teatroložku Lenku Šaldovou. „Nejvydařenější z hlediska výběru titulu a uchopení i zpracování tématu včetně sdělení toho, co si inscenátoři vytýčili, se mi jeví inscenace hry Podivuhodné příhody Julie a Nataši. Inscenace klade otázku „čeho všeho jsme schopni a co jsme schopni udělat pro to, aby se naplnily naše sny.“ Je to hra o nástrahách, které čekají především, ale nejen na mladé lidi. To všechno je skvěle zahráné, včetně závěrečné proměny postav, propracované až do proměny kostýmů. Pro mne osobně tohle představení patří k tomu nejlepšímu, co jsem letos v Ostravě viděla,“ prohlásila pro Ostravan.cz. Aréna vzbudila pozornost také Ibsenovými **Přízraky** v režii Petera Gábora, které v Divadelních novinách popsala Marcela Magdová: „Přítomnost Ibsenových Přízraků na repertoáru Komorní scény Arény jen potvrzuje dramaturgické i tematické směřování divadla, které se rádo noří do komplikované psychologie a líbje si v bezvýchodných situacích. Ty ostatně

KLUB OUTSIDERŮ

MACBETH

BÍLÝ MUŽ A RUDÁ TVÁŘ

VEČEŘE

místní herci zvládají na výbornou. Obsazení Alena Sasínová-Polarczyk, heroína souboru, ostřílený Albert Čuba a rétoricky precizní Jan Fišar, který si odskočil z NDM, bylo příslibem poctivé dávky slz a utrpení. Nakonec došlo i na decentní erotiku – Zuzana Truplová coby Regina necudně odhaluje krajkové podvazky, aby se pokusila neúspěšně svést nejprve pastora Manderse a záhy geneticky zatíženého mladého pána Osvalda Alvinga. Ve volných chvílích ostatně pózuje na „hanbatých fotografiích“, moderním vynálezu, kterým je zaujat i Osvald.“

Nabídka činohry Národního divadla moravskoslezského byla svými pěti tituly v rámci festivalu nejpočetnější, ale – kromě standardního průměru, mezi který bylo možné zahrnout tituly **Za vodou (Dokud nás smrt...)** v režii Štěpána Pácla či **Večeře** (r. Peter Gábor) – vynikla vlastně jen jedním výraznějším scénickým počinem. Tím se stala inscenace **Podivný případ se psem**, kterou v komorním prostoru zkušebny Divadla Antonína Dvořáka nastudoval Janusz Klimsza. Příběh autistického chlapce Christophera nadchnul např. Marcelu Magdovou (Divadelní noviny), která poznamenala: „S jednoduchostí divadelního znaku pracuje i scénografie. Zelené bedýnky vedle jednotlivých židlí nejprve slouží k uložení rekvizit, v druhé části se stávají nástupním ostrůvkem, bankomatem i vlakem. Jednoduché řešení dává prostor textu a pochopitelně i herecké akci. A je na co se dívat. V roli autisty Christophera exceluje Robert Finta, herci se po dvou minutách představení řine pot z čela – a to nemá dvojité kožich a beranici... Zahanbení nezůstali ani ostatní – především představitel otce Eda charismatický František Strnad a Lada Bělašková – iniciátorka terapie, učitelka a průvodkyně příběhem Siobhan. Při poslední otázce adresované právě jí: Znamená to, že už zvládnú všechno, Siobhan?, ukápla slza nejednomu divákovi. Zatím jednoznačný emoční vrchol festivalu.“

Zdá se tedy, že OST-RA-VAR svými osmnáctinami konečně dospěl k jisté vyrovnanosti a programová nabídka obavy z jeho případného zániku rozhodně zažehnala.

19. ročník

25. – 29. 11. 2015

OSIŘELÝ ZÁPAD

NĚCO ZA NĚCO

LESÍK

SLYŠENÍ

19. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 25. listopadu 2015

- 10:00 Stará aréna
Curzio Malaparte, Pavel Gejguš: **DÍVKY ZE SOROK**
režie: Pavel Gejguš
- 13:30 Komorní scéna Aréna
Werner Schwab: **LIDUMOR ANEB MÁ JÁTRA BEZE SMYSLU**
režie: Janusz Klimsza
- 16:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Felicja Zeller: **ROZHOVORY S ASTRONAUTY**
režie: Ondřej Elbel
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče – Márnice
Václav Havel: **AUDIENCE**
režie: Štěpán Pácl a kol.
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Ivan Buraj, Marek Pivovar, Dagmar Radová: **ODSUN!!!**
režie: Ivan Buraj
- 21:30 Komorní scéna Aréna
William Shakespeare: **NĚCO ZA NĚCO**
režie: Ivan Krejčí

čtvrtek 26. listopadu 2015

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Felicja Zeller: **ROZHOVORY S ASTRONAUTY**
režie: Ondřej Elbel
- 10:00 Stará aréna
Curzio Malaparte, Pavel Gejguš: **DÍVKY ZE SOROK**
režie: Pavel Gejguš
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Tomáš Vůjtek: **SLYŠENÍ**
režie: Ivan Krejčí
- 16:00 Divadlo Petra Bezruče
Jan Kraus: **NAHNILIČKO**
režie: Janka Ryšánek Schmiedtová
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Christopher Marlowe: **DOKTOR FAUSTUS**
režie: Pavel Khék

- 21:30 Bílé divadlo ve Staré aréně || off program
NĚKDE NĚCO
režie: Bílé divadlo
- 21:30 Absintový klub Les || off program
Tomáš Vůjtek: **SPOLU**
režie: Tomáš Vůjtek

pátek 27. listopadu 2015

- 10:00 Komorní scéna Aréna
Bertolt Brecht: **BAAL**
režie: David Šiktanc
- 10:00 Stará aréna || off program
Sławomir Mrożek: **KOUZELNÁ NOC**
režie: Miroslava Georgievová
- 14:00–16:00 Komorní scéna Aréna
TEMATICKÝ SEMINÁŘ: O DIVADELNÍ KRITICE
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Jesper Halle: **LESÍK**
režie: Victoria Meirik
- 21:30 Divadlo Petra Bezruče
Martin McDonagh: **OSIŘELÝ ZÁPAD**
režie: Janka Ryšánek Schmiedtová

sobota 28. listopadu 2015

- 9:30–14:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Divadlo Petra Bezruče
Josef Škvorecký: **ZBABĚLCI**
režie: Filip Nuckolls
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Francis Scott Fitzgerald, Rebekka Kricheldorf: **VELKÝ GATSBY**
režie: Peter Gábor
- 21:30 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 29. listopadu 2015

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

CHUTNÝ A DOBŘE VYZRÁLÝ ROČNÍK

Za devatenáct let svého konání se festival činoherních divadel OST-RA-VAR vyprofiloval do stabilně fungující přehlídky, jejíž organizátoři ale neusínají na vavřínech a každým rokem se snaží přinášet drobné či výraznější novinky. Tou nejzásadnější byla v roce 2015 účast další, čím dál tím častěji se prosazující, ostravské scény Stará aréna. „*Ze Staré arény se pozvolným procesem stává profesionální divadlo, a proto se zúčastní jednou inscenací, která se stane také předmětem rozboru na seminářích. Druhou inscenací tohoto divadla uvidí diváci v off-programu, který je další novinkou přehlídky,*“ řekl jeden ze zakladatelů festivalu a dramaturg činohry Národního divadla moravskoslezského Marek Pivovar. Festival pak v pěti dnech nabídl celkem patnáct titulů hlavního menu a výrazně posílil také právě doprovodný „off“ program – a to o nabídce inscenací zajímavých ostravských nezávislých scén. Ze strany organizátorů bylo opět velmi odvážné, že do dramaturgické skladby OST-RA-VARu nezařazovali jen tzv. top inscenace, tedy ty na první pohled úspěšné a vysoce ceněné kritikou, ale i tituly běžného provozního rázu, což návštěvníkům festivalu opět umožnilo vytvořit si co nejkomplexnější obraz o podobách ostravského divadelního fenoménu.

Důležitou změny se objevily v organizaci debatních seminářů, do nichž pořadatelé zapojili nově více divadelníků a dalších odborníků. „*Slibujeme si od toho, že debaty tak získají zpět svěžest a jiskru, jichž se v posledních ročnících pohříchu nedostávalo,*“ zmínil Marek Pivovar. Celková koncepce pak navázala na loňský zdařilý model. První, tematický seminář se zabýval posláním kritiky a také jejím aktuálním stavem a aktivně se jej zúčastnili zástupci ze zemí visegrádské čtyřky (kromě tradičních domácích a slovenských hostů přijeli tentokrát i Poláci a Maďaři). Další dvě tradičně pojatá kritická setkání se pak věnovala obvyklé analýze uváděných titulů. „*Je to občas jalové, jindy bolavé (zvláště pro přítomné tvůrce inscenací), ale nelze těmto debatám upřít živou bezprostřednost aktuální kritické reakce, mnohdy byly v minulosti dokonce zábavnější. Letos byly už podruhé dva velké kritické maratony doplněny dalším živým, kontroverzním seminářem tematickým (týkal se úrovně současné kritiky u nás*

i v sousedních zemích a nevyzněl moc optimisticky; už proto ne, že ač mohutně vyzývání k reakci, z přítomných studentů, popř. začínajících kritiků tradičně mlčí jak zařezaní právě ti, kteří pak ve zpravodaji či jiných médiích dodatečně pláčou nad úrovní debaty, v níž prý nezaznělo a mělo zaznít to či ono),“ poznamenal k letošním diskusím Vladimír Just v Lidových novinách.

Festivalový zpravodaj vydávaný pod názvem Ost-ra-war! (opětovně pod velením Martina Macháčka) se letos vydal poněkud bojovněji na válečné stezky plné kritických přestřelek. Jeho úroveň – stejně jako vzrůstající zapojení studentů do diskusí – pak neopomněl pochválit v internetovém deníku Ostravan.cz publicista Ladislav Vrchovský: „*V tištěném festivalovém zpravodaji byly letos k vidění zajímavé příspěvky z pera přítomných studentů. Také jejich úroveň opět stoupá, a to je po poněkud hubených několika předchozích letech potěšující. Stoupá i úroveň jednotlivých studentských referátů, a tím posílila naději, že budoucnost české divadelní kritiky je slibná.*“

Program ve znamení varování i (vy)slyšení

Pokud jde o neúspěšnějšího „účastníka“ 19. ročníku OST-RA-VARu, stala se jím zcela jasně Komorní scéna Aréna. To stvrdil v hodnocení v Divadelních novinách kritik Josef Mlejnek: „*Aréna měla na Ostravaru čtyřnásobné zastoupení, přičemž Výjtkovo Slyšení a Shakespearovo Něco za něco v režii Ivana Krejčího představovaly nejen festivalové vrcholy, ale patří zjevně k tomu nejlepšimu, co se letos urodilo na českých divadelních scénách.*“ Oba tituly pak v Lidových novinách nadšeně ocenil teatrolog Vladimír Just: „*Ve Slyšení Marek Císovský v roli Eichmanna exceloval nejen, jak se mnozí rozplývali, pouhou nápodobou svého předobrazu (to by bylo sakra málo), ale především svým názorem na něj: ve své přesné studii pokročilá fachiocie ukázal, do jakých pekel vedou takzvané „dobré úmysly“ (dodejme každého) pilného úředníka a slouhy moci, neptá-li se po smyslu své práce. Že úspěch Arény – ani trvalá aktuálnost tématu, které bych nazval nenápadný zrod totalitarismu – nebyly náhodné, dokázalo*

i Krejčího jevištní přečtení relativně málo hrané Shakespearovy komedie Veta za vetu. Pod názvem Něco za něco tu rozehráli téma zneužití moci kromě standardně skvělého Cisovského, Alberta Čuby, Pavly Dostálové či Aleny Sasínové i mladší členové souboru (Štěpán Kozub ve znamenité „dvojroli“ knížete a mnicha, Petr Panzenberger v roli Kata aj.)“ Přesah **Slyšení** zdůraznil též i kritik Marek Lollok ve stati „Zaostřeno na herce“ v časopise Svět a divadlo: „Kromě velmi dobrých hereckých výkonů (s Markem Cisovským v čele) je nejvýraznější kvalitou inscenace silná atmosféra. Podílí se na ní řada dalších faktorů: autentickým tématem počínaje a morálním (nikoli moralizujícím) poselstvím korunovaným závěrečným monologem kouřícího Eichmanna zřejmě nekonče. Jeho klidně pronášený komentář ke společnosti prostoupené xenofobií a nenávistí s výmluvnou tečkou ve slovech „Stále to trvá“ vyznívá v dnešním kontextu téměř prorocky.“

Ke kladům přehledky letos vydatně přispělo i spolupřádající Národní divadlo moravskoslezské – a to zejména svou náročnou, odvažnou dramaturgií (Felicia Zeller, Christopher Marlowe, Rebekka Kricheldorf, Ivan Buraj aj.), také i velmi solidním zpracováním inscenací bez výraznějších propadů. Tentokrát se dostalo nejpriznivějšího přijetí titulu norského autora Jespera Halleho **Lesík** v režii hostující Victorie Meirik. Za svůj největší zážitek festivalu inscenaci na diskusním semináři označil např. kritik Michal Zahálka a Pavla Bergmannová ji v Divadelním panoramatu Českého rozhlasu Vltava charakterizoval následně: „Projekt **Lesík** se nebojí vstoupit do měšťanského divadla s kontroverzním tématem zneužívání dětí a zároveň ho zpracovává prostředky, které vyžadují výrazné zapojení diváka, přičemž velmi výraznou roli zde hraje opět výtvarná složka.“

Výraznější kvalitativní propad poněkud nečekaně a k překvapení všech zúčastněných prodělalo Divadlo Petra Bezruče. Zvětralá Krausova hra **Nahniličko** (režie Janka Ryšánek Schmiedtová) napsaná skoro před čtvrt stoletím i zploštělá dramaturgie Škvoreckého **Zbabělců** v režii Filipa Nuckollse naznačily určitou nestabilitu scény, kterou pravděpodobně ovlivnily rychlé výměny uměleckých šéfů v nedávné době. Za nejzdařilejší opus nabídky „Bezručů“ bylo možné označit

ROZHOVORY S ASTRONAUTY

BAAL

LIDUMOR ANEB MÁ JÁTRA BEZE SMYSLU

AUDIENCE

McDonaghův **Osiřelý západ** režirovaný Jankou Ryšánek Schmiedtovou. „Žabomyši, ba přímo komáromuší hádky obou bratří Connorů vyhrocované až na vražednou hranu zajišťují v podání Lukáše Melníka a Ondřeje Bretta potřebné napětí. Irské geny nezapře ani otec Welsh (citlivě a jemně ironicky pojednaný Dušanem Urbanem), ale bojuje s nimi. Synge by jej asi nenechal zemřít dobrovolnou smrtí, ale i v ní je něco jako svatost pojatá na specifický irský způsob,“ zhodnotil povedenou inscenaci Josef Mlejnek v Divadelních novinách.

K příjemným překvapením letošního ročníku patřila i účast Staré arény. „Představení *Dívky ze Sorok* (na motivy povídek Curzia Malaparteho zdramatizoval režisér Pavel Gejguš) sálalo energií, obdivuhodná byla jeho metaforičnost (základním materiálem je obnažené lidské tělo), empatie i vhléd dnešních dvacetiletých do nelehké situace slušného člověka, vrženého do neslušné doby (což byla situace samotného Malaparteho, vrženého Mussoliniho režimem do pekla východní fronty),“ nadšeně poznamenal v Lidových novinách Vladimír Just, který neopomenul vyzdvihnout také nezávislý projekt prezentovaný v off-programu – titul **Spolu** Absintového klubu Les. Ten napsal a režisoval ostravský dramaturg a dramatik Tomáš Vůjtek a jeho „*důmyslná two-woman show*“ pak zaujala rovněž kritika Josefa Mlejnkna v Divadelních novinách: „*Mladé herečky Pavla Gajdošíková a Zuzana Truplová dokázaly udržet nasazené tempo a podařilo se jim oběma herečkám (Adině Mandlové a Lidě Baarové – pozn. autorky) dostat pod kůži. A také poodhalit cip dějin, které prošly nejen kolem nich, ale také se pěkně prošly po nich.*“

Příští ročník OST-RA-VARu bude jubilejní, dvacátý! Nezbyvá, než se na něj těšit a přát si, nechť se vydaří!

20. ročník

7. - 11. 12. 2016

LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE

FLIGNY, KOKS A FACHMANI

HOSTINEC U KAMENNÉHO STOLU

DIVOKÁ KACHNA

20. ROČNÍK FESTIVALU OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

středa 7. prosince 2016

- 10:30 Cooltour || off program
Dagmar Rádová & kol.: **STUDIE TITUS (CO NÁS ŽERE)**
režie: Barbara Herz
- 13:00 Komorní scéna Aréna
Ladislav Klíma: **LIDSKÁ TRAGIKOMEDIE**
režie: Ivan Krejčí
- 16:30 Divadlo Petra Bezruče
Mohamed Rouabhi: **FLIGNY, KOKS A FACHMANI**
režie: Eduard Kudláč
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
Karel Poláček, Arnošt Goldflam: **HOSTINEC U KAMENNÉHO STOLU**
režie: Tomáš Jirman
- 22:00 Komorní scéna Aréna
Henrik Ibsen: **DIVOKÁ KACHNA**
režie: David Šiktanc

čtvrtek 8. prosince 2016

- 10:00 Divadlo Petra Bezruče
Friedrich Schiller: **ÚKLADY A LÁSKA**
režie: Mikołáš Tyc
- 13:30 Komorní scéna Aréna
Urs Widmer: **TOP DOGS**
režie: Grzegorz Kempinsky
- 15:00 Bílá holubice v Divadle loutek Ostrava || off program
CIRKUS
režie: Gabriela Krečmerová
- 16:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Marius von Mayenburg: **MUČEDNÍK**
režie: Janusz Klimsza
- 16:30 Stará aréna
HŘEBY V HLAVĚ
režie: Pavel Gejguš
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Alfred Jarry: **KRÁL UBU**
režie: Jan Frič
- 21:00 Divadlo Petra Bezruče
William Shakespeare: **RICHARD III.**
režie: Janka Ryšánek Schmiedtová

pátek 9. prosince 2016

- 10:00 NDM | Zkušebna Divadla Antonína Dvořáka
Marius von Mayenburg: **MUČEDNÍK**
režie: Janusz Klimsza
- 10:30 Komorní scéna Aréna
Boris Vian: **BUDOVATELÉ ŘÍŠE**
režie: Vojtěch Štěpánek
- 12:00 Stará aréna || off program
Ivan Vyskočil: **HAPRDÁNS neboli HAMLET PRINC DÁNSKÝ**
režie: Tomáš Jirman & kol.
- 14:30–16:30 Komorní scéna Aréna
TEMATICKÝ SEMINÁŘ
- 18:30 NDM | Divadlo Antonína Dvořáka
Pavel Vilíkuvský, Miro Dacho:
DENÍK MÉHO OTCE ANEB PŘÍBĚH OPRAVDICKÉHO ČLOVĚKA
režie: Lukáš Brutovský
- 21:30 Stará aréna
Eurípidés: **ELEKTRA**
režie: Pavel Gejguš
- 21:30 Klub Les || off program
Tomáš Vůjtek:
ARLECCHINO MAGNIFICO ANEB ŠTASTNÁ ISABELLA
režie: Tomáš Vůjtek

sobota 10. prosince 2016

- 9:30–14:30 Divadelní klub Divadla Petra Bezruče
1. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ
- 15:00 Divadlo Petra Bezruče
Ladislav Fuks: **SPALOVAČ MRTVOL**
režie: Jakub Nvota
- 18:30 NDM | Divadlo Jiřího Myrona
William Shakespeare: **VESELÉ PANIČKY WINDSORSKÉ**
režie: Peter Gábor
- 21:45 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
SPOLEČENSKÉ SETKÁNÍ

neděle 11. prosince 2016

- 10:00–12:00 NDM | Divadelní klub Divadla Jiřího Myrona
2. ROZBOROVÝ SEMINÁŘ

ÚKLADY A LÁSKA

MUČEDNÍK

HŘEBY V HLAVĚ

TOP DOGS

BUDOVATELÉ ŘÍŠE

KRÁL UBU

DENÍK MÉHO OTCE ANEB PŘÍBĚH OPRÁVDICKÉHO ČLOVĚKA

RICHARD III.

VESELÉ PANÍČKY WINDSORSKÉ

SPALOVAČ MŤTVOL

STUDIE TITUS (CO NÁS ŽERE)

OST-RA-VAR

v ohlasech

VZPOMÍNKY A NEVZPOMÍNKY NA DVACET OST-RA-VARŮ

Vladimír Just

Paměť je věc ošidná, potměšilá a škodolibá, často vyplaví ve vzpomínce jen pitomosti, nesmysly a bagately, přičemž věci podstatné zahodí do orwellovské černé „díry zapomnění“. Ale přesto vím, že některé zážitky nezapomenu už nikdy. A k těm patří mých dvacet Ostravarů. Není nás, bájných starců pamětníků od Pijávy, už moc, vymíráme, řídíme, blbneme a zapomínáme, málokdo si pamatuje ještě časy, kdy se Ostravar tak vůbec nejmenoval, nejdřív to bylo a je jen pivo, pak festivalový zpravodaj, a teprve po několika ročnících se z podniku s nezajímavým názvem „Festival ostravských činoherních divadel“ vyklubal dnešní název, který už je mezi festivaly čímsi jako značkovým „pozdním sběrem“ či „výběrem z hroznů“ mezi zaměnitelnými stolními víny. S vínem má festival společného i to, že ne každý ročník se povede a některé mají i po letech určitou trpkou dochuť, lidově řečeno „ocas“. Ta „výběrovost“ nesoutěžní přehlídky ostravských činoherních (ale i alternativních, pohybových, kabaretních, donedávna i loutkových) divadel je dána jedinečnou možností festivalové sebereflexe sebe sama.

I.

Festival se stal setkáním studentů a pedagogů prakticky všech stávajících českých a slovenských vysokých škol, jež se teoreticky i prakticky zabývají divadlem (v posledních letech se aktivně zúčastňují i odborníci z Polska a Maďarska). A tak tím nejcharakterističtějším – a dodejme, nekontroverznějším – specifikem, kterým se OST-RA-VAR liší nejen od velkých přehlídek typu Plzeň nebo Hradec, ale i od obdobných podniků regionálních, je důkladná kritická reflexe, již jsou podrobeny bez výjimky i bez milosti všechny uváděné inscenace na proslulých kritických seminářích, v nichž na úvod tu od nepaměti promlouvá zpravidla student a pak pedagog nebo

pozvaný kritik (a leckterý zde promlouvající student se během těch dvaceti ročníků propracoval do té druhé role). Je to občas jalové, občas bolavé (zvláště pro přítomné tvůrce inscenací), ale nelze těmto debatám většinou upřít živou bezprostřednost aktuální kritické reakce – „teď a tady“. U výjimečných ročníků se stávalo, že byly v minulosti dokonce semináře zábavnější než předvedené inscenace.

Několikrát se velké kritické maratony ještě rozšířily i o další kontroverzní disciplínu – o velký „tematický seminář“ (ať už se týkal divadelního prostoru, alternativního divadla nebo úrovně současné kritiky u nás i v sousedních zemích). Někdy tyto tematicky sevřenější akce nevyznívají dvakrát optimisticky; už proto ne, že na nich opět řečnivávají převážně bájní starci pamětníci a přítomní studenti, popř. začínající kritikusové, ač mohutně vyzývání k okamžité reakci, mlčí jak zařezaní. A z nich nejvíc ti, kteří při nočních ostravských pařbách, stejně legendárních jako ty odpolední či dopolední seriózní semináře, pak třeba hned druhý den ve zpravodaji, a ještě do třetice po návratu do Prahy, Brna či Bratislavy na různých portálech dodatečně srší zdravou bojovností, s pozdní statečností stínají odvážně různé pomazané hlavy. Popřípadě zpětně bědují nad úrovní ostravských debat, v nichž prý nezapomíná, co mělo zazníť, a zní, co nemělo, neprobírá se to či ono, aniž se ti sami notoričtí mlčochové nebo mlčošky pokouší na místě s tím něco udělat (popř. se pláče nad ničením sebevědomí – myslel jsem si vždycky, že touto zvýšenou citlivostí na kritiku jsou – pochopitelně!!!! – obdařeni ti, co nosí, a na maratonech typu Ostravaru dokonce i 2x, 3x denně, kůži na trh, tj. herci, a ejhle, oni i sami klubající se kritici jsou na kritiku kritiky maloryse alergičtí). V tomto směru nikdy nezapomenu na některé velkorysé ostravské herecké bardy prvních ročníků, kteří se už bohužel na ostravské hemžení dívají z hereckého nebe, například na zesnulého Jana Filipa – skvělého Ivana Zachedrinského z objevné a jak se stále víc ukazuje prozíravé Klimszovy **Lásky na Krymu** (1999), s nímž jsem se mohl už před dvaceti lety já, ostravský divák-cucák-zelenáč, dlouho do noci bavit

nejen o divadle, hercích i kritice, ale taky jako s šumavským rodákem o tehdejším tunelu na dřevo jménem Národní park.

II.

Nejstarší vzpomínka? Píše se rok 1996, přítel J. P. Kříž mě veze do Ostravy autem a před budovou se bodře objímá s mladým nenápadným drobným mužem bystrých, jakoby ironicky sešikmených očí, trochu podobným (aspoň mi to tak tehdy připadalo) Zdeňkovi Potužilovi, a představuje mě: tohle je Vladimír, píše o kabaretu, a tohle je **Tomáš Jirman**, který má na svědomí jeden z nejlepších současných kabaretů v Česku, jmenuje se to **Průběžná O(s)trava krve**, už jsem to, Vladimíre, viděl a ty to musíš vidět taky, to se ti bude ohromně líbit! Tuhle větu nenávidím, v devíti případech z deseti mi signalizuje už dopředu průšvih a prudké zklamání (kterým nechci nikdy zklamat naděje druhých do mne vkládané, a tak si to zklamání nechávám pro sebe, což mě jako kritika hněte ze všeho nejvíce). Jenže tentokrát se konala ta jedna výjimka z deseti a já viděl ve „staré Aréně“ úžasné divadlo, dílem s herci z ostravského Národního (kromě Jirmanova **Tereza Bebarová** a později **Apolena Veldová**), a dílem s herci z té mně dosud neznámé Arény (herci, které mi už navždy Ostravar objevil a jimž jsem letos tudíž nemohl nevěnovat delší jubilejní stať). Divadlo úžasné nejen proto, že zapojilo i naše zkomolená kritická jména do představení, že bylo opravdu a doslova „teď a tady“, že nebylo odvozené, že bylo jako každý dobrý kabaretní opus odněkud, rostlo nepřenositelně z drsné domácí půdy (harmonika a pan Matušinský!) a přitom mířilo přenosně i na mě jako Pražáka, totiž na celou tu dobu raného divokého kapitalismu, kdy – jak pravil pozdější Prezident Osvoboditel Tunelářů – „transformační náklady byly nenulové“ (tento Klausův geniální opis loupeží za bílého dne je na Nobelovu cenu za literaturu). A uplyne nějakých patnáct let a tentýž Jirman opět s malým hereckým ansámblem, opět dílem z bardů Národního divadla (**Jan**

Fišar) včetně někdejších herců Arény (**Renáta Klemensová**), vytvořil znovu, tentokrát v prostředí litych debat i nočních pařeb v klubu Divadla Jiřího Myrona, proměněného v opilý moskevský vagón, malý zázrak na pomezí komorní činohry a kabaretu – **Moskva** → **Petušky** podle Venedikta Jerofejeva. Je těch zážitků, co nevymizí z paměti, víc – bezručovský **Idiot** s Kalužou, Lichým a Lucií Žáčkovou (o její Nastasje Filipovně se mi dodnes zdává a ani nejstupidnější TV seriály mi její velké ostravské Výkony nemohou vymazat, což se týká i obou výše jmenovaných). Dále: nejen Taboriho, ale hlavně Polákův **Mein Kampf**, oba arénní **Višňové sady**, ten dávný z prvního ročníku festivalu, i ten pozdější v „nové“ Aréně, a samozřejmě i – víc Lipusova než Hrubínova – **Romance pro křídlovku** (na níž člověk na dvě hodiny zapomněl, že se ocitl v nehostinném Myronovi). Říká-li Václav Havel, že dílo má být chytřejší než autor, tak tady se mi zdála inscenace chytřejší než prostor a chytřejší než všichni zúčastnění včetně básníka. Celek byl prostě víc než pouhý mechanický součet částí. A poté, co jsem mohl porovnávat tytéž tituly „po ostravsku“ a „po pražsku“, co jsem například viděl v tomtéž týdnu i předpotopní inscenaci téže Hrubínovy „Křídlovky“ v pražském Národním (totéž se mi pak stalo s Dürrenmattovou **Návštěvou staré dámy** v NDM – tentokrát jsem za ostravským zážitkem s **Veronikou Forejtovou** zděšen prchal z Vinohrad), poté, co jsem viděl, jak geniálně lze jevištně vyžrát díky Mikuláškově (a Davidu Viktorovi) nad těžkým Camusovým **Caligulou** i nad Ibsenovou **Hedou Gablerovou** (s nezapomenutelnou Gabrielou Mikulkovou), jak lze vítězit nikoli pasivním setkáním, nýbrž utkáním s prostorem i nad nehostinným Myronem (**Krvavá svatba**, **Konec masopustu**, **Jenůfa**), právě tato srovnání téhož v Praze (Brně, Plzni, Liberci) a v Ostravě ze mne udělala už doživotně, v Praze už málem profláklého, fandu ostravského divadla jako celku. I za to vděčím vstupní bráně Ostravaru!

UŽ OD ZAČÁTKU...

Jan Kerbr

Na podzim roku 1996 jsem se v Krakově po představení milánského Piccolo Teatro (italští herci na zdejší mezinárodní přehlídce hráli dvě Brechtovy „naučné“ aktovky) potkal s ostravskými divadelníky, konkrétně s Jurajem Deákem, Radovanem Lipusem, Tomášem Jirmanem, Markem Pivovarem a dámskou ozdobou tehdejšího výsadku Alicí Taussikovou. Ti mi nad sklenkou vyprávěli o tom, jak hodlají založit přehlídku ostravských divadel, nahuštěnou po několika inscenacích denně do necelého týdne, mimo jiné i proto, aby líní pražští kritikové měli ostravskou tvorbu takřikajíc „ve výhodném balení“. I mně byla vyčtena liknavost, byť jsem se mezi profesionálními divadelními publicisty pohyboval teprve druhým rokem. Rád zde ovšem podotýkám, že ono posezení se stalo prologem mnoha krásných chvil následně strávených v bytšm ocelovém srdci republiky, i toho, že se na přehlídku zdejších divadel, která později přijala název Ost-ra-var, vždycky těším. Chci níže připomenout festivalové zážitky, které významně obohatily a rozšířily mé vnímání divadelnictví v České republice, mnohé z nich patřily pak k počínům zásadním.

Hned v roce 1997 se mi zdejší tři činohry – Národní divadla moravskoslezského, Divadla Petra Bezruče a Komorní scény Aréna – představily sympatickými inscenacemi. Ona největší scéna, tedy NDM, možná trochu paradoxně muzikálem, slavným **Šumařem na střeše** (režisér Juraj Deák ho pak v přibližně stejném divadelním aranžmá inscenoval i na pražské Fidlovačce) s nezapomenutelným Janem Filipem v roli Tovjeho. „Bezruči“ zaujali Janíkovou inscenací Albeeho hry **Tři velké ženy** a Aréna mladistvě rozdováděnou verzí (alespoň co se vnějšího rámce, evokujícího jakýsi piknik, týče) Máchova **Máje** v režii Tomáše Jirmana, herce „od konkurence“ z NDM. U fenoménu interpretačních i tvůrčích výpůjček bych se rád alespoň krátce zastavil. Během dlouhé doby, co už do Ostravy jezdím,

jsem zde mnohokrát viděl vhodné obsazování rolí interprety ze sousedských divadel. Dnes už je to běžné i v Praze či Brně, ale pokud mě paměť neklame, v Ostravě se tak dělo mnohem dříve a vždy i jaksi samozřejmě.

O rok později pak rozvířila dosud relativně poklidné vody čechovovských interpretací ukrajinská režisérka Oxana Meleškina Smilková. Její **Strýček Váňa** v Národním divadle moravskoslezském překvapil výrazně dusnou atmosférou (scénografie i zvuková stopa jako by evokovaly horkou džungli), která nijak nešla proti klasikově sondě do pocitů zmarněných existencí. Pamatuji si i na výrazné herecké kreace Tomáše Jirmana, Jana Fišara či Terezy Bebarové v této pozoruhodné inscenaci.

V roce 1999 mě zaujaly především dva tituly první ostravské scény, Dürrenmattova **Návštěva staré dámy** se suverénní Veronikou Forejtovou v titulní roli a v režii Zdeňka Kaloče, a pak především Lipusova a Pivovarova **Romance pro křídlovku** podle Františka Hrubína, jejíž snový půvab podpořil scénograf Petr Matásek tím, že umístil publikum na pomyslný „kolotoč“, odkud pak mohlo za pohybu nahlížet na ryzí autenticitu výkonů Jany Bernáškové a Vladimíra Poláka v rolích páru okouzleného vzájemným propuknutím mladistvého citu, neméně také Milana Šulce, který ztvárnil subtilní a přitom moudré odcházení hrdinova dědečka.

V posledním roce 20. století mě na Ost-ra-varu svými inscenacemi nadchlo Divadlo Petra Bezruče, především **Hamletem** v režii překladatele Jiřího Joska, tvarem sice do jisté míry tradičním, ale jiskřícím hereckými výkony: „zjevením“ mladického a absolutně přesvědčivého Richarda Krajča v titulní roli, ale také Norbertem Lichým jako Claudiem a Kateřinou Krejčí coby Gertrudou; nezapomenuti ani na noblesní Miluši Hradskou jako představitelku zralé herečky pronášející pověstnou repliku o divadle jako nastaveném zrcadle. V režii André Hübnera-Ochodla prezentovali „Bezruči“ rovněž hru Agnieszky Osiecké **Vlci**, inspirovanou

prózou I. B. Singera (z herecky vyrovnané inscenace mi v paměti nejvíce utkvěla Alena Sasínová-Polarczyk, též Kostas Zerdaloglu). Národní divadlo zaujalo smělym dramaturgickým tahem, účtyhodnou inscenací Janusze Klimszy, který nastudoval nesnadnou hru Sławomira Mrożka **Láska na Krymu** (konalo se pak bohužel ještě méně repríz, než na kolik by vzhledem k náročnosti díla diváci dorazili, a to kvůli tragickému úmrtí Jana Filipa, představitele hlavní role).

Nejsilnější prožitky prvního Ost-ra-varu v novém tisíciletí pro mě představovaly Deákovy (a Čechovovy) **Tři sestry** v Národním a Slobodziankův **Prorok Ilija** v režii Janusze Klimszy v Aréně. V nápaditě inscenované klasice s „titulním“ trojhvězdním Anna Cónová, Apolena Veldová, Jana Bernášková se v plné síle projevil režisérský um Juraje Deáka, Janusz Klimsza zase přesvědčil o empatii a hlubokém vhledu do současné polské dramatiky a jejích specifik. Patrně stále aktuální téma o slepé víře davu v někoho, jemuž se statutu výjimečnosti dostalo náhodou a vlastně omylem, zprostředkoval režisér se syrovou naléhavostí.

V roce 2002 mě o návštěvu ostravské přehlídky připravila viróza, zato hned v roce následujícím mě obcerstvily a povzbudily zážitky velice silné. Stáli za nimi tentokrát režiséři „přespolní“. Sergej Fedotov se blýskl jak Bulgakovovým **Psím srdcem** v Aréně, tak adaptací Dostojevského **Idiota** u „Bezručů“. Na tamní scéně nastudoval také polský režisér Andrzej Celiński hru svého krajana Domana Nowakowského **Ústa Micka Jaggera**. Tyto tři inscenace hodně znamenaly pro zviditelnění ostravského divadla, byly z toho vavřiny v Cenách Alfréda Radoka i pozvání na prestižní mezinárodní festival v Plzni, s účtou se začalo hovořit o hercích Lucii Žáčkové, Norbertu Lichém (hráli v *Idiotovi*) a Michalu Čapkovi (hlavní part v *Psím srdci*). Ústa Micka Jaggera překvapila mimo jiné poznáním, že Janusz Klimsza není jen špičkový režisér, ale také velmi dobrý herec.

Z nabídky Ost-ra-varu 2004 jsem si jako nejvýznamnější inscenace poznamenal

bezručovské **Cinzano** a Camusova **Caligulu** v Národním. V prvním případě text ruské autorky Ludmily Petruševské nastudoval stálý spolupracovník ostravských divadel, režisér André Hübner-Ochodlo (muž s komplikovanými národnostními kořeny), mezi kvalitními hereckými kreacemi upoutal Filip Čapka, který později (na rozdíl od svého bratra, „arénovského“ Michala) odjel dělat divadlo do Prahy. Camusova *Caliguly* se ve smělé a účinné interpretaci ujal k hvězdné dráze teprve se hotovíci Jan Mikulášek, jehož muzikálnost i muzikalita mu zavelely zabudovat do finále hry jeden ze šansonů Hany Hegerové (a fungovalo to náramně!), těšili jsme se při tomto znepokojivém jevištním díle z výkonů Anny Cónové, Davida Viktory a Honzy Hájka.

Posledně jmenovaný se pak stal hvězdou přehlídky v následujícím roce, a to především v inscenaci hry George Taboriho **Můj boj**, jednom z mých nejsilnějších divadelních zážitků vůbec. Režisér Juraj Deák nazkoušel tuto ironickou tragikomedii o „zrání“ mladého Hitlera s herci zdejšího Národního ve studiovém prostoru, Hájkův výkon v roli židovského Hitlerova spolubydlice Šloma z vídeňské ubytovny byl pak bez nadsázky hvězdný (myslím, že ho Honza dosud nepřekonal, a to ani v pozdějších, byť účtyhodných kreacích v prestižních pražských angažmá v Národním divadle, Činoherním klubu či na Zábradlí). Pochvalně připomenout je však třeba i další protagonisty: Veroniku Forejtovou, Kateřinu Vainarovou, Vladimíra Poláka (Hitler!) či Jiřího Sedláčka. Hájek vynikl i v Brechtově a Weillově **Žebrácké opeře** jako Mackie, inscenaci na jeviště Divadla Jiřího Myrona přivedl polský režisér Piotr Tomaszuk.

V roce 2006 mě potěšila Klimszova inscenace Gombrowiczovy **Svatby** v Aréně (s výborným Michalem Čapkou), Svatba se pak zúčastnila i prestižního mezinárodního festivalu v Plzni (stejně jako rok předtím již vzpomínaný *Můj boj*). Magickým, dnes už možná poněkud zapomínaným jevištním počinem byla

Pitínského inscenace dvou aktovek Jona Fosseho **Syn/Zima** u „Bezručů“, Národní divadlo zahrálo svěží a netradiční interpretací **Maryši** bratří Mrštíků v režii Michala Langa (s Gabrielou Mikulkovou v roli titulní a Zdeňkem Kašparem jako Lizalem) i Mikuláškovou adaptací Felliniho filmu **Sladký život** (s Hájkem v roli „Mastroianniho“).

O rok později se dle mého názoru na Ost-ra-varu nepředstavily inscenace zásadní, sympaticky však působily „obrazoborecké“ Mikuláškovy **Tři sestry** u „Bezručů“, také Enquistova **Noc tribádek** v režii Matěje Růžičky a Farrovy **Brýle Eltona Johna** nastudované Ivanem Krejčím (oboje v Aréně). Na příštím festivalu bodovala opět především Aréna, umělecký šéf Ivan Krejčí nazkoušel náročné Taboriho **Goldbergovské variace** a v hlavních rolích na sebe strhli oprávněnou pozornost René Šmotek a hostující Jan Fišar. Za umělecké úspěchy považují i další dva tituly téhož souboru, Shepardovo **Pohřbené dítě** v režii Janusze Klimszy a McDonaghova **Poručíka z Inishmoru**, kterého se souborem připravil Michal Lang. S přihlédnutím k obsahu uvedených jevištních děl nezbývá než konstatovat, že Aréna své publikum v dobrém slova smyslu nešetřila (a činí tak bohudík dodnes). A ovšem ještě nezapomenutelný **Oněgin** od „Bezručů“ v citlivé interpretaci Jana Mikuláška s Terezou Vilišovou a Tomášem Dastlíkem! Tuto inscenaci jsem měl možnost zhlédnout už pár měsíců před přehlídkou, na ní jsem si s radostí zážitek zopakoval.

Festival v roce 2009 přichystal čtyři inscenace, které považuji za v dané době zásadní v celorepublikovém kontextu. Radovanu Lipusovi se náramně vydařila Gombrowiczova **Yvonna** v Národním, se stejným souborem bodoval i Jan Mikulášek v uchvatně artistní Ibsenově **Hedě Gablerové**, týž režisér však také u „Bezručů“ předvedl v Nowrově **Noci bláznů**, že i z textu, který patrně nepatří ke špičce světové dramatiky, lze vydobýt vynikající inscenaci. A čtvrtým vrcholem pro mě

byl Františákův **Job** podle románu Josepha Rotha, taktéž u „Bezručů“. Na scénu shledání otce se synem po letech v podání Norberta Lichého a Lukáše Melníka nezapomenu asi nikdy.

Na dalším ročníku Ost-ra-varu pro mě k tomu nejlepšímu patřily Mikuláškův (a Sofoklův) **Oidipus** v Národním s Honzou Hájkem v titulní roli a Vůjtkova **Brenpartija** v Aréně, již režijující Janusz Klimsza spolu s herci vtiskl maximální autenticitu. Mrazivou Mikuláškovu verzi Orwellova románu **1984** (premiéru měla 25 let „po“, tedy 2009 v Divadle Petra Bezruče) s přesnými kreacemi Kateřiny Krejčí a Jana Vlase jsem zhlédl při jiné příležitosti, za úspěch ostravského divadla ji pochopitelně považuji.

V roce 2011 (s novým desetiletím) došlo k taktickému přesunu festivalu z počátku na konec kalendářního roku, včtyř by opravdu byla škoda nenabídnout před vyhlášováním kritických anket celoroční žěn (samotného mě mrzí, že jsem před lety již vzpomínanému Mému boji, zhlédnutému jaksi post festum, nemohl žádný hlas přidělit). Tomáš Jirman s kolegy herci (mezi jinými i s Januszem Klimszou) představil parádní opileckou a zároveň existenciální „jízdu“ **Moskva → Petušky** podle prózy Venědikta Jerofejeva, Peter Gábor byl úspěšný v malém prostoru Arény s komorním psychologickým hororem z dob morové epidemie **Blecha** od americké autorky Naomi Wallace a Ivan Rajmont blahé paměti nastudoval s herci Arény Schormovu dramatizaci Kafkova **Procesu** (s výborným Michalem Čapkou jako Josefem K.). Šlo o tři moje nejintenzivnější zážitky z tohoto pozdně podzimního Ost-ra-varu.

V následujícím roce mě z repertoáru Národního divadla moravskoslezského potěšily dvě inscenace tzv. lehčího žánru, slavná Wildeova konverzačka **Jak důležité je mít Filipa** v novém překladu Pavla Dominika a ve svěží režii Víta Vencla, taktéž půvabná variace na **Tři sestry** od Anny Saavedry nazvaná **Kuřáčky**

a nastudovaná Jankou Ryšánek-Schmiedtovou. V Divadle Petra Bezruče to pak byl **Správkař**, Malamudův román zdramatizovaný Arnoštem Goldflamem – v invenční režii Martina Františáka vynikl Dušan Urban v titulní roli. Na jevišti Arény znovu zajiskřila citlivost Janusze Klimszy pro neopakovatelnou atmosféru slezsko-polského pomezí a vznikla magická, žánrově těžko zařaditelná inscenace dvou aktovek polského, předčasně zesnulého autora Helmuta Kajzara **Chlív/Paternoster**. (Zásadní inscenaci **S nadějí, i bez ní** od Tomáše Vůjtky, sepsanou podle vzpomínek Josefy Slánské, režírovanou Ivanem Krejčím a se skvělou Alenou Sasínovou-Polarczyk, jsem neviděl na této přehlídce, ale při jiné příležitosti).

Ost-ra-var 2013 byl pro mě ve znamení **Ruské zavařeniny** Ludmily Ulické (v Aréně hru nastudoval Ivan Rajmont) a **Mého romantického příběhu**. Tuto komedii skotského dramatika D. C. Jacksona brilantně zrežíroval Daniel Špinar a v ústřední dvojici partnerů-nepartnerů excelovali Tereza Vilišová a Ondřej Brett (pro ni z toho byly několikanásobné vavříny ve výročních anketách). Skvělé Gogolovy **Hráče** z Arény v režii Ivana Krejčího a se suverénní kreací Alberta Čuby jako superpodvodníka Ichareva jsem zhlédl jindy (ne vždy se mi kvůli redakčním povinnostem podařilo dorazit na Ost-ra-var hned první den).

Rok 2014 patřil v historii přehlídky asi k nejslabším, období útlumu potkalo všechny ostravské činoherní scény zhruba ve stejné době, o rok později už zase festival působil vyrovnaněji. Úspěšná byla především Aréna (později vyhlášena v anketě kritiků i divadlem roku), a to nejen vavříny sbírajícím **Slyšením** Tomáše Vůjtky v režii Ivana Krejčího a s Markem Cisořským v roli Adolfa Eichmanna. Zaujaly také další její inscenace, např. Januszem Klimszou adekvátně „přečtený“ a skvěle interpretovaný Schwabův **Lidumor**, kde se jako host v krutě groteskním podobenství o rozpadu tradičních hodnot uplatnila rovněž Anna Cónová. Pochvalu

zasluhuje i Krejčího shakespearevský projekt **Něco za něco**, v němž výrazně zaujal nedávný absolvent ostravské konzervatoře Štěpán Kozub. Štěpán Pácl nastudoval v Divadle Petra Bezruče Havlovu **Audienci** a parádní kreace Norberta Lichého v roli sládky si svou kvalitou nic nezadala s již kanonizovaným ztvárněním této figury Pavlem Landovským.

Zdaleka ne všechny zdařilé inscenace, které by si jistě zasluhovaly zmínky, jsem v tomto subjektivním vzpomínání uvedl, ale snad postačí prohlášení, že na Ost-ra-varu vždy ty pozoruhodné převažovaly nad těmi méně vydařenými. Ani se mi do tohoto příspěvku nevešla jména všech zdejších herců, které mám v oblíbě. Co asi přinese přehlídka v roce 2016? Jistě opět mnohé inspirativní a osobité počiny. A tak pevně doufám, že dobré jméno této kvalitou a významem nadregionální události je zárukou, že k názvu Ost-ra-var se budou ještě dlouho přidávat nové a nové letopočty!

OST-RA-VAR JAKO TRENAŽÉR, KONFRONTACE, IMPULZ I KOREKTIV...

Tatjana Lazorčáková a Jiří Štefanides

Když se ohlédneme zpátky za těmi dvaceti lety, zřetelně vidíme, že Ost-ra-var je pro studenty i pedagogy něco jako magmatické centrum, které nás zásobuje energií pro další rok, opakovaně přináší impulzy pro rozvoj lidského potenciálu každého z účastníků. Ti nejaktivnější se po pěti dnech v ostravské divadelní výhni vracejí domů jiní – něco podstatného zde totiž prožili. Když se olomoučtí studenti zapojili od prvních ročníků v redakci festivalového zpravodaje, nebyl to jen trenažér jejich vnímání, citlivosti a vyjadřovacích schopností v reflektování představení nebo v žurnalistické práci, ale také první konfrontace publikovaného názoru s umělci. Byla to praktická škola divadelní kritiky, v níž se učili, že svůj názor musí umět obhájit i v otevřené diskusi s tvůrci – a právě v těchto momentech přicházeli na fakt, který nelze teoreticky přednášet, protože je potřeba jej získat vlastní zkušeností: učit se pokoře i argumentaci, učit se lidsky čelit konfliktním situacím a nacházet nezbytnou míru korekce vlastních názorů.

Když se k tištěnému zpravodaji přidalo i videozpravodajství, které od počátku bylo záležitostí olomouckých studentů, mělo přínos nejen pro festival samotný, ale opět i pro katedru, na níž se studuje obor spojující divadelní a filmovou vědu. A vyhlášení exkurze na Ost-ra-var je jediným momentem, kdy i filmaři usilují dostat se na ryze divadelní přehlídku! Vybraní členové videoštábu se zde setkají s výzvou, kterou nelze simulovat v akademickém prostředí – jsou postaveni nejen před úkol dramaturgicky vymyslet obsah každodenního videozpravodajství, včetně jeho formy a žánrového vymezení, ale i jednotlivé části natočit, sestříhat, postavit se

před kameru jako moderátor, řešit technické problémy, týmově se rozhodovat, zapomenout na večírky v divadelním klubu a každé ráno odevzdat hotový pořad – je to škola zodpovědnosti, důvěry a kreativity.

Největším přínosem pro studenty jsou ovšem rozborové semináře, které nemají na žádné z tuzemských divadelních přehlídek obdobu. Nejde jen o konfrontaci generačních názorů, ale i o setkání studentů se zkušenými publicisty, s osobnostmi, které jsou mnohdy pro studenty ikonami české teatrologie (z historie festivalu k nim nepochybně patřili nebo patří Zdeněk Hořínek, Jaroslav Vostrý, Eva Stehlíková, Věra Ptáčková a další). I ve chvíli vystoupení studentů jde nejen o zjištění, jak odlišné mohou být pohledy na jednu inscenaci, ale současně o zodpovědnost při formulování názoru, rozvíjení argumentačních schopností v následné diskusi, je to i o zcela normálním překonání trémy, o odvaze přihlásit se do rozpravy, o nalezení síly k aktivnímu zapojení se do výměny názorů. Debaty o viděném se samozřejmě odvíjejí i v kuloárech, v divadelních klubech, mezi studenty a pedagogy. A kritická reflexe přehlídky pokračuje i po jejím skončení: v hodnoceních v denním i v odborném tisku, předvedené inscenace se často octnou v nominacích na nejlepší divadelní výkony roku – to vše je pro studenty obrovská praxe při utváření hodnotových kritérií. Rozsah a rozmanitost kritické reflexe divadelních výkonů je v Ostravě jedinečná, kromobyčejná, a to i ve své výjimečné trvalosti: probíhá už dvacet let...

Pro práci na katedře a pro studenty přináší Ost-ra-var ještě další pozitiva a efekty. Každoročně při volbě témat bakalářských a diplomových prací se studenti ucházejí také o ta, která jsou spojena se současnou tvorbou ostravských

divadel. Zadáváme je a vedeme velmi rádi, z pedagogického hlediska jsou velmi vděčná. Ostravská divadelní kultura se vyznačuje tradičně vysokou úrovní herectví, studenti zde vidí řadu originálních příkladů dramaturgicko-režijní interpretace, a to jak v inscenacích klasických, tak i současných textů. Ostrava má dva píšící dramaturgy, Marka Pivovara a Tomáše Vůjtku. K dispozici jsou odlišné divadelní prostory s různě vyhraněným publikem. Do inscenací často vstupuje jako téma zdejší „razovity kraj“, naskýtá se tu prostě řada badatelských příležitostí, s jejichž využitím studentské práce často překračují ten obvyklý „školní“ charakter a cíl absolventské práce.

V neposlední řadě „ostravarská“ praxe u studentů spolehlivě utváří vřelý vztah k ostravským souborům a vede k tomu, že řada z nich hledá a nachází pracovní uplatnění právě v Ostravě. Nyní se rozvíjejí také pracovní stáže našich studentů v Národním divadle moravskoslezském – podílejí se na budování elektronického archivu ostravských divadel, to je nový zdejší pozoruhodný projekt, který vedou, jak jinak, dvě naše absolventky. Jednou z absolventek katedry je koneckonců i redaktorka tohoto jubilejního almanachu.

Pro otevřené vnímání zdejší živé divadelní kultury studenty je nepochybně podstatné i to, že do programu přehlídky pravidelně vstupují představení i „neoficiálních“ divadel: hereckého oddělení Janáčkovy konzervatoře, amatérského Bílého divadla, loni poprvé se představil mladičký teprve se rodící soubor Staré arény. Na přehlídce se ještě donedávna prezentovalo, vedle činoherních scén, také zdejší Divadlo loutek. Pro mnohé studenty to bývalo první setkání se specifiky současného loutkového divadla a často znamenalo pozitivní přehodnocení jejich

dosavadního náhledu na jeho význam, podobu, poetiku. Škoda, že tato příležitost už není aktuální.

Věříme a doufáme, že Ost-ra-var své už hodně dospělé jubileum dlouho přežije!

*Autoři působí na Katedře divadelních a filmových studií
Filozofické fakulty UP v Olomouci.*

Atmosféra rozborového semináře v kulturním centru Cooltour (2013)

OST-RA-VAR

v obrazech

Vše začíná akreditací (Hana Spurná a Kateřina Sobalová, 2008)

Ředitel NDM Luděk Golat vítá Lenku Šaldovou a Josefa Hermana (2008)

Z cyklu Festivalové polibky (2013)

Ředitel NDM Jiří Nekvasil vítá hosty (2013)

Těšíme se na OST-RA-VAR! (2013)

Vaše postřehy jsou pro nás přínosné! (Juraj Deák, 2004)

Letos to je tragikomedie... Lidská tragikomedie... (Jiří Štefanides, Vladimír Just, 2004)

Já vám ukážu, co je to Lidská tragikomedie (Michal Čapka, 2004)

Situace je vážná, pánové! (Tomáš Vokáč, J. P. Kríž, Jan Kerbr, Zdeněk Hořínek, 2004)

Si pište! (Vladimír Polák, 2004)

Není to ten Kouzelník z Lublinu? (J. P. Kříž, Jan Kerbr, Zdeněk Hořínek, Věra Ptáčková, Jaroslava Suchomelová, 2004)

To teda není! (Tomáš Jirman, 2004)

Tak, vždycky si můžeme dát fernet! (Tatjana Lazorčáková, Ladislav Vrchovský, 2004)

Atmosféra letos přitvrdila, dámy a pánové! (Josef Herman, Jiří Štefanides, 2006)

Bylo to prostě cool! (Jiří P. Kríž, 2006)

Spíš coolness, ne? (Zdeněk Hořínek, 2006)

Prekvapuje mě ta zvláštní drsnost a živočišná komediálnost! (Vladimír Just, 2006)

Sytý kritik hladovému nevěří! (Petr Pavlovský, 2006)

Tak kdo je to vlastně ten Ostravak? (Jiří Štefanides, 2007)

Není to nakonec ten Nepohodlný indián? (Luboš Mareček, 2007)

Ne, indiána předem odstřelili diváci! (Vladimír Just, 2007)

A nikdo ho už neviděl! (Lenka Šaldová, 2007)

Dostal jsem zprávu, že už naši to Pohřbené dítě (Jiří Štefanides, 2008)

Aspoň se vyhneme evokaci nudy! (Zdeněk Hořínek, 2008)

To určitě! (René Šmotek, 2008)

Mám nad tím tedy udělat kriz? (Jiří P. Kriz, 2008)

Mě tedy moc zaujalo to Nejstarší řemeslo! (2008)

Tím si musí projít každá divadelní kritička. (Věra Ptáčková, 2008)

Třeba teď společně zkusíme Prolomit vlny! (Peter Pálus, 2008)

Tak hlavně nezkoušejte prolomit ostravské limity. (Ladislav Vrchovský, 2008)

Opravdu ten festival rušit nebudeme! (Marek Pivovár, Jiří Štefanides, 2010)

OST-RA-VAR – to je teď pro mě hra snů! (2010)

Pro mě zase Brenpartija (Vladimír Just, 2010)

Popij vudky, bo čas krutky!! (David Drozd, 2010)

Důležité jsou naše emoce (2010)

Kritizují rád a je to na mně doufám znát! (Vladimír Just, 2013)

Slož mě něžně (David Drozd, 2013)

Budu vám vyprávět příběh. Můj romantický příběh (Tatjana Lazorcháková, 2013)

Ženy a panenky dokonale „slouží“ tématu! (Vladimír Mikulka, Josef Herman, Radmila Hrdinová, 2013)

Specifika malých a velkých scén! To je aspoň pořádný seminář! (2014)

Mohu také vstoupit? (Jiří Nekvasil, 2014)

Pojďte dál! (Vladimír Just, 2014)

Chtěl bych vám jen říct, že festival je letos plnoletý! (Jiří Nekvasil, 2014)

OST-RA-VAR – to není Klub outsidersů! (Milan Šotek, 2014)

A teď zpět ke kritice! (David Drozd, 2014)

To on neví, že tu čekáme na Godota? (Josef Mlejnek, Vladimír Just, Jan Kerbr, 2014)

Přijde? (2014)

Nepřijde (Tatjana Lazorčáková, 2014)

Pojďme se o kritice konečně bavit seriózně! (Marek Pivovár, Libor Magdoň, 2015)

Je to občas jalové, jindy bolavé! (Vladimír Just, 2015)

Kritika rozhodně není žádná záhálka, že pane kolego? (Libor Magdoň, Michal Zahálka, 2015)

Neteoretizujme a vraťme se raději k praxi. (Jiří Štefanides, 2015)

Šéf činohry Juraj Deák zve ke slavnostnímu přípitku (2004)

Herec František Šec v hovoru s šumným režisérem Radovanem Lipusem (2004)

Kritik Vladimír Just hodnotí Jana Mikuláška, Jana Hájka a Marka Čpina (2004)

Svatá trojice Marek Pivovar, Jiří Štefanides a Radovan Lipus (2004)

Slavnostní raut byl famózní (2004)

I „teatropunkři“ mají rádi festivalové rauty (Petr Klarin Klár, 2004)

Bylo obtížné si vybrat (Zdeněk Hořínek a Petr Pavlovský, 2006)

Jiří P. Kríž měl špičku! (2006)

Nataša Zichová, Jan Kerbr, Bohumil Nekolný, Jan Roubal a Tatjana Lazorčáková (2005)

Radovan Lipus za asistence stojícího Jana Roubala vstřebává své dojmy (2005)

Jeho urozenost pan kritik Vladimír Just (2005)

Věra Ptáčková, Zdeněk Hořínek a Jaroslava Suchomelová (2005)

Závěrečné přátelské setkání v režii uměleckého šefa činohry NDM Petera Gábora (2014)

Vladimír Just a Peter Gábor přiznačně bilancují (2014)

Co nás asi čeká za rok? (zleva: Jiří Štefanides, Marek Pivovár a Jan Kerbr, 2014)

Inspirace představením Večeře? (2014)

OBSAH

Encyklopedické heslo OST-RA-VAR	1	13. ročník 2009	79
Slovo uměleckého šéfa činohry Petera Gábora	3	14. ročník 2010	85
Slovo Juraje Deáka	4	15. ročník 2011	91
Slovo Radovana Lipuse	5	16. ročník 2012	97
Slovo Marka Pivovara	6	17. ročník 2013	103
0. ročník 1997	7	18. ročník 2014	109
1. ročník 1998	13	19. ročník 2015	115
2. ročník 1999	19	20. ročník 2016	121
3. ročník 2000	25	OST-RA-VAR v ohlasech	127
5. ročník 2001	31	Vladimír Just: Vzpomínky a nevzpomínky na dvacet OST-RA-VARů	128
6. ročník 2002	37	Jan Kerbr: Už od začátku...	130
7. ročník 2003	43	Tatjana Lazorčáková – Jiří Štefanides:	
8. ročník 2004	49	OST-RA-VAR jako trenažér, konfrontace, impulz i korektiv...	134
9. ročník 2005	55	OST-RA-VAR v obrazech	137
10. ročník 2006	61	Obsah	158
11. ročník 2007	67	Tiráž	160
12. ročník 2008	73		

Na festivalu OST-RA-VAR se v letech 1997-2016 podíleli:

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
Příspěvková organizace
www.ndm.cz

DIVADLO ANTONÍNA DVOŘÁKA
Smetanovo náměstí 3104/8A,
701 04 Ostrava – Moravská Ostrava

DIVADLO JIŘÍHO MYRONA
Čs. legii 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava

JANÁČKOVA KONZERVATOŘ V OSTRAVĚ
Příspěvková organizace
Československá 958/40, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

ABSINTOVÝ KLUB LES
Střelníční 6/2, 702 00 Moravská Ostrava a Přívoz

DIVADLO PETRA BEZRUČE
28. října 1701/120, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
www.bezruczi.cz

DIVADLO LOUTEK OSTRAVA
Příspěvková organizace
Pivovarská 3164/15, 728 32 Ostrava 1
www.dlo-ostrava.cz

KULTURNÍ CENTRUM COOLTUR
Černá louka 3188,
702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
www.cooltourova.cz

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA
Příspěvková organizace
28. října 289/2, 701 85 Ostrava – Moravská Ostrava
www.divadloarena.cz

STARÁ ARÉNA
28. října 49/23, 702 00 Moravská Ostrava a Přívoz
www.staraarena.cz

BÍLÉ DIVADLO
S finančním příspěvkem statutárního města Ostravy
B. Nikodéma 4477/11, 708 00 Ostrava – Poruba
www.biledivadlo.cz

Za finanční podporu festivalu děkujeme statutárnímu městu Ostrava a Ministerstvu kultury České republiky.

OSTRAVA!!!

FESTIVAL OSTRAVSKÝCH ČINOHERNÍCH DIVADEL OST-RA-VAR

ALMANACH 1997–2016

Vydalo **Národní divadlo moravskoslezské**,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Adresa redakce: Čs. legii 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava

E-mail: info@ndm.cz

www.ndm.cz

Ředitel: Jiří Nekvasil

Šéf činohry: Peter Gábor

Dramaturgové činohry: Marek Pivovar, Sylvie Rubenová

Tajemnice souboru činohry, organizace festivalu OST-RA-VAR: Hana Spurná

Redakce publikace: Pavla Bergmannová

Autoři textů: Pavla Bergmannová, Juraj Deák, Peter Gábor, Vladimír Just, Jan Kerbr, Tatjana Lazorčáková, Radovan Lipus, Marek Pivovar, Jiří Štefanides

Korektury: Pavel Hruška

Autoři fotografií: Lukáš Horký, Josef Hradil, Petr Hrubeš, Petr Kiška, Hana Pokorná, Miloš Polášek, Roman Polášek, Tomáš Ruta, František Řezníček, Radovan Šťastný, Werner Ullmann, Tomáš Zeno Václavík a archivy Národního divadla moravskoslezského, Divadla Petra Bezruče, Komorní scény Aréna, Staré arény a Divadla loutek Ostrava

Grafická úprava a sazba: Václav Melecký

Tiskárna: CZECH PRINT CENTER a. s.

Náklad: 700 ks

Datum vydání: prosinec 2016

ISBN 978-80-88180-09-8

© Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava 2016

